

Komuniciranje za spodbujanje družbene sprejemljivosti rešitev, temelječih na naravi (NtR)

URWAN Izobraževalni komplet 3

Izobraževalni paket št. 1: Povečanje ozaveščenosti in razumevanja NtR

Ciljna skupina: Oddelki za prostorsko načrtovanje, odločevalci, politični organi

Teme: predpisi, finance, upravljanje, študije primerov

- Lokalna / nacionalna / EU regulativna orodja
- Finančni mehanizmi
- Notranje upravljanje in usklajevanje deležnikov
- Dobre prakse in študije primerov iz sredozemskih mest

Izobraževalni paket št. 2: Regulativni in politični okvir

Ciljna skupina: Oddelki za prostorsko načrtovanje, odločevalci, politični organi

Teme: predpisi, finance, upravljanje, študije

- Lokalna / nacionalna / EU regulativna orodja
- Finančni mehanizmi
- Notranje upravljanje in usklajevanje deležnikov
- Dobre prakse in študije primerov iz sredozemskih mest

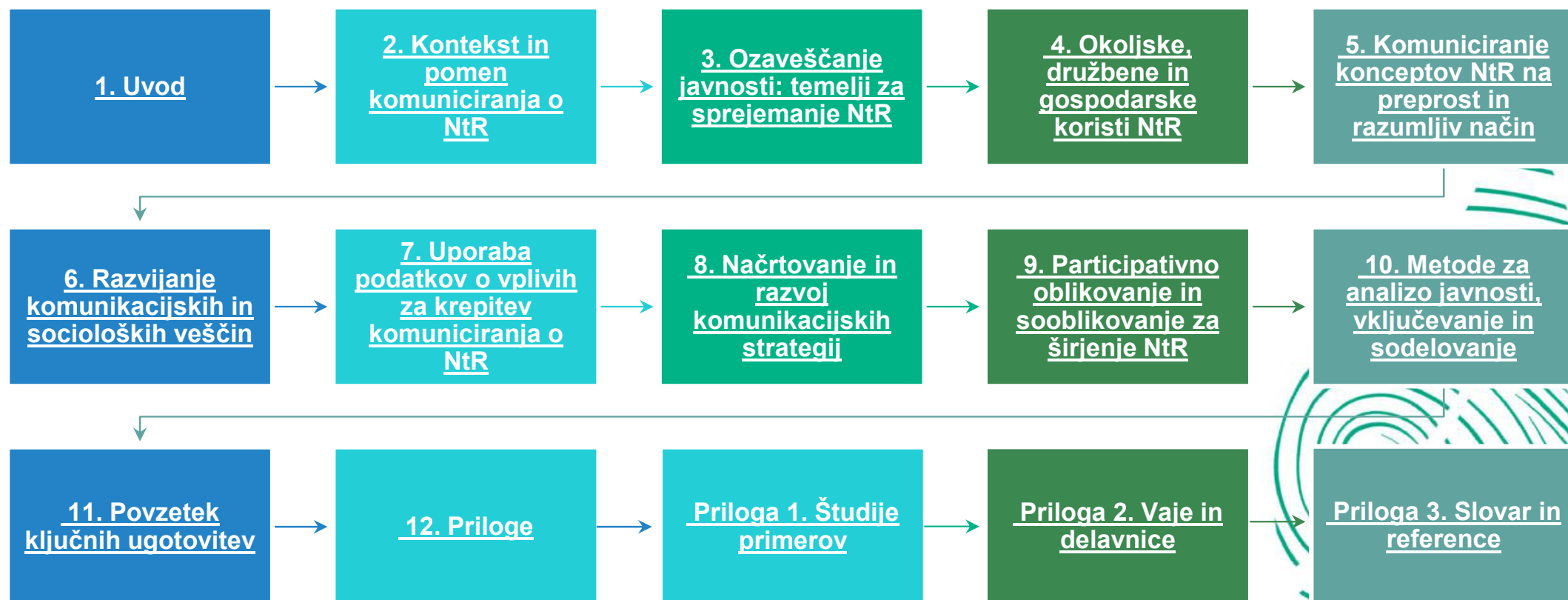
Izobraževalni paket št. 3: Komuniciranje za spodbujanje družbene sprejemljivosti

Ciljna skupina: Občinske komunikacijske ekipe, izobraževalci, predstavniki skupnosti

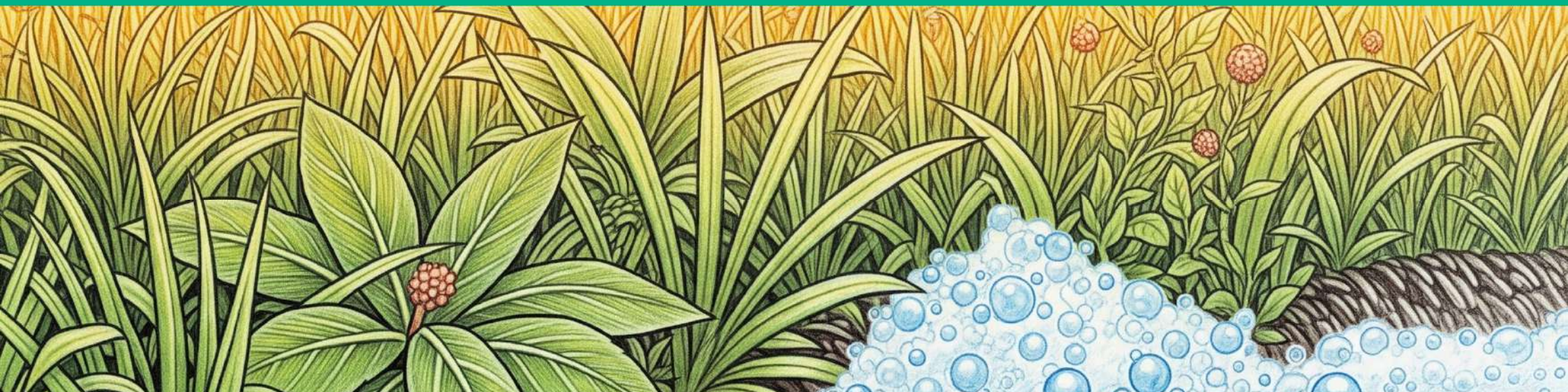
Teme: javna ozaveščenost, soustvarjanje, sodelovanje, podatki

- Vključevanje in ozaveščanje javnosti
- Komuniciranje koristi in vplivov NtR
- Metode soustvarjanja in participativna orodja
- Priporočevanje na podlagi podatkov

Kazalo – URWAN Izobraževalni komplet 3

1. Uvod

1. Uvod

1.1. Namen in cilji

1.2. Ciljna skupina:

- Občinsko osebje, strokovnjaki za komuniciranje, izobraževalci, skupnosti itd.

1.3. Ključni pojmi in definicije

- Rešitve, temelječe na naravi (NtR)
- Urbana odpornost
- Zelena infrastruktura
- Ekološko upravljanje
- Učinkovito komuniciranje

1.1. Namen in cilji

Spodbujati širše sprejemanje rešitev, temelječih na naravi (NtR), ter povečati ozaveščenost in vključenost javnosti, med deležniki in prebivalci v sredozemski regiji.

Okrepiti tehnično in družbeno podporo za NtR, saj vse bolj postajajo **ključna orodja za prilagajanje podnebnim spremembam**, obnovo biotske raznovrstnosti in krepitev urbane odpornosti.

Povečati **prepoznavnost, razumevanje in sprejemanje** NtR z učinkovitimi in vključujočimi komunikacijskimi strategijami.

1.1.1. Posebni cilji

NAMENI IN CILJI

- Ozaveščanje javnosti
- Vključevanje
- Družbena sprejemljivost

**OKOLJSKE,
DRUŽBENE IN
GOSPODARSKE
KORISTI**

**PREPROSTO IN
JASNO
KOMUNICIRANJE
KONCEPTOV NtR**

**PARTICIPATIVNO
OBLIKOVANJE IN
SOOBLIKOVANJE**

**METODE
VKLJUČEVANJA
JAVNOSTI**

TEMELJI OZAVEŠČANJA JAVNOSTI

**KOMUNIKACIJA IN
SOCIOLOŠKE
VEŠČINE**

**UPORABA
PODATKOV O
VPLIVIH**

**NAČRTOVANJE IN
STRATEGIJA
KOMUNICIRANJA**

**PRAKTIČNE
DELAVNICE**
IN IZVEDLJIVI KORAKI

Participativno oblikovanje in metode sooblikovanja za NtR se nanašajo na strukturirane, vključujoče procese, ki povezujejo različne deležnike pri skupnem načrtovanju, oblikovanju, izvajanju in vzdrževanju NtR.

Deležniki vključujejo **širok spekter družbe**, kot so prebivalci, občinsko osebje, nevladne organizacije in zasebni sektor.

Pristopi participativnega oblikovanja in sooblikovanja **dajejo prednost preglednosti, skupnemu lastništvu in lokalno prilagojenim rešitvam**, da bi zagotovili družbeno sprejemanje, pravičnost in dolgoročno trajnost ukrepov NtR.

Ta model priznava **znanje, vrednote in potrebe vseh vključenih akterjev** ter si prizadeva graditi kolektivno odgovornost in opolnomočenje skozi celoten življenjski cikel NtR.

Uspešno sodelovanje in sooblikovanje zahteva uporabo posebnih strokovnih znanj in metod ter se **ne more izvajati zgolj na podlagi dobre volje.**

1.1.3. Participativno oblikovanje in metode sooblikovanja za NtR

1.2. Ciljna skupina

Občinsko osebje, oblikovalci, strokovnjaki za komuniciranje, izobraževalci, skupine skupnosti itd.

Občinsko osebje, oblikovalci, strokovnjaki za komuniciranje, izobraževalci, skupine skupnosti itd.

1.3. Ključni pojmi in definicije

**UČINKOVITO
KOMUNICIRANJE**

**DELEŽNIKI IN
IMETNIKI
PRAVIC**

**PARTICIPATIVNO
OBLIKOVANJE**

SOOBLIKOVANJE

Deležniki in imetniki pravic

Na področju rešitev, temelječih na naravi (NtR), se učinkovito komuniciranje začne z razumevanjem, kdo je prizadet, kdo ima vpliv in kdo ima legitimne pravice do zemlje, vode in narave.

- **Deležniki so posamezniki, skupine ali institucije**, ki lahko vplivajo na pobudo NtR ali jih ta neposredno zadeva. Sem sodijo lokalne oblasti, javne službe, investitorji, skupnosti, podjetja in akademski partnerji.
- **Imetniki pravic so tisti, katerih pravne, kulturne ali običajne pravice** – kot so dostop do vode, uporaba zemljišč ali sodelovanje v javnem prostoru – so neposredno vključene v izvajanje NtR. Primeri vključujejo lastnike zemljišč, avtohtone skupnosti, najemniška združenja ali določene uporabniške skupine..

1.3.1. Ključni pojmi in definicije

Zakaj je ta razlika pomembna?

- **Imetnike pravic je treba priznati, ne le posvetovati se z njimi.** Njihove pravice in vloge morajo biti jasno opredeljene v fazah zasnove, izvedbe in spremljanja rešitev, temelječih na naravi (NtR).
- **Deležniki prinašajo vpliv, imetniki pravic pa legitimnost.** Projekti, ki ne razlikujejo med njimi, tvegajo družbeni odpor in pravne zaplete.

Ključno načelo komuniciranja

Vključujoča in participativna komunikacijska strategija **mora vključevati tako deležnike kot imetnike pravic**, pri čemer uporablja prilagojena sporočila in platforme za gradnjo zaupanja, spodbujanje soudeležbe in zagotavljanje družbeno pravičnih rezultatov.

1.3.2. Ključni pojmi in definicije

Učinkovito komuniciranje

Sposobnost jasno in prepričljivo posredovati vrednost, funkcijo in koristi NtR različnim ciljnim skupinam (prebivalcem, oblikovalcem politik in zasebnemu sektorju) z uporabo razumljivega jezika, pripovedovanja na podlagi podatkov ter kulturno relevantnih zgodb za spodbujanje družbene sprejemljivosti in vključenosti.

Participativno sodelovanje

Sodelovalen proces načrtovanja, ki aktivno vključuje lokalne deležnike – prebivalce, občinsko osebje in civilno družbo – pri oblikovanju rešitev NtR. Povečuje ustreznost, občutek lastništva in dolgoročno uspešnost ukrepov.

Sooblikovanje

Globlja oblika participativnega sodelovanja, pri kateri deležniki ne prispevajo le idej, temveč tudi soudeležujejo pri sprejemanju odločitev pri zasnovi, izvajanju in vzdrževanju NtR. Združuje različne sisteme znanja ter krepi medsebojno zaupanje in zavezanost.

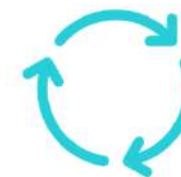
1.3.2. Ključni pojmi in definicije

NtR obravnavajo družbene izzive z varovanjem, obnavljanjem in trajnostnim upravljanjem ekosistemov, da zagotavljajo številne koristi za človekovo dobrobit in biotsko raznovrstnost.

Ključni družbeni izzivi, ki jih NtR naslavlja, vključujejo **podnebne spremembe, varnost vode in hrane, onesnaževanje, zmanjševanje tveganja nesreč in urbani razvoj.**

Z izkoriščanjem naravnih procesov NtR ponujajo stroškovno učinkovite in celostne alternative tradicionalni infrastrukturi, krepijo odpornost in prispevajo k doseganju ciljev trajnostnega razvoja (SDG).

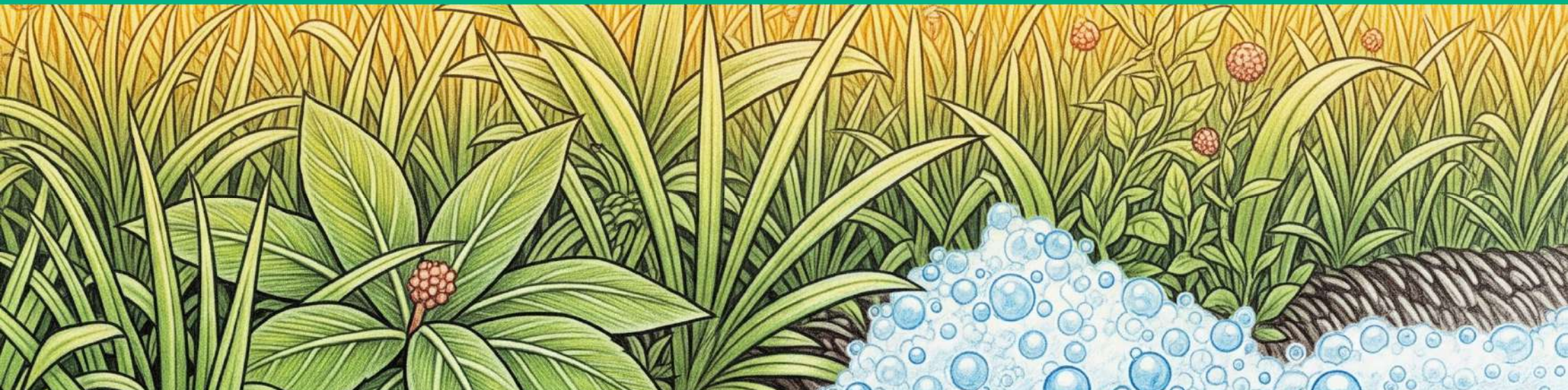
1.3.4. Delovna opredelitev NtR

- **NtR so pristopi, ki uporabljajo naravo in naravne procese** za zagotavljanje infrastrukture, storitev in integriranih rešitev za soočanje z naraščajočim izzivom urbane odpornosti.
- NtR vključujejo nabor **strukturnih in nestrukturnih** ukrepov, ki varujejo, upravljajo, obnavljajo ali ustvarjajo naravne oziroma na naravi temelječe značilnosti.
- Evropska komisija NtR opredeljuje kot »rešitve, ki jih navdihuje in podpira narava, so stroškovno učinkovite, hkrati pa zagotavljajo **okoljske, družbene in gospodarske koristi** ter prispevajo h krepitvi odpornosti«.
- V praksi so NtR posegi v mestih, ki posnemajo naravne ekosisteme in zagotavljajo nekatere ekosistemske storitve, kot so rekreacija, prilagajanje in ublažitev podnebnih sprememb ali krepitev biotske raznovrstnosti.

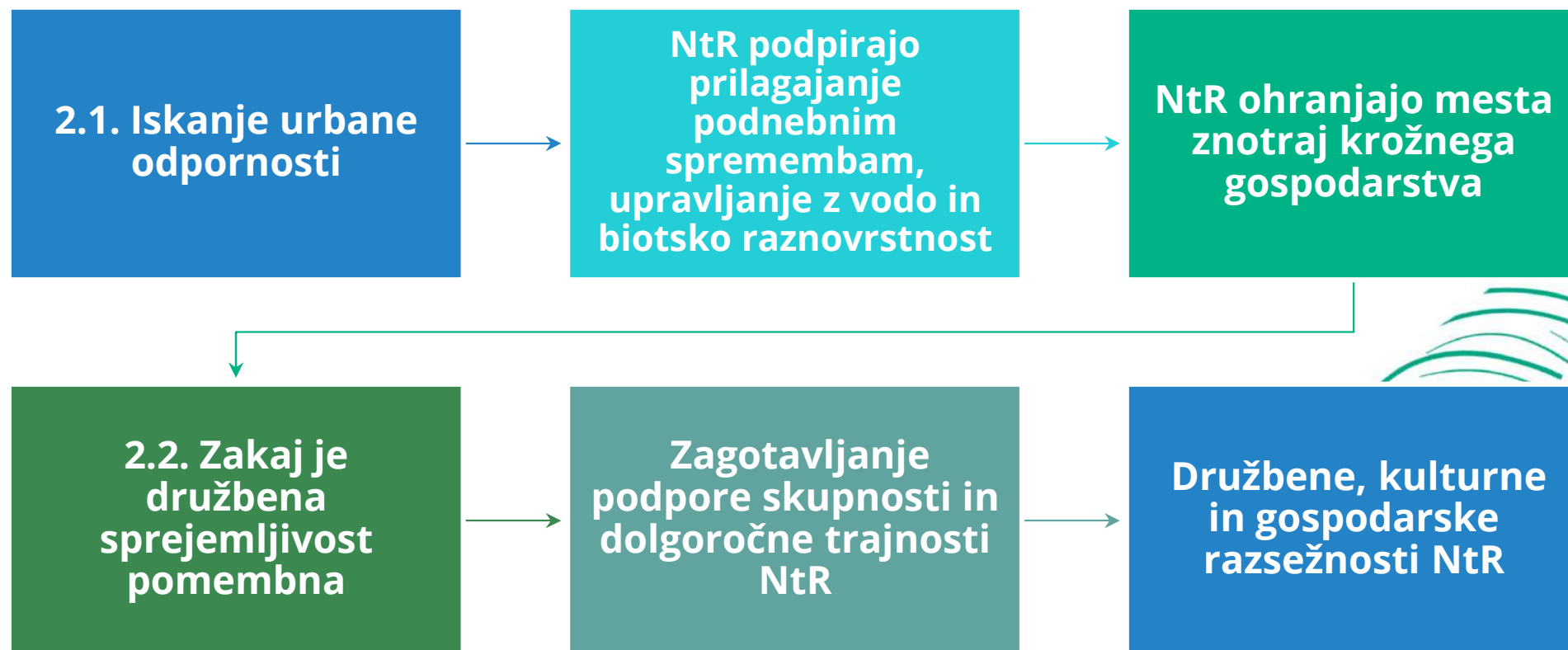

1.3.5. Delovna opredelitev NtR

2. Kontekst in pomen komuniciranja o NtR

2. Kontekst in pomen komuniciranja o NtR

2.1. Iskanje urbane odpornosti

- Mestne šoke, kot so vročinski valovi, poplave in motnje v dobavnih verigah, predstavljajo grožnjo mestom.
- NtR omogočajo ekosistemom, da absorbirajo te pritiske, hkrati pa zagotavljajo dodatne koristi, ki jih prebivalci občutijo.
- NtR mestnemu okolju zagotavljajo visoko stopnjo odpornosti, ker:

NtR podpirajo prilagajanje podnebnim spremembam, upravljanje z vodo in biotsko raznovrstnost

NtR ohranjajo mesta znotraj krožnega gospodarstva

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

PRILAGAJANJE PODNEBJU IN EKOLOŠKA ODPORNOST

Mestni gozdovi

- Blaženje neviht
- Zajemanje odtoka vode

Obnovljena mokrišča

- Hlajenje sosesk
- Zaščita sive infrastrukture
- Povečevanje učinkovitosti skozi čas

Žive obale

KROŽNO GOSPODARSTVO IN URBANI METABOLIZEM

Biokompozitni materiali
iz lokalnih rastlinskih
vlakn

- Zmanjšanje odpadkov in porabe virov

- Ustvarjanje lokalnih zelenih delovnih mest

- Privabljanje trajnostnih naložb

- Usklajenost z evropskimi cilji čistega in krožnega gospodarstva

NtR

NtR podpirajo prilagajanje podnebnim spremembam, upravljanje z vodo in biotsko raznovrstnost

NtR ohranjajo mesta znotraj krožnega gospodarstva

- Mestni gozdovi, dežni vrtovi, žive obale in obnovljena mokrišča blažijo nevihte, **vpijajo odpadno vodo in hladijo soseske**, pogosto ščitijo sivo infrastrukturo ter obnavljajo habitate.
- Ker NtR **z leti rastejo**, potrebujejo lokalno upravljanje, njihova zaščitna vrednost pa se povečuje z naraščajočimi tveganji – gre za samookrepitveno, stroškovno učinkovito obliko odpornosti, ki krepi lokalno gospodarstvo in je dostopna vsem proračunom.

2.1.2. NtR podpirajo prilagajanje podnebnim spremembam, upravljanje z vodo in biotsko raznovrstnost

NtR podpirajo prilagajanje podnebnim spremembam, upravljanje z vodo in biotsko raznovrstnost

NtR ohranjajo mesta znotraj krožnega gospodarstva

- Zelena infrastruktura in NtR naravno povezujejo vodne, materialne in hranilne kroge v urbanem okolju ter prispevajo k prenovljenemu **urbanemu metabolizmu**.
- Umetno ustvarjena mokrišča **čistijo odpadne vode in nudijo urejene javne površine**, pri čemer se lokalno pridobljena rastlinska vlakna lahko uporabijo za izdelavo biokompozitnih gradbenih materialov.
- NtR zmanjšujejo porabo virov in količino odpadkov. Zapiranje teh zank ustvarja **lokalna zelena delovna mesta** ter usklajuje gospodarstva z evropskimi cilji čistega, konkurenčnega in krožnega razvoja.

2.1.3. NbS keep cities inside the Circular Economy loop

2.2. Zakaj je družbena sprejemljivost pomembna

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

1

VKLJUČENO ST SKUPNOSTI ZAGOTAVLJA DOLGOROČNO OBSTOJNOST

SKRBNISTVO POMENI TRAJNO MOČ

- Nižje stopnje vandalizma
- Več prostovoljnega sodelovanja
- Stabilna lokalna proračunska podpora

PRILAGODLJIVO VZDRŽEVANJE SKOZI OČI SKUPNOSTI

- Opažanje zamašenih jarkov in invazivnih vrst podpira mestne službe

GLAVNO SPOROČILO:

Uporabnike je treba vključiti kot dolgoročne skrbnike z delavnicami sooblikovanja. Uporaba razumljive signalizacije in preprostih aplikacij za povratne informacije.

2

NTR PRINAŠAJO DRUŽBENO, KULTURNO IN GOSPODARSKO VREDNOST – NE LE EKOLOŠKO

DRUŽBENI IN KULTURNI KAPITAL

- Kulturni dogodki
- Gibanje in rekreacija
- Medkulturna izmenjava

LOKALNI GOSPODARSKI KROGI

- Povečanje vrednosti bližnjih nepremičnin
- Podpora ustvarjanju zelenih delovnih mest
- Zmanjšanje stroškov zdravstvenega varstva

GLAVNO SPOROČILO:

NtR predstaviti v vsakdanjih pojmi: hladnejši domovi, varnejša igrišča, lokalna delovna mesta.

BISTVO

»Vrednotenje narave vključuje **razvoj znanja, ki ustreza potrebam odločanja.**«

»Odločitve se včasih lahko osredotočijo na **finančno vrednotenje**, vendar vrednote deležnikov enako pogosto odražajo **družbene, kulturne ali ekološke vrednote.**«

2.2.2. Zakaj je družbena sprejemljivost pomembna

- Zelene strehe, deževni vrtovi ali zasaditve se morajo razvijati desetletja in imeti trajen vpliv: **podpora skupnosti je oblika praktičnega zavarovanja.**
- Skrbništvo prebivalcev pomeni **trajnost** – projekti, ki vključujejo prebivalce v načrtovanje in vzdrževanje, dosegajo manj vandalizma, več prostovoljnih ur in stabilnejšo podporo iz občinskih proračunov.
- **Ekološko prilagodljivo vzdrževanje** je zahtevno, saj so naravni procesi manj predvidljivi.
- **Vključeni prebivalci delujejo kot »oči«** – zgodaj zaznavajo težave, kot so zamašeni jarki, invazivne vrste ali hitro propadanje, ter posredujejo sprotne podatke mestnim službam, kar zmanjšuje stroške življenjskega cikla.

2.2.3. Vključenost skupnosti zagotavlja dolgoročno trajnost NtR

- **NtR nosijo kulturne vrednote**, saj spreminjajo podobo mesta. Spreminjajo pristop k načrtovanju in upravljanju grajenega okolja ter lahko postanejo del družbenega in kulturnega kapitala.
- Zeleni koridorji, obrežni parki in skupnostni vrtovi lahko postanejo prostori za druženje, gibanje in medkulturno izmenjavo, s čimer **krepijo lokalno identiteto**.
- **NtR krepijo lokalne gospodarske kroge**, saj spodbujajo nastanek novih podjetij, strokovnih priložnosti in prihodkov, povezanih z zelenimi delovnimi mesti in nižjimi javnozdravstvenimi stroški — temeljni stebri krožnega gospodarstva, ki ohranja kroženje vrednosti na lokalni ravni.

A. Socialni in kulturni kapital

Kulturni dogodki

Rekreacija in vadba

Medkulturna izmenjava

Identiteta in povezanost skupnosti

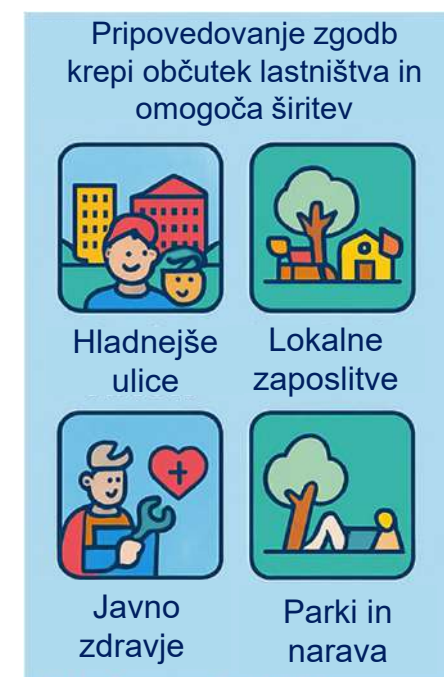
2.2.4. NtR imajo družbeno, ekološko, kulturno in gospodarsko težo

- Strokovno razumevanje NtR je lahko neenotno ali zavajajoče zaradi ustaljenih praks, pri čemer se pojavljajo **nerealna pričakovanja in trditve** glede učinkovitosti, stroškov izvedbe in življenjskega cikla.
- Javno razumevanje številnih koristi NtR je neposredno povezano z razlikami med **namenom strokovnjakov in zaznano vrednostjo** prebivalcev, pomanjkanje komuniciranja pa lahko ovira sprejemanje in upočasni izvedbo projektov.

2.2.5. Jasno komuniciranje o NtR je ključno

- **Uporabite pripovedovanje zgodb**, saj povezuje tehnične inovacije z bolj prijetnimi ulicami, lokalnim preživetjem in kakovostjo življenja, hkrati pa ustvarja koalicije, potrebne za financiranje in vzdrževanje ter preoblikuje pilotne projekte v mestna omrežja.
- **Ključno sporočilo je, da NtR niso specializirana ekologija**, temveč vsakodnevne rešitve, za katere smo odgovorni vsi.
- Tak pristop **pomaga vsaki skupnosti pridobiti delež v prizadevanju** za odporna, krožna mesta in izvajanje NtR.

2.2.6. Pripovedovanje zgodb podpira komuniciranje o NtR

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

STROKOVNO NERAZUMEVANJE LAHKO OGROZI NtR

Precenjena
učinkovitost

Podcenjeni
stroški

Nerealna
pričakovanja

PRIPOVEDOVANJE ZGODB KREPI LASTNIŠTVO IN ŠIRITEV

Hladnejše ulice

Lokalna
delovna mesta

Javno
zdravje

Parki in
narava v
mestih

Jasna in privlačna
sporočila so bistvena za
povezovanje NtR z
resničnimi koristmi ter
spodbujanje družbene
sprejemljivosti.

JAVNO DOJEMANJE DOLOČA USPEŠNOST PROJEKTOV

Pomanjkanje
komuniciranja

Izgubljene
koristi
(ohlajanje,
varnost,
delovna
mesta)

Zastali ali
zavrženi
projekti

Jasno in ciljno usmerjeno komuniciranje **pretvori abstraktno podnebno infrastrukturo v prepoznavne skupnostne koristi**. Javna podpora zagotavlja dolgoročno financiranje, vzdrževanje in politično odpornost NtR.

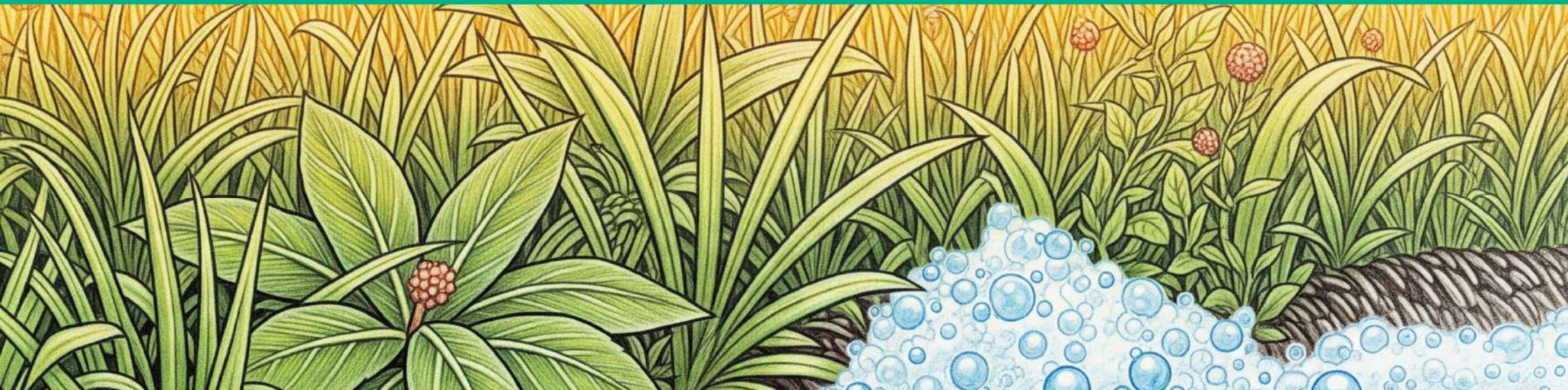
Izpostavite vsakodnevne koristi: **hladnejše domove, varnejše ulice, nova delovna mesta**. NtR predstavite kot nujne ukrepe, ki blažijo težave, imajo ekonomsko logiko in se izognejo ozkemu okoljskemu pristopu.

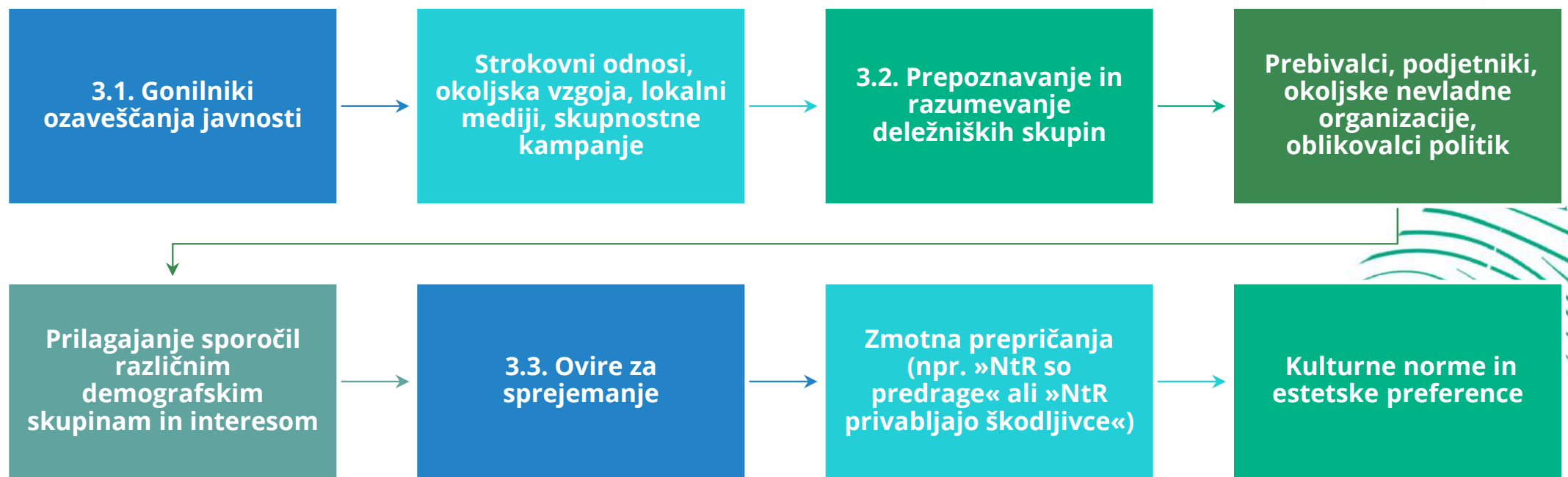
Spodbujajte **transdisciplinarno sodelovanje, delavnice sooblikovanja, vizualno bogate razlage**, preprosto označevanje in aplikacije za povratne informacije, ki prebivalce spreminjajo v aktivne skrbnike s sprotnim vključevanjem.

2.2.8. Ključna sporočila o komuniciranju za NtR

3. Ozaveščanje javnosti: temelji za sprejemanje NtR

3. Ozaveščanje javnosti: temelji za sprejemanje NtR

3.1. Gonilniki ozaveščanja javnosti

**STROKOVNI
ODNOSI**

**OKOLJSKA
VZGOJA**

LOKALNI MEDIJI

**SKUPNOSTNE
KAMPANJE**

- **Strokovnjaki so vratarji prepoznavnosti!** Urbanisti, inženirji in arhitekti odločajo, kaj se gradi in kako je to predstavljeno politikom ter prebivalcem.
- NtR se ne morejo razširiti, dokler strokovnjaki ne sprejmejo **med- in transdisciplinarnega** načina razmišljanja, ki sprašuje »za koga in za kaj?«, namesto da NtR obravnavajo kot zgolj kozmetične dodatke.
- **Vrzel v znanju oblikuje sprejemanje:** Strokovnjaki na področju grajenega okolja so do NtR načeloma naklonjeni, vendar pogosto dvomijo o obstoječih tehničnih smernicah in podatkih o stroških.
- Vendar se **stališča spreminjajo** ob dostopu do verodostojnih informacij.

Glavno komunikacijsko sporočilo

Znanstvena dognanja, dobre prakse in tehnične izkušnje je treba prevesti v oblikovalske priročnike, spletne seminarje in izmenjave med strokovnjaki, da postanejo zagovorniki NtR.

3.1.2. Strokovna stališča

- **Šole kot gojišča idej!** Projekt EU CoolSchools dokazuje, da učenci, ki se učijo na šolskih dvoriščih s “podnebnim zavetjem”, prenesejo sporočilo domov, s čimer spodbudijo starše in lokalne oblasti k bolj zelenim ulicam.
- **Povezani učni načrti:** Spletni tečaji, ustvarjeni za učitelje leta 2024, vključujejo NtR v STEM in državljanske vsebine ter spreminjajo abstraktne razprave o podnebj u v praktično reševanje problemov.
- **Delaj, kar govoriš:** Organizirajte ogled e na terenu z učenci in izvajajte NtR projekte v šolah na sodelovalen način.

Glavno komunikacijsko sporočilo

Zgodnje, izkustveno učenje ustvarja zagovornike za vse življenje in normalizira NtR za mesta vseh velikosti — od podeželskih osnovnih šol do kampusov v velikih mestih.

3.1.3. Okoljska vzgoja

- The Guardian je objavil zgodbo o barcelonski šoli, ki je v sodelovanju s sosedi **ustvarila skupnost za sončno energijo**.
- Zgodba je bila **dobro predstavljena v lokalnih medijih** in je sčasoma dosegla tudi mednarodni tisk.
- **Lokalne zgodbe lahko dosežejo nacionalno in mednarodno prepoznavnost**, če so dobro oblikovane v smislu pripovedi in zanimanja.

URWAN

**Interreg
Euro-MED**

 Co-funded by
the European Union

Support the Guardian
Fund independent journalism with €12 per month

Support us →

Print subscriptions Search jobs Sign in

News Opinion Sport Culture Lifestyle

World Europe US news Americas Asia Australia Middle East Africa Inequality Global development

The Guardian

Barcelona

Barcelona school and residents create solar energy community

Council-supported project beginning on roof of school in Poble Nou could grow across the city

Stephen Burgen in Barcelona
Sun 24 Jul 2022 12:48 CEST

Share

The solar panels on the roof of Quatre Cantons secondary school supply power to the school and 30 surrounding households. Photograph: IES Quatre Cantons

A secondary school and a residents' association have teamed up with **Barcelona** city council to create a solar energy community with the capacity to grow - rooftop by rooftop - across large areas of the city.

URWAN

Interreg
Euro-MEDCo-funded by
the European Union

- Sprehod z dijaki in učitelji srednje šole Quatre Cantons za razumevanje trajnostnih urbanih drenažnih sistemov (SUDS) in biotske raznovrstnosti v mestu Barcelona. Izobraževanje o okolju na prostem je ključnega pomena.

Obveščanje ustvarjalcev zgodb v lokalnem okolju:

Zapolnite vrzel med tehničnimi poročili in javno domišljijo s pripovedmi, ki pokažejo prebivalcem, da NtR delujejo tukaj in zdaj – ne le v bleščečih brošurah.

Zanka odgovornosti: Ko novinarji razumejo osnove NtR, **izpostavijo uspehe in primere slabe vzdrževanosti!** Negativne zgodbe lahko pomagajo ohranяти pritisk za dolgoročno varstvo, a bodite pripravljeni razložiti, zakaj pride do težav.

Zdravje je ključno vprašanje: **Postavite javnega zdravja in dobrega počutja**, zlasti otrok in starejših, v središče NtR ter se pri ukrepanju opirajte na mednarodne vire.

Glavno komunikacijsko sporočilo

Pripravite medijske pakete z dobro grafiko, možnostjo ogleda na terenu in podatki v preprostem jeziku, da bodo lokalni mediji lahko prevajali NtR v razumljive, krajevno zasidrane pripovedi.

3.1.6. Vključenost lokalnih medijev

- **Od posvetovanja do soustvarjanja:** Mednarodne dobre prakse poudarjajo, da vključujejo sodelovanje deležnikov – vključno z dogodki v soseski, začasnimi predstavitvami in participativnim proračunom – gradi zaupanje in zagotavlja družbeni interes.
- **Čustva poganjajo zagon:** Okoljske kampanje so uspešne, ko povežejo NtR z vsakodnevnimi potrebami, kot so hladnejša igrišča, živahne ulice, podjetniška dejavnost in cenovno dostopno zavarovanje pred poplavami.
- **Kakovostna označitev in grafično oblikovanje:** Dobro zasnovana signalizacija, ki pojasnjuje tekoče dejavnosti in razvoj projektov, je ključna za razumevanje NtR.

Glavno komunikacijsko sporočilo

Predstavite koristi NtR v kontekstu lokalnega življenja in kulture; uporabite kakovostne vizualne elemente, jasno napisane zgodbe in izpostavite hitre uspehe, da bodo prebivalci projekte dojemali kot svoje, ne kot »politične eksperimente«.

3.1.7. Komunikacijske kampanje

- Uporabljajte kakovostno javno označitev, da projektom zagotovite **jasno vizualno identiteto**.
- Javno označevanje uporabite za dejanja **varovanja narave**, kot so sajenje dreves in zaščita rastlinstva.
- Ne glede na to, kako majhni so vaši ukrepi, jih **pojasnite s kakovostnimi tablami, grafičnim oblikovanjem in razumljivim jezikom**.

URWAN

Interreg
Euro-MEDCo-funded by
the European Union

URWAN

Interreg
Euro-MEDCo-funded by
the European Union

GLAVNO SPOROČILO

Ozaveščanje javnosti ne nagovarja enotne publike — temveč mnogoteri **mozaik skupin**:

Strokovnjaki

Učenci

Novinarji

Sosedje

VPLIV

Pretvori NtR iz **tehnične možnosti** v **skupno družbeno prizadevanje**.

Zagotovi, da NtR preživijo **volilna obdobja** in proračunske spremembe.

SPOZNANJE

Učinkovita komunikacija je **ciljno usmerjena in dvosmerna**.

Vključuje vsako skupino **glede na njene vrednote, jezik in vlogo**.

3.2. Kartiranje in razumevanje deležnikov

Projekti rešitev, temelječih na naravi (NtR) uspevajo, kadar so oblikovani skozi **pomembno sodelovanje** z ljudmi, ki jih projekt zadeva ali ga lahko vplivajo — ne le s strokovnjaki s področja ekologije in tehnike.

Deležniki predstavljajo **množico različnih akterjev**: prebivalce, podjetja, okoljske nevladne organizacije in oblikovalce politik — vsak z različnimi stopnjami vpliva in izpostavljenosti vplivom projekta.

Proces **kartiranja deležnikov** se lahko izvaja z različnimi metodami, med drugim z uporabo lokalnega znanja, anket, posvetovalnih procesov in delavnic.

Tak pristop **pretvori NtR** iz tehničnega ukrepa v skupno družbeno prizadevanje, zasidrano v lokalnem kontekstu in sposobno preživeti volilne cikle ter proračunske omejitve.

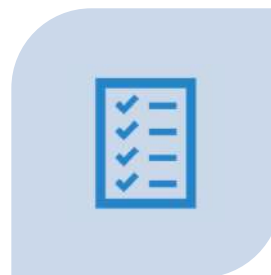
Štiristopenjski proces analize deležnikov

**KARTIRANJE
DELEŽNIKOV**

**RAZVRŠČANJE
GLEDE NA VPLIV
IN INTERESE**

**OCENA POTREB
PO
VKLJUČEVANJU**

**PRILAGAJANJE
KOMUNIKACIJSKIH
IN SODELOVALNIH
STRATEGIJ**

3.2.1. Kartiranje deležnikov: Postopek in metode

- Pri kartiranju deležnikov je cilj prepoznati vse skupine, ki bi lahko vplivale na projekt ali bile pod njegovim vplivom.

Najpogosteje gre za:

- **prebivalce,**
- **podjetja,**
- **okoljske nevladne organizacije,**
- **odločevalce in oblikovalce politik**

KORAKI ANALIZE DELEŽNIKOV

1. korak: Prepoznajte svoje deležnike

- Sestavite celovit seznam posameznikov in skupin, ki lahko vplivajo na projekt ali jih projekt prizadene.
- Poskrbite, da bodo vse prizadete strani prepoznane in ustrezno upoštevane.

2. korak: Razumite svoje deležnike

- Opredelite vprašanja, ki so jim pomembna, skupaj z njihovimi pričakovanji in potrebami.

3. korak: Razvrstite deležnike

- Razvrstite jih glede na stopnjo vpliva in zanimanja, da ciljno usmerite sodelovanje.
- Ugotovite, kako različne skupine medsebojno delujejo ter kako te interakcije pomagajo ali škodujejo projektu.

4. korak: Ocenite ključne deležnike

- Prepoznajte deležnike z največjim vplivom in zanimanjem za projekt.
- Prepoznajte možna tveganja, težave ali nesporazume, ki bi lahko ovirali projekt, in jih proaktivno naslovite za zagotovitev družbene sprejetosti in boljših rezultatov.

3.2.2. Prepoznavanje in analiza skupin

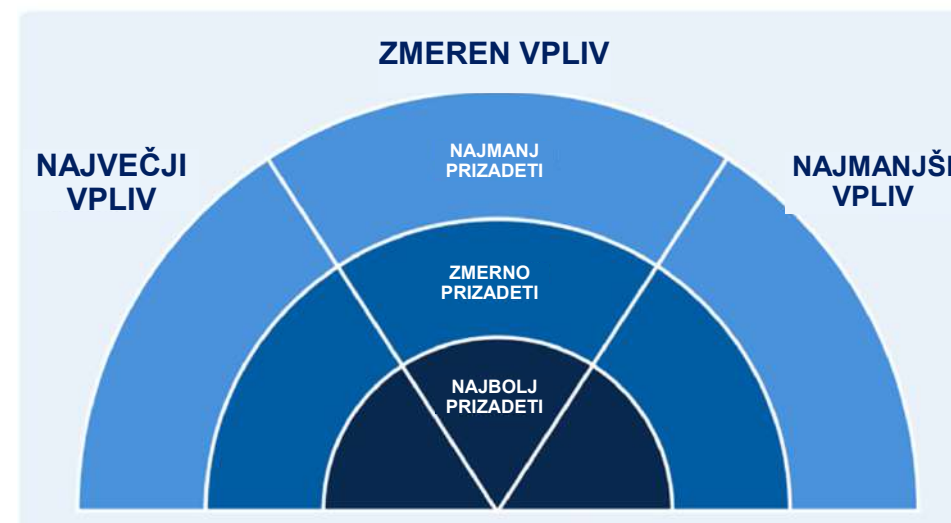
- Ena od metod za kartiranje deležnikov je izdelava diagrama (Rainbow Diagram).
- Ta metoda pomaga oceniti, v kolikšni meri deležnike prizadene projekt NtR,
- in koliko vpliva imajo na njegov uspeh.

S to metodo lahko:

- **kartiramo deležnike,**
- **razvrstimo vpliv in interese.**

Kartiranje deležnikov pomaga prepoznati deležnike, ki lahko vplivajo na rezultate, med njimi:

- **Vplivneži**
- **Ključni posredniki**
- **Manj zastopane skupine**

3.2.3. Diagram za kartiranje deležnikov

Osrednja skupina	Zakaj so pomembni za NtR	Tipičen položaj na diagramu
Prebivalci (najemniki, lastniki stanovanj, dnevni migranti)	Glavni prejemniki koristi hladnejših ulic, čistejšega zraka in varnejših poplavnih območij; njihovo vsakodnevno vedenje vpliva na dolgoročno učinkovitost rešitev.	Visok vpliv, srednje–visok vplivni položaj, kadar so vključeni prek skupnostnih forumov.
Lastniki podjetij in upravljavci nepremičnin	Zelene fasade in žepni parki povečajo obisk in prodajo; pogosto so sofinancerji postavitve in vzdrževanja.	Srednji vpliv, visok vplivni položaj (zlasti v trgovskih središčih).
Okoljske NVO in civilne skupine	Zagotavljajo tehnično znanje, prostovoljce in nadzorno vlogo; krepijo uspeh ali neuspeh v javni razpravi.	Srednje–visok vpliv, srednji vplivni položaj, ki se lahko okrepi z zavezništvu.
Odločevalci / mestni uradniki	Posodablajo prostorske akte, sproščajo proračune in vključujejo NtR v dolgoročne načrte; njihova podpora zmanjša tveganje zasebnih naložb.	Visok vpliv, različen vplivni položaj glede na pristojnost.

3.2.4. Postopno kartiranje skupin in analiza

- Ko so deležniki in skupine deležnikov prepoznani ter je določena njihova relativna vloga in vpliv pri izvajanju NtR, je potrebno:
 - **oceniti njihove potrebe po sodelovanju ter**
 - **prilagoditi strategije komuniciranja in vključevanja.**

3.2.5. Metoda vključevanja deležnikov

Source - Alhassan Ibrahim et al. (2025)

- Univerzalno sporočilo ne deluje – zgodbo je treba uskladiti z vrednotami posamezne skupine, pri čemer se uporabijo teme sodelovanja.
- Izberemo ključne teme vključevanja, ki pomagajo prilagoditi sporočila različnim občinstvom.
- **Vprašaj se: zakaj, kdo, kako in kdaj.**

Ključne teme vključevanja usmerjajo, kako se sporočila lahko prilagodijo različnim ciljnim skupinam. Na primer:

1. Družbeni izzivi
2. Trajnost kot običajna praksa
3. Načrtovanje v širšem merilu
4. Neto pridobitev biotske raznovrstnosti
5. Gospodarska izvedljivost
6. Vključujoče upravljanje in uravnoteženje kompromisov
7. Prilagodljivo upravljanje

3.2.6. Ključne teme vključevanja deležnikov

Source - Alhassan Ibrahim et al. (2025)

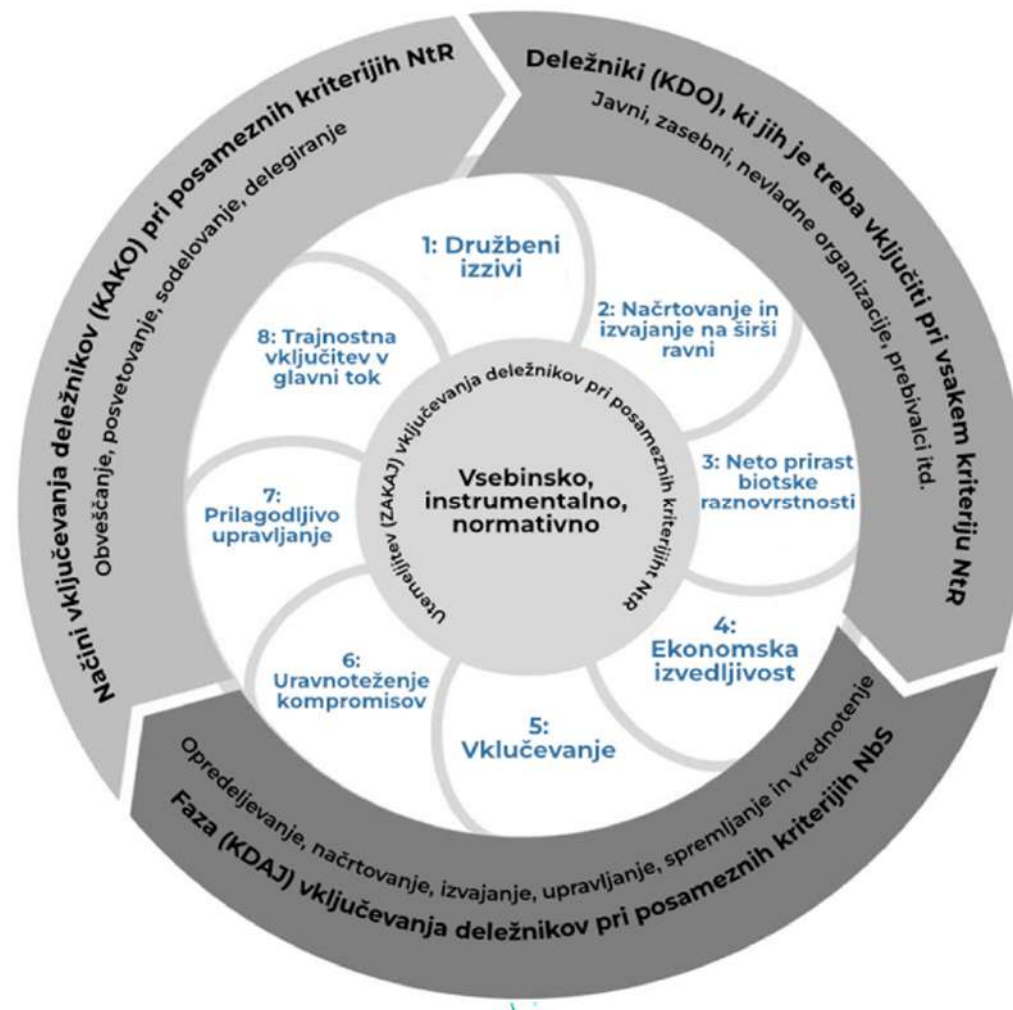

URWAN

Interreg
Euro-MED

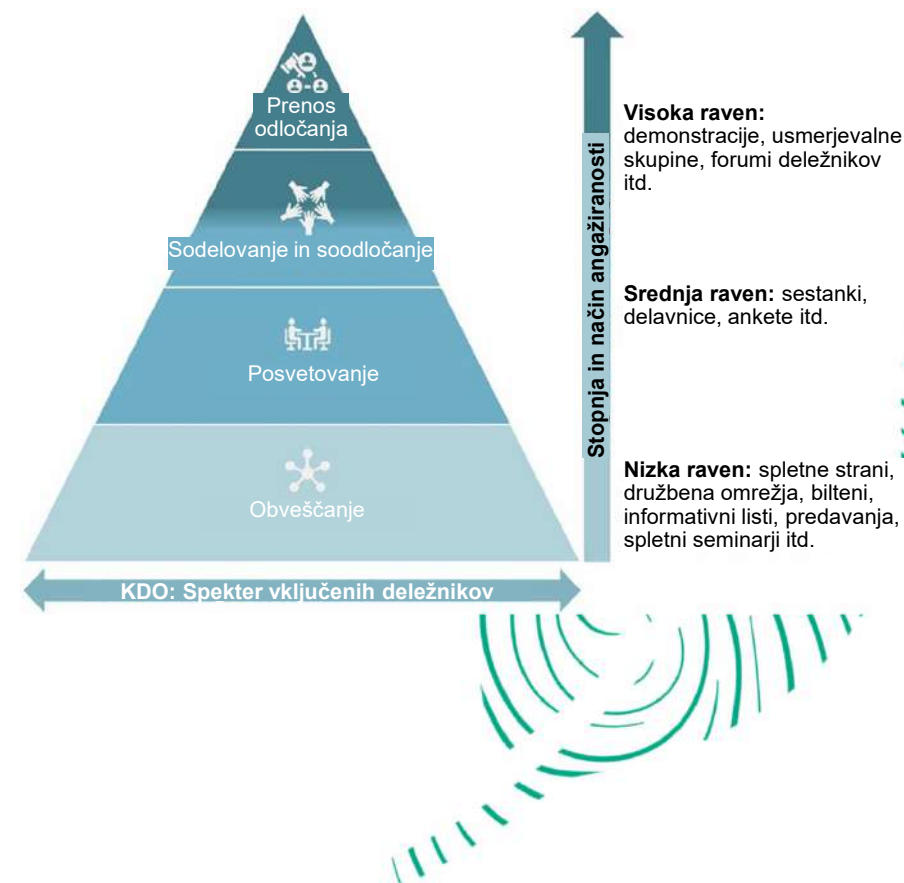

Co-funded by
the European Union

Kako vključiti deležnike?

- **Obveščanje:** Enosmerna komunikacija, ki vodi v zgolj simbolično vključevanje.
- **Svetovanje:** Omejena dvosmerna komunikacija, ki vključuje zbiranje informacij in povratnih mnenj deležnikov ter odgovarjanje na njihova vprašanja.
- **Sodelovanje in soodločanje:** Večnivojska komunikacija, ki temelji na partnerstvih z deležniki.
- **Prenos odločanja:** Večnivojska komunikacija, ki deležnikom omogoča vodilno vlogo pri sprejemanju odločitev.

3.2.6. Poti do vključevanja deležnikov

Skupine deležnikov

Prebivalci

Okoljske
nevladne
organizacije

Lastniki
podjetij in
nepremičnin

Odločevalci

Analiza deležnikov

- Prepoznaj deležnike
- Razvrsti vpliv in interes
- Oceni potrebe po vključevanju
- Prilagodi komunikacijske in vključitvene strategije

Prilagajanje sporočil

Družbeni izzivi

Načrtovanje
na večji ravni

Neto prirast
biotske
raznoverstnosti

Ekonomska
izvedljivost

Vključujoče
upravljanje

Uravnoteženje
kompromisov

Prilagodljivo
upravljanje

Vključevanje
trajnosti v
sistemske prakse

Deležniki	Osredotoči sporočilo na...	Praktični primeri nagovorov (teme v oklepajih)
Prebivalci	Vsakodnevno kakovost življenja	»Drevesa ob ulicah lahko poleti znižajo temperature tudi do 7 °C in zmanjšajo onesnaževala, ki sprožajo astmo.« (Družbeni izzivi, Neto pridobitev biotske raznovrstnosti).
Lastniki podjetij	Obiskanost in prihranek stroškov	»Zelene stene privabljajo kupce in povečujejo prodajo; vrednost nepremičnin v središču Liverpoola je po ozelenitvi narasla.« (Gospodarska izvedljivost, Načrtovanje v širšem merilu).
Okoljske NVO	Rezultate za habitate in glas skupnosti	»Mokrišče obnovi 3 ha ptičjega habitata in ponuja priložnosti za državljansko znanost.« (Neto pridobitev biotske raznovrstnosti, Vključujoče upravljanje).
Odločevalci	Učinkovitost politike in logiko proračuna	»Vključitev NtR v kode za odvodnjavanje prihrani milijone evrov pri nadgradnji sive infrastrukture.« (Prilagodljivo upravljanje, Trajnost in vključitev v prakso).
Lokalni mediji	Zgodbe, povezane z ljudmi	Pripravi novinarske pakete z vizualnimi prikazi pred/po in navedki prebivalcev, da se tehnični podatki pretvorijo v razumljive zgodbe (Uravnoteženje kompromisov).

3.2.8. Praktični primeri prilagajanja sporočil

3.3. Ovire za sprejemanje NtR

**Pomanjkanje
občutka lastništva
ali začetne
podpore**

**Skrbi glede
vzdrževanja in
spremljanja
učinkovitosti**

**Skepticizem glede
inovacij in
zanesljivosti**

**Posebni interesi
in družbena
nedejavnost
(pojav NIMBY -
“ne na mojem
dvorišču”)**

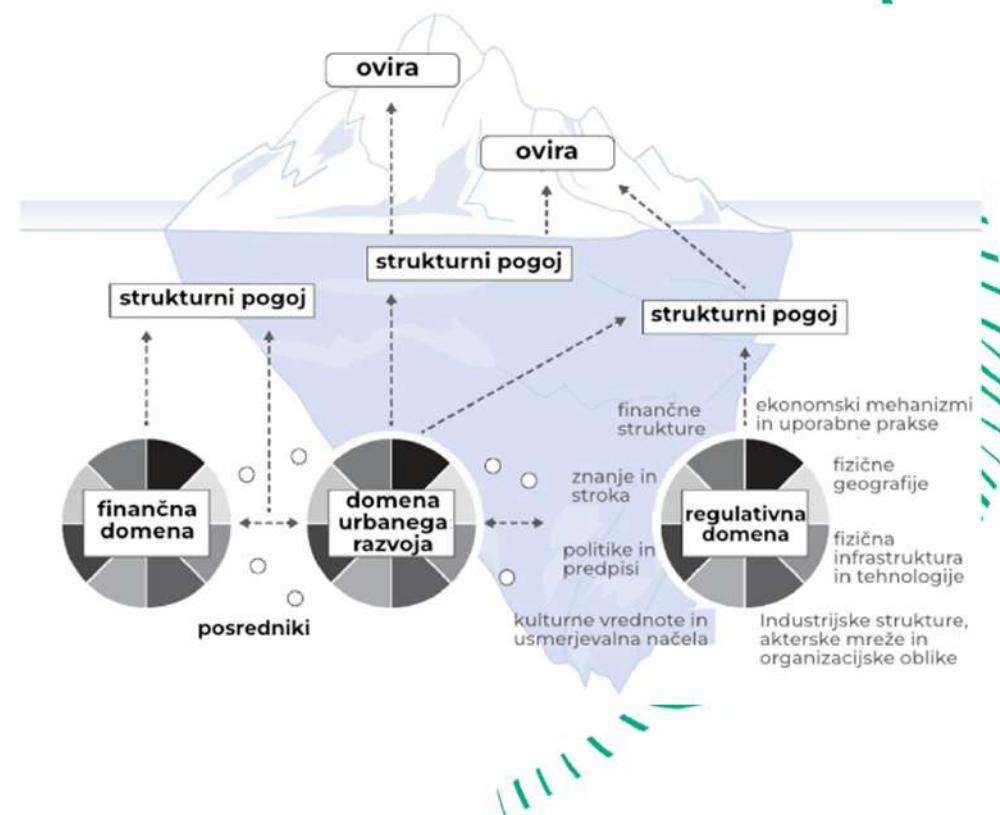

● **V strokovni literaturi je mogoče najti širok nabor morebitnih ovir za uspešno izvajanje rešitev, temelječih na naravi (NtR).**

Glavne ovire lahko razvrstimo v tri kategorije:

- Fizične
- Organizacijske
- Povezane z znanjem in informacijami

Obstajajo tudi dokazi o bolj zapletenih ovirah, ki vključujejo strukturne, finančne in regulativne dejavnike ter prostorske in kulturne pogoje!

3.3.1. Dejanske ovire pri izvajanju NtR

Kategorija ovir	Examples
Fizične	Razpoložljiv proctor Kakovost prostora
Organizacijske	Sodelovanje med deležniki Finančni model in dolgoročno načrtovanje Zakonodaja, predpisi in politike
Informacijske	Pomanjkanje občutka lastništva ali začetne podpore Nizka vključenost ali opolnomočenj Skrbi glede vzdrževanja Skrbi glede dolgoročne trajnosti Skepticizem do inovacij in zanesljivosti Pomanjkljivo razumevanje koristi NtR Primanjkljaj izmenjave znanja Posebni interesi in družbena nedejavnost Pojav NIMBY ("ne na mojem dvorišču") Javna ozaveščenost Besedišče

- Zmote o NtR izvirajo iz:
 - **Kulturnih norm**
 - **Dostopa do informacij**
 - **Estetskih preferenc**
 - **Osebnega udobja**

»NtR so predrage«
 »NtR privabljajo škodljivce«
 »NtR pri nas zaradi podnebja ne delujejo«

3.3.2. Resnične ovire in pogoste napačne predstave o NtR

• **Strokovne percepcije in administrativni “silosni” sistemi predstavljajo velik izziv pri izvajanju rešitev, temelječih na naravi (NtR).**

- Študije opozarjajo na **pomanjkanje povezav med strokami** pri izvajanju NtR in zelene infrastrukture.
- Strokovnjaki, ki vodijo načrtovalske procese, pogosto **zanemarijo vlogo** tistih, ki so odgovorni za operativno upravljanje.
- Strokovnjaki z dolgoročnimi operativnimi vlogami menijo, da bi moralo biti njihovo znanje **ustrezno priznано**.
- Ovire se raztezajo tudi na področja **nadzora, vrednotenja in razlage sočasnih koristi**, ki se med disciplinami razlikujejo.

3.3.3. Strokovna ozadja, standardi in estetske konvencije

- NtR zahtevajo **skupno strokovno znanje** različnih poklicnih skupin.
- To zahteva **prilagodljivo so-upravljanje in soustvarjanje** znanja.
- NtR temeljijo na **hibridizaciji znanja**, torej sodelovalnem procesu, ki povezuje različne vire in tipe strokovnega vedenja.
- Pomembno je priznati **različna sektorska ozadja** ter skrbno usklajevati vrednote in poglede.
- Spodbujati je treba **izmenično vodenje** in različne oblikovalske pristope pri izvajanju projektov.

- **Različna strokovna ozadja pomenijo različne izraze, delovne kulture in poglede na svet, zato je nujno spoštovanje izmeničnega vodenja, vrednot in perspektiv.**

3.3.4. Strokovna ozadja, standardi in estetske konvencije

URWAN

Interreg
Euro-MEDCo-funded by
the European Union

FIZIČNE IN TEHNIČNE OVIRE

- Omejen prostor v gosto pozidanih mestnih območjih
- Omejitve glede tal in vode
- Težave pri prilagajanju obstoječi infrastrukturi

ORGANIZACIJSKE IN INSTITUCIONALNE OVIRE

- Razdrobljeno upravljanje in pomanjkanje usklajevanja
- Togost postopkov javnih naročil
- Odpornost proti sodelovanju med sektorji

INFORMACIJSKE IN ZNANSTVENE OVIRE

- Napačne predstave javnosti (npr. »NtR privablja škodljivce«)
- Omejeno širjenje znanstvenih dokazov
- Pomanjkanje dolgoročnih podatkov o spremljanju učinkov

POTREBA PO SODELOVALNEM ZNANJU

- Povezovanje ekološkega, tehničnega in lokalnega znanja
- Potreba po so-upravljanju in izmeničnem vodenju
- Poudarek na skupnih vrednotah in prilagodljivem oblikovanju

Premor za vajo 1 – Priloga 2. Praktične vaje in delavnice

1. Priprava enostavnega komunikacijskega načrta za projekt NtR

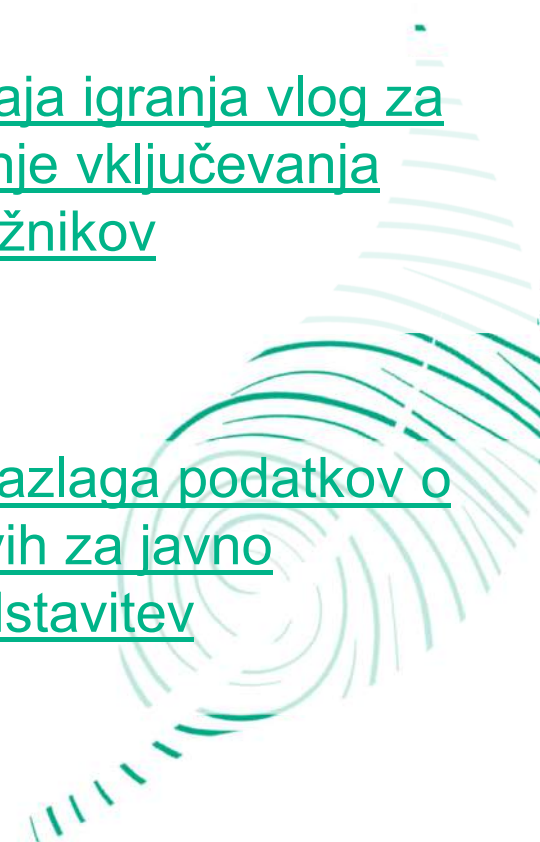
2. Vaja igranja vlog za urjenje vključevanja deležnikov

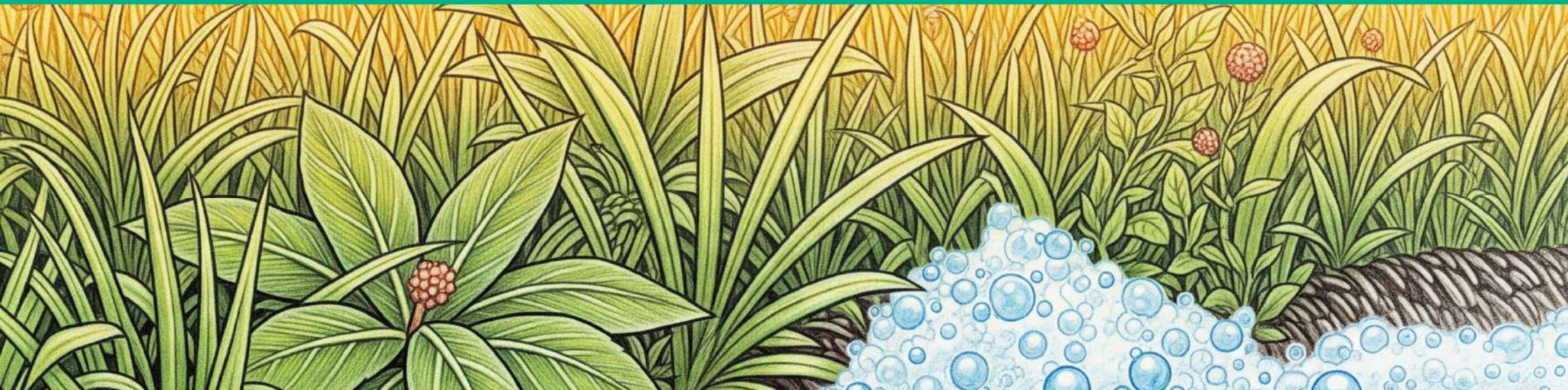
3. Načrtovanje seje soustvarjanja (co-creation)

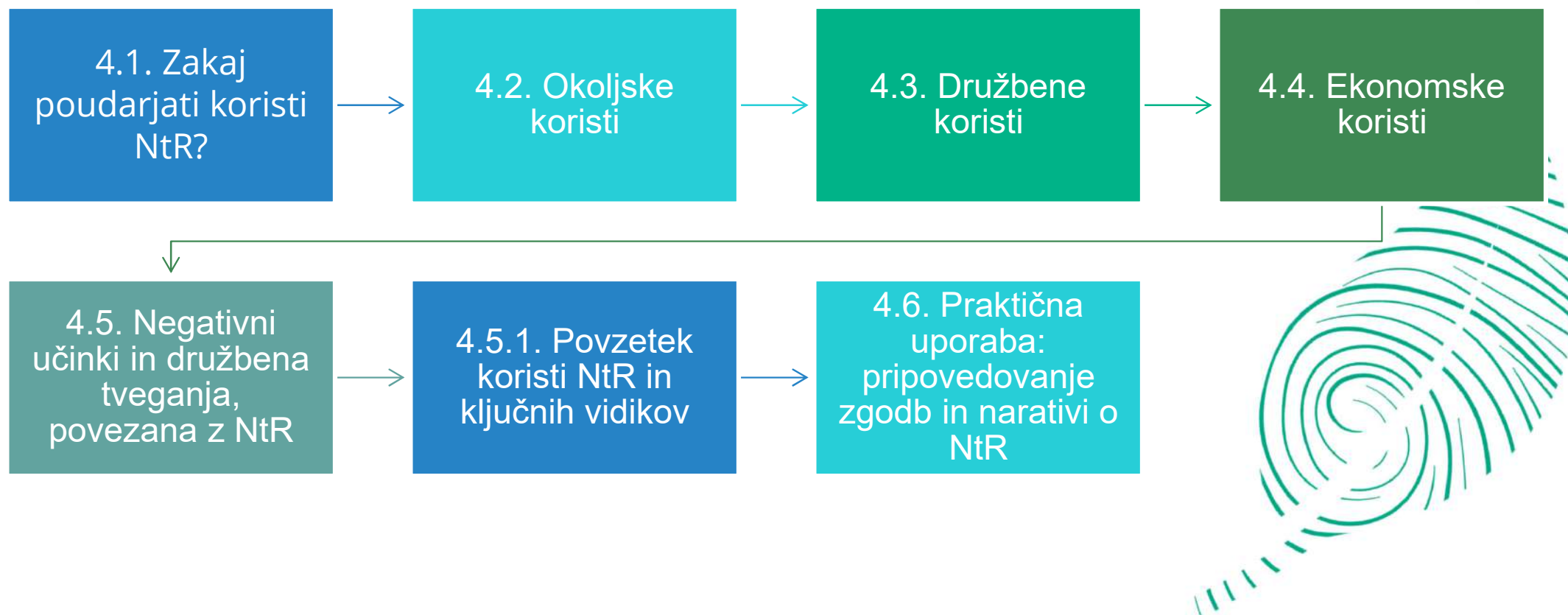
4. Razlaga podatkov o vplivih za javno predstavitev

4. Predstavljanje okoljskih, družbenih in gospodarskih koristi NtR

4. Predstavljanje okoljskih, družbenih in gospodarskih koristi rešitev NtR

4.1. Zakaj poudarjati koristi NtR?

**OZAVEŠČENOST JAVNOSTI JE MOST
MED TEHNIČNIMI REŠITVAMI IN
DRUŽBENIM SPREJEMANJEM.**

**NTR PRINAŠAJO SO-KORISTI, KI SE
UJEMAJO Z RAZLIČNIMI URBANIMI
CILJI TER PRISPEVAJO K
IZBOLJŠANJU MESTNEGA OKOLJA.**

**SPREJEMANJE S STRANI JAVNOSTI
IN MEDSEKTORSKA PODPORA SE
POVEČATA LE, ČE SO KORISTI
JASNO PREDSTAVLJENE IN
PODPRTE S PODATKI.**

URWAN

Interreg
EURO-MEDCo-funded by
the European Union

OKOLJSKE KORISTI

Zmanjšanje učinka toplotnega otoka
Z vegetacijo na strehah se notranja temperatura zniža za 4,2 °C.

Blaženje poplav
Biokanali in prepustne površine zmanjšujejo vrhove padavinskih voda.

Izboljšanje kakovosti vode
Z vegetacijo prekriti sistemi filtrirajo do 90 % onesnaževal.

TVEGANJA IN NEGATIVNI UČINKI

Povečan turizem
Ikonična sredozemska območja postajajo preobremenjena.

DRUŽBENE KORISTI

Povezovanje skupnosti
Skupni vrtovi in ponovno ozelenjeni parki.

Stroškovna učinkovitost
Nadzor poplav v mokriščih je 2–5x cenejši.

Vrednost nepremičnin in turizma
5 do 20 % višja v bolj zelenih območjih.

KOMUNICIRANJE O NtR

Elementi pripovedovanja zgodb:
krajevno zasnovano,
osredotočeno na ljudi, usmerjeno
v prihodnost.

4.2. Okoljske koristi NtR

- **Zmanjšanje učinka toplotnega otoka:** Površine z vegetacijo hladijo mesta z izhlapevanjem in senčenjem. Zelene strehe lahko v vročih dneh znižajo notranjo temperaturo za 4,2 °C.
- **Blaženje poplav:** NtR, kot so biokanali in prepustne površine, zadržujejo padavinsko vodo, zmanjšujejo vrhove pretokov, blažijo tveganja in izboljšujejo skladnost z regulativami.
- **Izboljšanje kakovosti vode:** Vegetacijski infiltracijski sistemi zmanjšajo količino onesnaževal do 90 %, še preden odtok doseže naravne vodne poti.

4.3. Družbene koristi NtR

- **Povezanost skupnosti:** Ponovno ozelenjena območja spodbujajo družbeno interakcijo. Skupni vrtovi in parki, ki jih vodijo skupnosti, krepijo vključevanje in občutek pripadnosti.
- **Javno zdravje:** Bližina zelenih površin zmanjšuje duševni stres, izboljšuje srčno-žilno zdravje in spodbuja telesno dejavnost. Raziskave kažejo do 12 % nižjo smrtnost v bolj zelenih mestnih območjih.
- **Rekreacijski prostori:** NtR spremenijo premalo izkoriščena območja v varna, večnamenska in dostopna okolja v gostih urbanih območjih z malo odprtih površin.

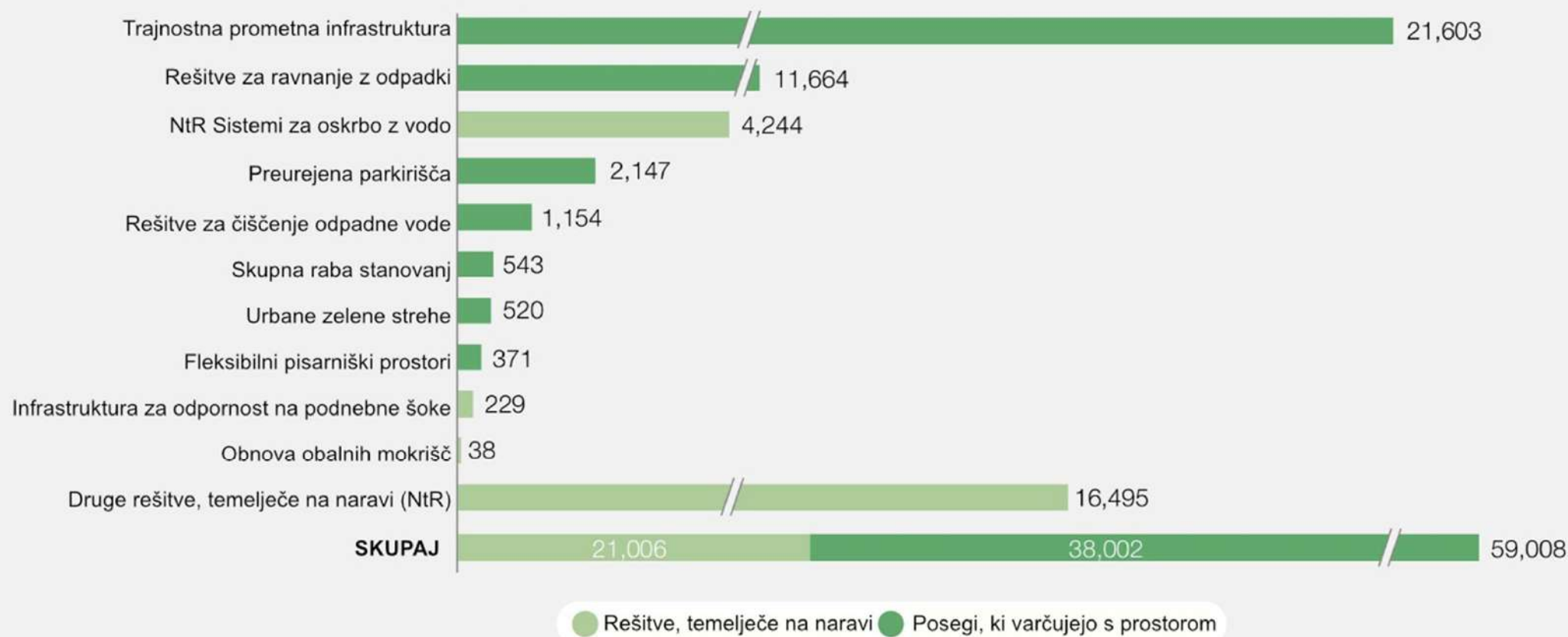
4.4. Gospodarske koristi NtR

- **Zelena delovna mesta:** Izvajanje, vzdrževanje in spremljanje NtR ustvarja delovna mesta na področju urbane arboristike, obnove krajine in okoljske vzgoje.
- **Stroškovna učinkovitost:** NtR lahko zmanjšajo investicijske in vzdrževalne stroške v primerjavi s sivo infrastrukturo. Na primer, upravljanje poplav prek mokrišč je lahko 2–5× cenejše.
- **Privlačnost in vrednost:** NtR lahko povečajo vrednost nepremičnin in turizma. Drevoredi lahko zvišajo vrednost nepremičnin za 5–20 %.

Investicijska priložnost

Skupno število povezanih delovnih mest do leta 2030 (v tisočih)

Source: Literature review; expert interviews; Alphabet

Dejavnosti, ki so bistvene za izvajanje rešitev, temelječih na naravi (NtR)	Opombe in podrobnejše delovne aktivnosti	Vrste delovnih mest	Skupno število neposrednih zaposlitev (FTE) na milijon USD	FTE/ha	Priložnosti in razširjeni učinki na zaposlovanje
Vzpostavitev in upravljanje urbanih zelenih površin (Primer 5: povezovanje mest v Nemčiji; primer 7: urbani gozdovi v ZDA)	Priprava zemljišč, drevesnice, sajenje dreves in grmovnic, zalivanje/zaščita sadik, upravljanje krajine, gradnja poti, kolesarskih stez, stopnic, rekreacijskih površin, odstranjevanje izbranih dreves, ekoturizem itd.	Vrtnarstvo, urejanje krajine, hortikultura Zaposlitve na področju okoljskih znanosti, administrativna dela, turistični vodniki	24 do 250	1 do 5	Omogoča zaposlovanje mestno brezposelnih, ustvarja dodatna delovna mesta v turizmu in rekreaciji

- NtR lahko ustvarijo prihranke pri **investicijskih** (CapEx) in **obratovalnih** (OpEx) stroških.
- Izboljšave NtR na področju oskrbe z vodo lahko **do leta 2030 prihranijo več milijard USD**, vendar zahtevajo letne naložbe do tega leta.
- Analize stroškov in koristi pogosto pokažejo, da imajo **ukrepi NtR dolgoročno največji vpliv z vidika neto koristi**.
- Vendar se investicijski (CapEx) in obratovalni **stroški** (OpEx) za deževne vrtove **povečujejo z večjo intenzivnostjo padavin**.
- Naložbe, prilagojene najhujšim padavinam, prinašajo največje neto koristi, saj zmanjšujejo tveganje hudih poplav.
- **NtR niso strošek: so naložba v ljudi in okolje!**

4.4.3. Gospodarske koristi – prihranki v primerjavi s sivo infrastrukturo

- Študija iz leta 2020 o **zeleni infrastrukturi (GI)** na območju Barcelone je pokazala znatne prihranke v primerjavi s sivo infrastrukturo.
- Predlagana GI v Barceloni je vključevala **zelene strehe, bioretenzijske celice ter zadrževalne in zadrževalno-ponikalne bazene**.
- V drugih mestnih območjih so bili to: **zelene strehe, prepustni tlaki in ponikalni jarki**.
- V Barceloni so bili pričakovani letni stroški škode (EAD) zaradi GI za **28,75 milijona € nižji** v primerjavi z običajno infrastrukturo, kar pomeni prihranek 45,9 %.
- Večina koristi GI (56 %) je izhajala iz **zmanjšanja škode zaradi poplav**.

4.4.4. Gospodarske koristi – prihranki v primerjavi s sivo infrastrukturo

NtR predstavljajo finančna in proračunska tveganja za lokalne skupnosti:

Nižji investicijski stroški (CapEx) kot pri sivi infrastrukturi:

- Uporabljajo naravne materiale in zahtevajo manj težke opreme
- stroškovno učinkovite za začetne naložbe

Obratovalni in **vzdrževalni stroški (OpEx) pa so lahko višji:**

- Pogosto vzdrževanje: vegetacija, spremljanje, vključevanje skupnosti
- Delo, ki temelji na znanju, je bolj intenzivno in sezonsko spremenljivo

Izzivi proračunskega načrtovanja za občine:

- CapEx in OpEx se **upravljata ločeno**
- Omejena prilagodljivost pri **OpEx lahko ogrozi trajnost projekta**

Vendar NtR dolgoročno zagotavljajo **ekonomski donos v višini 1,4–3,1x** stroškov vzdrževanja:

- Vzdrževanje NtR obravnavajmo kot naložbo v zdravje in dobro počutje
- Merimo izboljšave kakovosti zraka, duševnega zdravja in kakovosti bivanja v mestih

4.4.5. Gospodarska tveganja: vzdrževanje in življenjski stroški NtR

4.5. Negativni učinki in družbena tveganja, povezana z NtR

- **Povečanje turizma:** Urejanje in olepševanje območij lahko pritegne turizem prek zmogljivosti mestnih plaž ali znamenitih parkov.
- **Teritorialno neravnovesje:** Osredotočenost NtR v premožnejših ali osrednjih območjih povečuje družbene neenakosti.
- **Gentrifikacija:** Ozelenjevanje lahko sproži špekulativno rast vrednosti nepremičnin in najemnin ter izrine ranljive skupnosti.
- **Vendar nobena specifična oblika ozelenjevanja** – ne glede na velikost parka, razpršenost zelenih površin, funkcijo ali prometno povezanost – ne vodi nujno do zelene gentrifikacije.
- Zato **mora načrtovanje vključevati socialne varovalke** in strategije proti razseljevanju. Načrtovanje NtR, usmerjeno v pravičnost, je bistvenega pomena.

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

OKOLJSKE KORISTI

Zmanjšanje učinka toplotnega otoka
Z vegetacijo na strehah se notranja temperatura zniža za 4,2 °C.

Blaženje poplav
Biokanali in prepustne površine zmanjšujejo vrhove padavinskih voda.

Izboljšanje kakovosti vode
Z vegetacijo prekriti sistemi filtrirajo do 90 % onesnaževal.

GOSPODARSKE KORISTI

Zelena delovna mesta
Zaposlitve v mestni arboristiki, vzdrževanju in izobraževanju

Stroškovna učinkovitost
Nadzor poplav v mokriščih je 2–5x cenejši.

Vrednost nepremičnin in turizma
5 do 20 % višja v bolj zelenih območjih.

Povezovanje skupnosti
Skupni vrtovi in naravno obnovljeni parki spodbujajo družbeno povezanost.

Javno zdravje
Do 12 % nižja smrtnost v bolj zelenih območjih.

Rekreacija
Večnamenski prostori izboljšujejo kakovost bivanja v mediteranskih mestih.

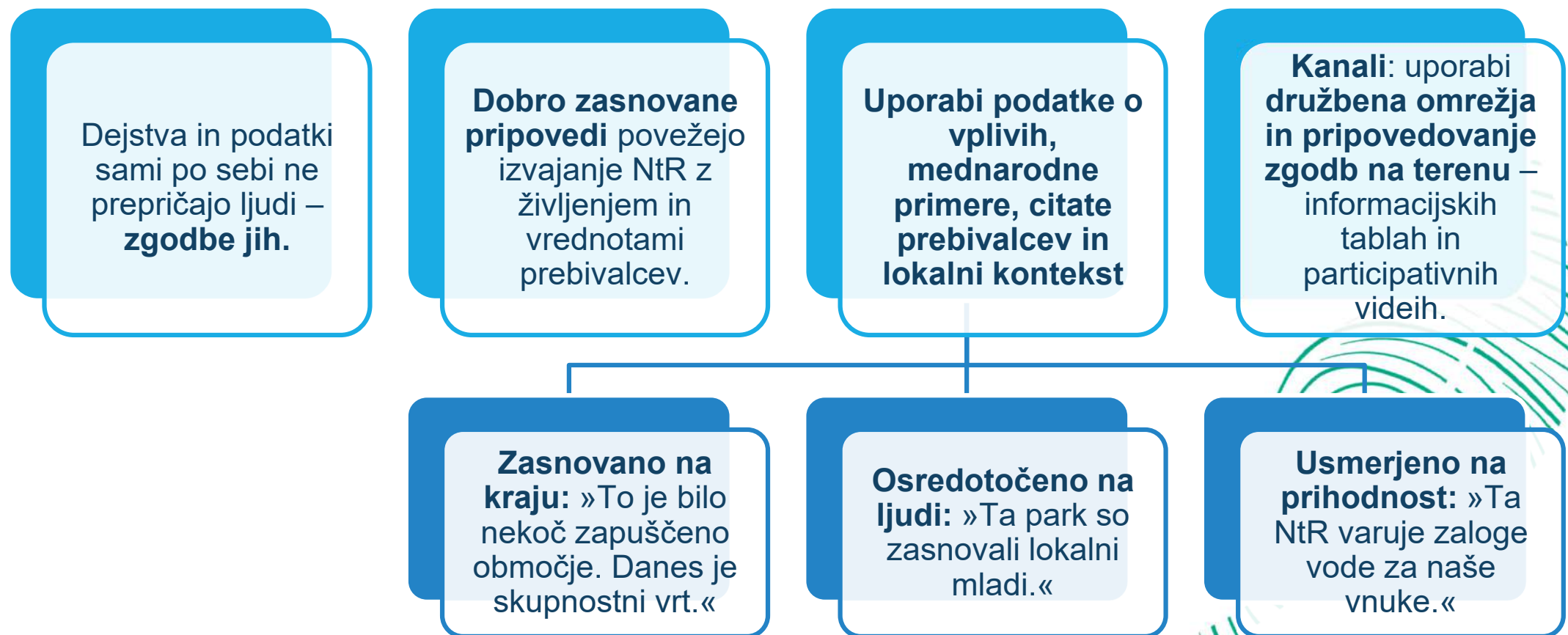
Pripovedne vsebine
Komunikacija, zasnovana na kraju, usmerjena v ljudi in prihodnost.

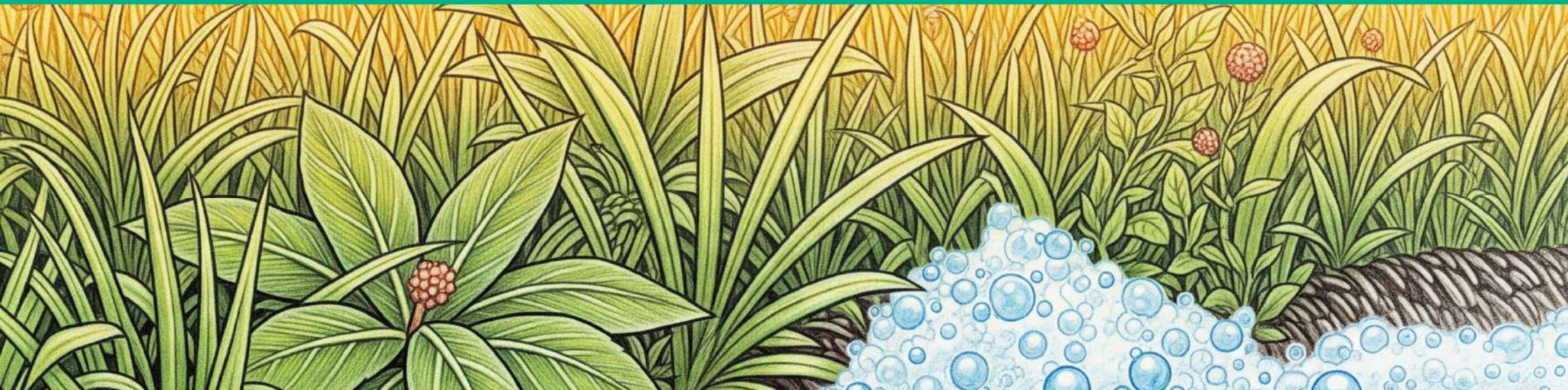
Kanali:

Družbena omrežja, stenske poslikave, info table

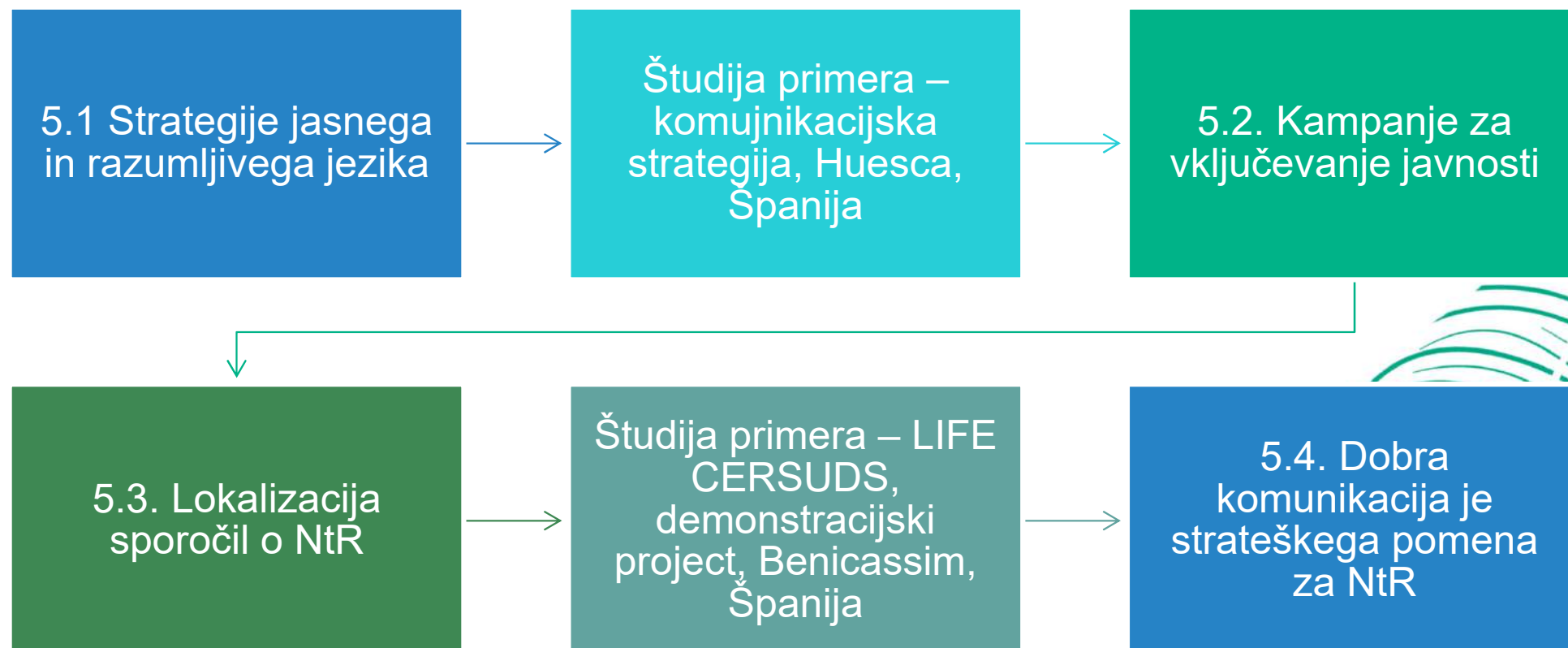
4.7. Praktična uporaba: pripovedovanje zgodb in narativi o NtR

5.5. Komuniciranje konceptov NtR – preprosto in smiselno

5. Enostavno in relevantno komuniciranje konceptov NtR

5.1. Strategije jasnega jezika

Kaj pomeni jasen jezik?

Brez žargona: reci »dežni vrt« in ne »celica za biološko zadrževanje vode«.

Uporabi glagole: »čisti, upočasnjuje, ponovno uporablja« namesto »hidrološka regulacija«.

Uporabi metafore in analogije: »Mesta so kot spužve«, »zelena stena deluje kot naravni zračni filter«.

Vizualni elementi izboljšajo razumevanje

Vizualni pripomočki so ključni: infografike, skice, preprosti zemljevidi.

Uporabi slike prej/potem za prikaz učinka.

Uporabi infografike za težje predstavljljive podatke: karte temperatur, zmanjšanje odtoka, štetje vrst in podobno.

Kaj je okvirjanje?

Okvirjanje pomeni način, kako gledamo na svet.

Te miselne strukture se lahko sprožijo z eno samo besedo, frazo ali sliko, če nosijo jasne asociacije.

Vključujejo besede, podobe, like, dejanja, odnose, čustva in — kar je ključno — **vrednote!**

Okvirji so povezani deli informacij, shranjeni v našem spominu — **so miselne strukture.**

Okvirji imajo **like, kraje, rekvizite, zgodbe, odnose, čustva** in določeno stopnjo drame.

Na okvirjanje pomisli kot na **gledališče idej.**

5.1.1. Uporaba okvirjanja v komuniciranju

Vsak vidik prostora je pomemben pri **ustvarjanju okvirja**, vendar imajo – podobno kot v pisanem komuniciranju – nekateri elementi večji vpliv kot drugi.

Ko poskušamo uvesti nov pristop, se vprašajmo:

Kaj bi lahko naredili drugače?

Kako bi lahko spremenili poudarek?

Ali obstajajo drugi »liki« ali udeleženci, prek katerih bi lahko povedali zgodbo?

5.1.2. Preizpraševanje obstoječih okvirjev za NtR

Študija primera: Strategija mesta Huesca

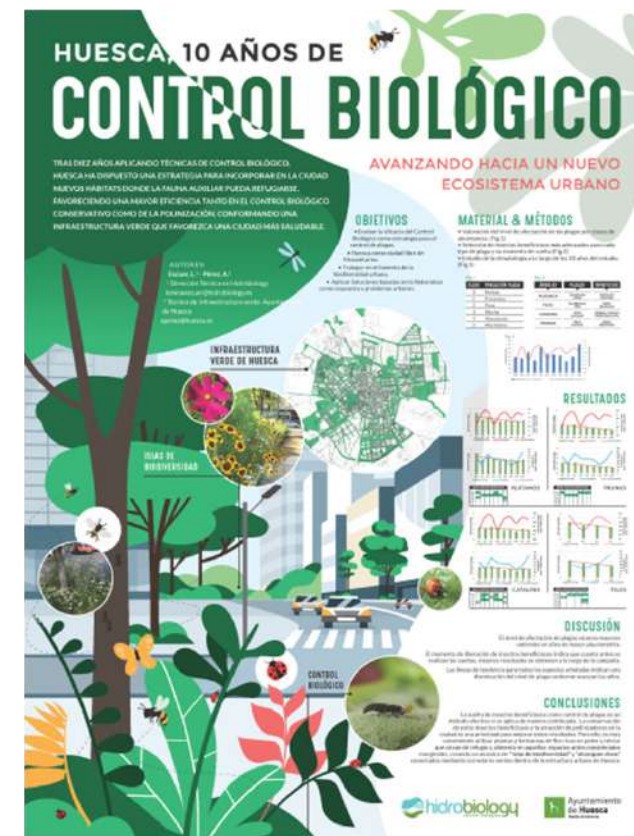
URWAN

Interreg
Euro-MED

Co-funded by
the European Union

Grafike: Zemljevid zelenih površin mesta Huesca in plakat "10 let biološkega nadzora"

5.1.3. Študija primera – Komunikacijska strategija, mesto Huesca, Španija

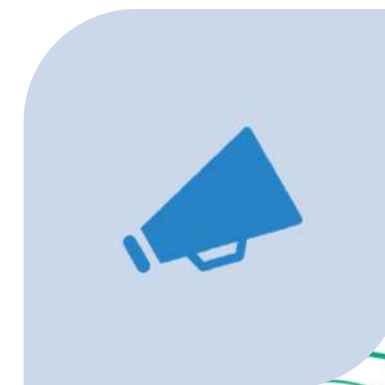
5.2. Kampanje za vključevanje javnosti

**ZAVEDANJE O
NtR NI DOVOLJ!**

**Ustvariti moramo
dialog!**

**Sodeluj, ne le
obveščaj!**

**DELAVNICE V
SKUPNOSTI**

**ŠOLSKI
PROGRAMI**

**SODELOVANJE
NA
DRUŽBENIH
OMREŽJIH**

5.2.1. Kampanje za vključevanje javnosti

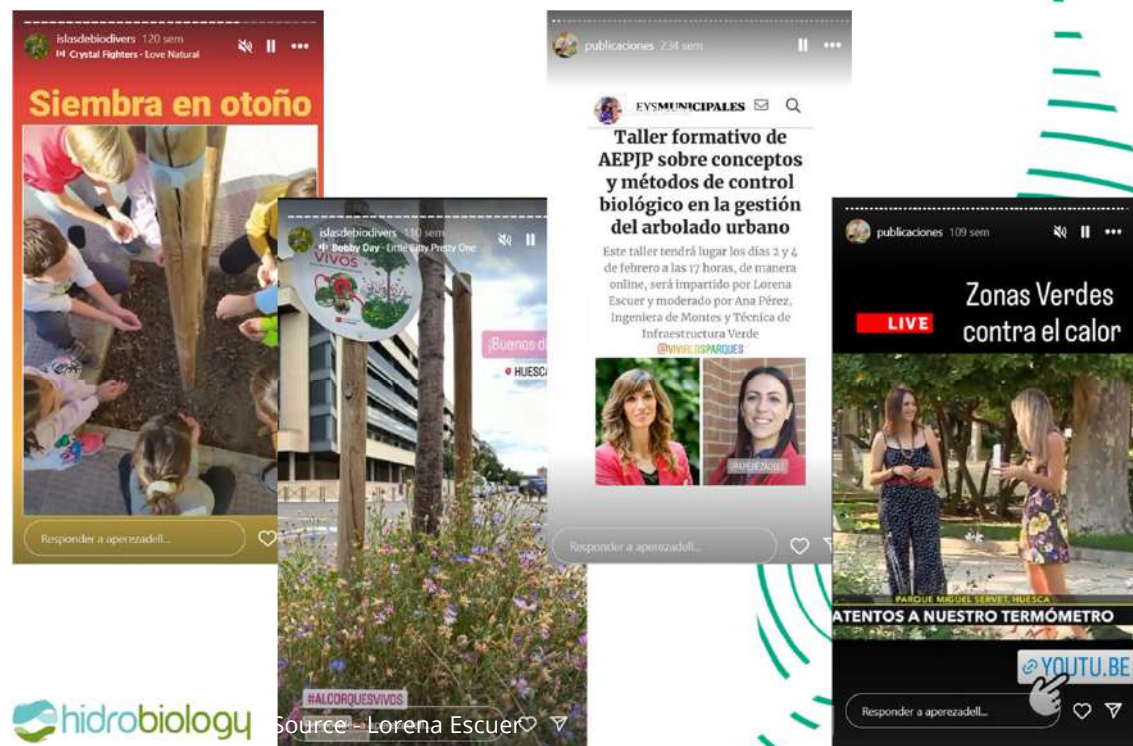
URWAN

Interreg
Euro-MED

Co-funded by
the European Union

Naj bodo NtR povod za sodelovanje!

DELAVNICE V SKUPNOSTI

ŠOLSKI
PROGRAMI

SODELOVANJE
NA
DRUŽBENIH
OMREŽJIH

- Delavnice so lahko **kratke in neformalne** ter potekajo v javnih prostorih z minimalnimi stroški.
- Če imate prostor, ustvarite »Zeleni oder« ali »učilnico NtR« in tam organizirajte dogodke.
- **Nagovorite ustrezno javnost** ob vsaki priložnosti – ne le oglašujte delavnice.
- Povabite **druge strokovnjake in predstavnike skupnosti**, da pomagajo pri organizaciji.
- Pripravite **sporočilo za javnost pred in po dogodku ter dodajte fotografije!**

5.2.2. Kampanje za vključevanje javnosti

DELAVNICE V
SKUPNOSTI

ŠOLSKI
PROGRAMI

SODELOVANJE
NA
DRUŽBENIH
OMREŽJIH

5.2.3. Kampanje za vključevanje javnosti

URWAN

Interreg
Euro-MED

Co-funded by
the European Union

- Prilagodite šolske aktivnosti **starostnim skupinam**.
- Spodbujajte **izkustveno učenje** in se izognite predavanjem za najstnike.
- V pripravo delavnic vključite **učitelje**.
- **Razširite vsebine** tudi preko ožjih tem NtR.
- Vključite **opazovanje opraševalcev in rastlinskih značilnosti**.

Source - Lorena Escuer

COMMUNITY WORKSHOPS

SCHOOL PROGRAMMES

SOCIAL MEDIA ENGAGEMENT

URWAN

Interreg
Euro-MED

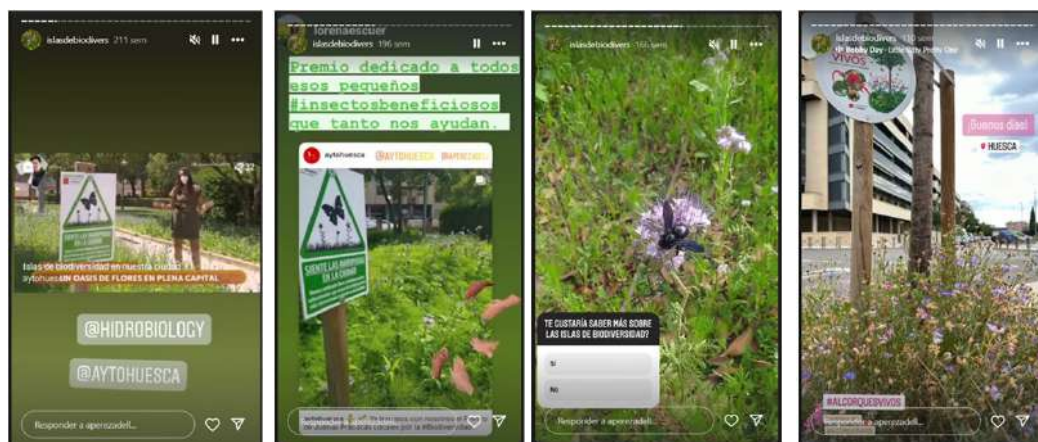

Co-funded by
the European Union

- Načrtujte **redno objavljane** slik in besedil na družbenih omrežjih.
- **Prilagodite vsebino platformam:** Instagram je najboljši za vizualne vsebine, LinkedIn za strokovno občinstvo ipd.
- Povabite **lokalne vplivneže** na dogodke.
- Organizirajte posebne dogodke zanje.
- **Označite, pohvalite in izpostavite** svetovalce, prostovoljce in sodelavce.
- **Prepoznanje** pomembno prispeva k širjenju sporočil.
- Uporabljajte **dolgoročne hashtage**, ki so **lokalno relevantni**.

5.2.4. Kampanje za vključevanje javnosti

Source - Lorena Escuer

- Spremljajte **udeležbo javnosti skozi čas**: prijave, delitve, vpise ipd.
- Ocenite **kdo pride**, ne le **koliko ljudi**.
- Uporabite **kratke ankete po dogodku** in preverite, kako se dogodki delijo naprej.
- Objavite **pričevanja udeležencev**, da okrepite sporočilo.
- Za večji doseg se zanesite na **lokalne medije**.

5.2.5. Upoštevanje kazalnikov udeležbe

5.3. Lokalizacija sporočil o NtR

Pri komuniciranju izpostavite **lokalne okoljske izzive**.

Določite nabor pozitivnih vrednot, ki so **lokalno prepoznavne**: varovanje zdravja, ohranjanje naravne dediščine ipd.

Ne vse NtR so **enako primerne** za vse lokacije.

Povežite **več tem, ki vključujejo ljudi**, kot so varčevanje z vodo, krepitev biotske raznovrstnosti in zagotavljanje kakovostnega prostora.

Suša, ublažitev učinkov podnebnih sprememb, preprečevanje poplav in zmanjšanje onesnaženja so osnovne teme – dobro poznajte **lokalne podatke!**

Zgradite pripoved okoli **konkretnih vprašanj**: biotska raznovrstnost, kakovost vode ipd.

Govorite o **nevarnostih in tveganjih** ter o tem, kako jih je mogoče zmanjšati.

Mesta se soočajo z vidnimi izzivi:

Suša → sistemi za ponovno uporabo vode

Poplave → bioswales in prepustni tlaki

Vročina → drevesna senca in evapotranspiracija

Primeri naj bodo prilagojeni lokalnim razmeram.

Povejte zgodbe, ne le dejstev

"Mariin vrt na strehi je znižal temperaturo v njenem stanovanju za 5 °C"

"To staro parkirišče je zdaj sistem za trajnostno odvajanje, ki filtrira 100.000 litrov vode na leto."

5.3.1. Lokalizacija sporočil o NtR

Naj bo praktično

Mestni vrtovi: povežite se z lokalnimi pobudami za pridelavo hrane.

Sodi za deževnico: promovirajte prek delavnic.

Zelene strehe: pokažite prihranke pri stroških energije.

Orodja za lokalizacijo

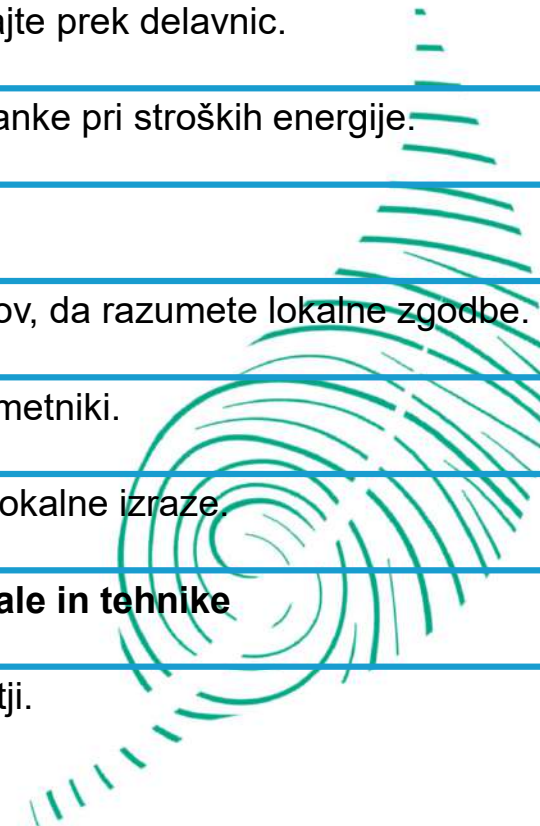
Uporabite zemljevid deležnikov, da razumete lokalne zgodbe.

Sodelujte z NVO, šolami in umetniki.

Kjer je mogoče, uporabljajte lokalne izraze.

Uporabljajte lokalne materiale in tehnike

Povežite se z lokalnimi podjetji.

Študija primera: Strategija mesta Huesca

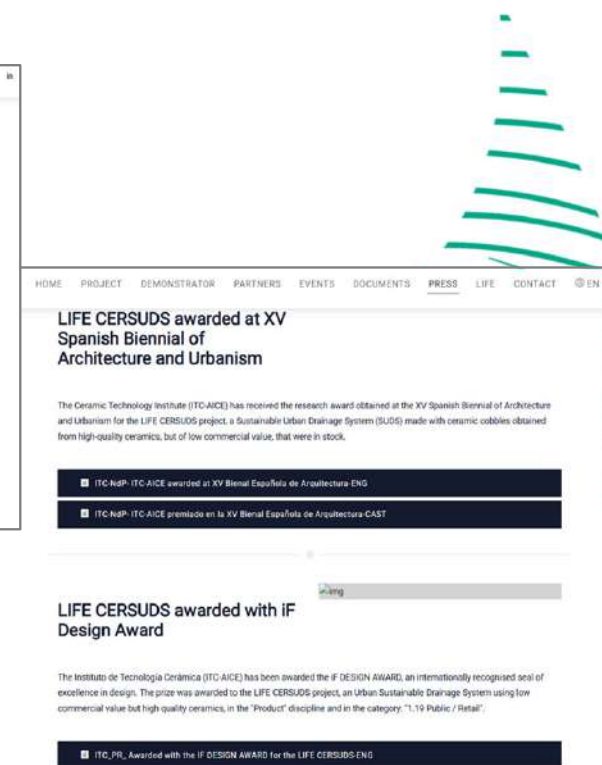
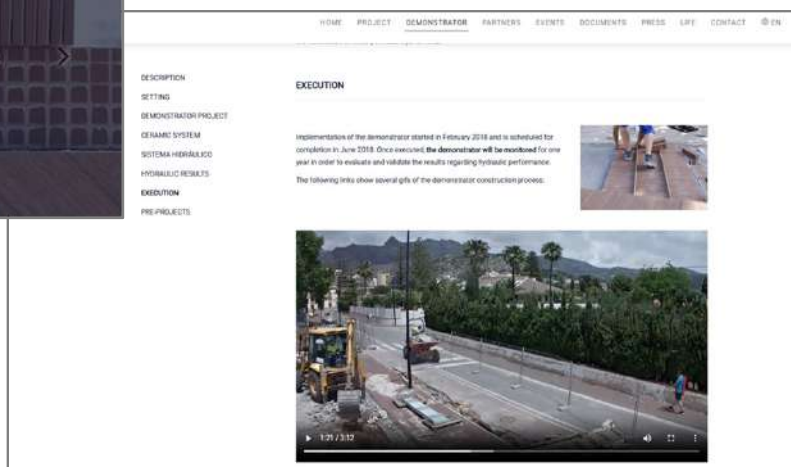
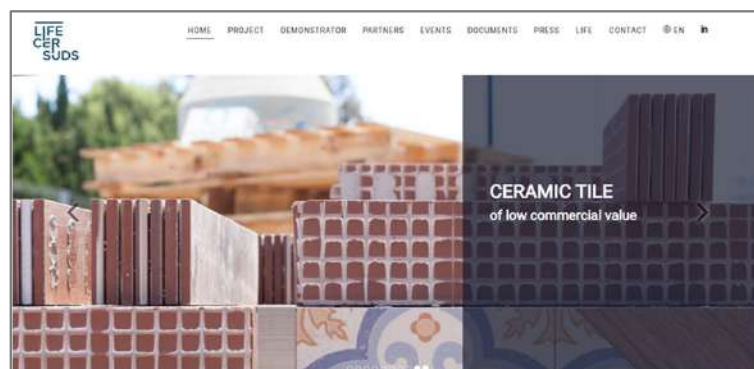

URWAN

Interreg
Euro-MED

 Co-funded by
the European Union

- Poudarjanje lokalnih izzivov: suše, poplave, onesnaženje in industrija

5.3.2. Študija primera: LIFE CERSUDS, demonstracijski projekt, Benicassim, Španija

5.4. Dobra komunikacija je strateškega pomena za NtR

Uveljavljanje NtR je v veliki meri odvisno od razumevanja in podpore javnosti ter strokovnjakov.

Učinkovita komunikacija:

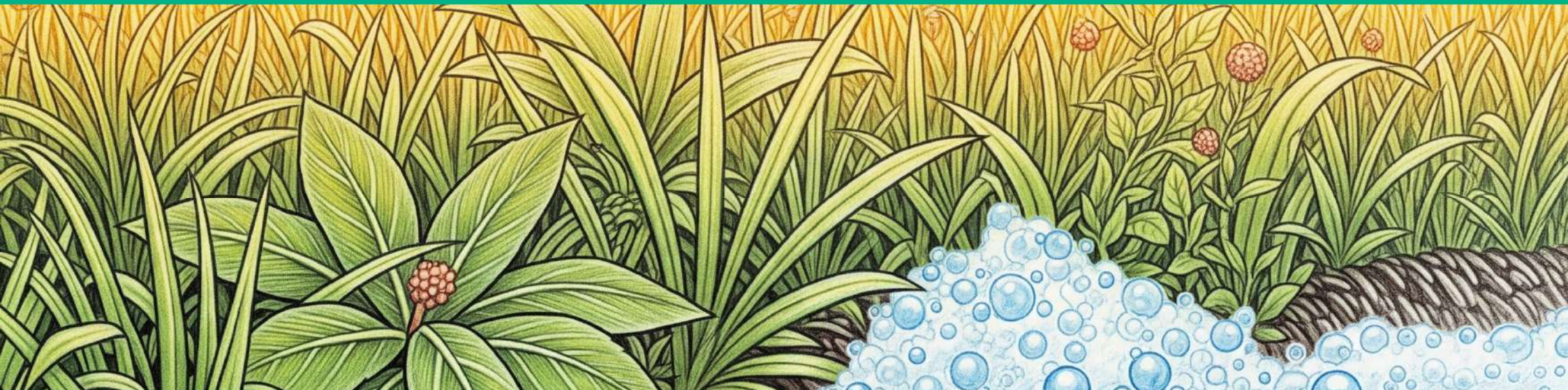
- preprečuje neutemeljen odpor,
- omogoča sodelovalno upravljanje,
- je skladna s predpisi EU in olajša pridobivanje sredstev.

Lokalne oblasti so zanesljiva povezava med tehničnimi rešitvami in vsakdanjimi ljudmi.

Komunikacija je struktura, ki drži NtR pokonci!

6. Krepitev komunikacijskih in socioloških veščin

6. Krepitev komunikacijskih in socioloških veščin

6.1. 6.1. Aktivno poslušanje in kulturna občutljivost

- Razumevanje različnih pogledov, premagovanje odpora

6.2. Razumevanje različnih pogledov

- Razumevanje različnih perspektiv, kulturna občutljivost in NtR

6.3. Reševanje konfliktov in iskanje soglasja

- Soočenje z nasprotovanji, pogajalske strategije, iskanje skupne podlage

6.1. Aktivno poslušanje in kulturna občutljivost

Zakaj so sociološke veščine ključne za komuniciranje NtR?

Spodbujajo **kulturno in kognitivno prožnost** – sposobnost prepoznavanja in razumevanja različnih kulturnih norm ter prilagajanja razmišljanja in vedenja.

- **Sredozemska mesta se razlikujejo** po podnebjju, kulturi in institucionalni zrelosti.
- **Lokalno sprejemanje je ključno** za uspeh rešitev, temelječih na naravi.
- **Aktivno poslušanje krepi zaupanje**, pomaga razbijati mite in spodbuja ukrepanje.
- Zahteva **občutljivost** do mnenj drugih ljudi.
- **Sociološki vpogled zagotavlja, da nihče ni izključen!**

6.2. Razumevanje različnih pogledov

Razumevanje različnih pogledov

- Ljudje **urbano naravo doživljajo različno**: starejši, mladi, priseljenci, delavci.
- **Poslušanje pomaga zaznati odpor, še preden se ta okrepi.**
- Uporablaj **participativna orodja za poslušanje** – delavnice, ulične intervjuje, fokusne skupine.

Kulturna občutljivost in NtR

- **Kulturna identiteta** oblikuje način dojemanja narave.
- Nekateri skupnosti dajejo prednost okrasni pred **divjo vegetacijo**.
- Nekateri družbene skupine lahko zaznajo ozelenitev kot **korak nazaj**.
- **Spoštovanje tradicij** spodbuja sprejemanje – »zelenosti« ne vsiljujmo.

6.3. Reševanje konfliktov in iskanje soglasja

Soočanje z nasprotovanjem NtR

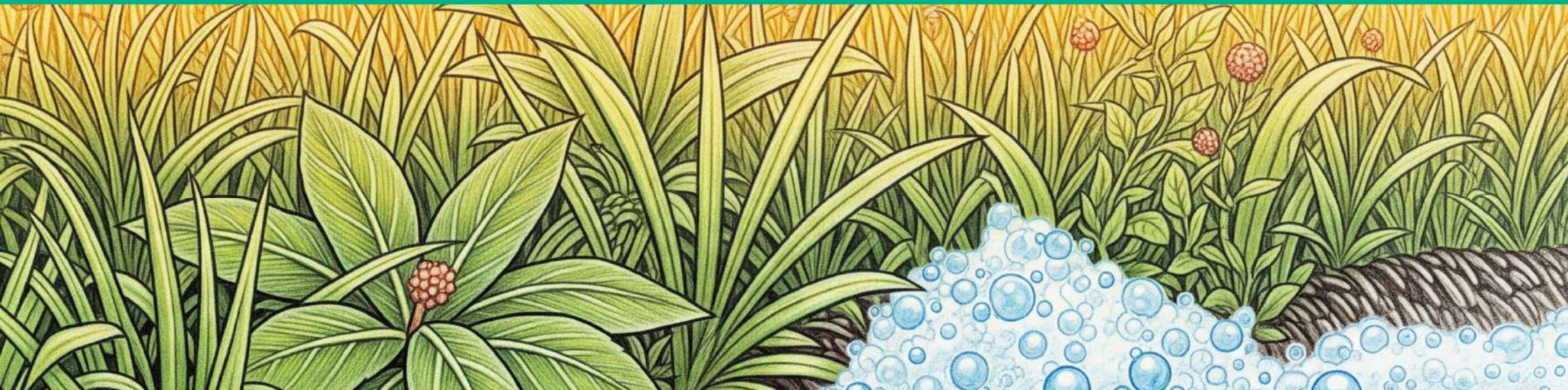
- Prepoznavaj in potrdi pomisleke (npr. varnost, škodljivci, stroški vzdrževanja)
- Izogibaj se polarizirajočim izrazom, kot sta »greenwashing« ali »nimbyizem«
- Uporabljalj oblike dialoga, ki spodbujajo empatijo: krožni pogovori, sprehodi z zemljevidi

Pogajanja in iskanje skupne podlage

- Predstavi koristi v jeziku, ki je pomemben za posamezne skupine (npr. delovna mesta, lepota, prihranki)
- Uporabi korake gradnje soglasja: poslušaj, preoblikuj, predlagaj skupne koristi
- Metode sooblikovanja zagotavljajo lokalno lastništvo in pravičnost ekosistemskih storitev
- Po potrebi vključi posrednike tretjih oseb

7. Uporaba podatkov o vplivih za krepitev komuniciranja NtR

7. Uporaba podatkov o vplivih za krepitev komuniciranja NtR

7.1. Namen komunikacijskih kazalnikov

Kazalniki so potrebni za razumevanje, ali sporočila o NtR:

- dosežejo prave ciljne skupine,
- spreminjajo zaznave ali vedenje,
- gradijo zaupanje in vključenost,
- pomagajo zagotoviti dolgoročno podporo in ponovljivost rešitev.

Pomanjkanje virov!

- Manjše občine lahko uporabljajo nizkocenovne kazalnike, kot so ankete in obrazci za povratne informacije skupnosti.

- Nekaj podatkov je bolje kot nič podatkov!
- Zberi čim več podatkovnih točk, kot jih le lahko!
- Uporabi “dimenzije kazalnikov” za razumevanje svojih podatkov.
- Podatke je mogoče zbirati na več načinov!
 - Preproste spletne ali papirne ankete pred in po kampanji
 - Škatle za povratne informacije na dogodkih ali v občinskih stavbah
 - Intervjuji z deležniki ali fokusne skupine
 - Seznami udeležencev in prijavitni obrazci
 - Spremljanje medijev (npr. z uporabo Google Alerts ali lokalnih clipping storitev)
 - Analitične nadzorne plošče družbenih medijev (Facebook Insights, X/Twitter Analytics)

7.1.1. Metode zbiranja podatkov

Dimenzija	Primer kazalnika
Doseg	Število doseženih prebivalcev (medijski prikazi, ogledi objav, odprta glasila)
Vključenost	Število udeležencev na javnih dogodkih, delavnicah sooblikovanja ali v okviru državlanskega spremljanja
Razumevanj	% prebivalcev, ki znajo pravilno razložiti namen lokalne NtR (anketa pred/po izvedbi)
Zaznava	Sprememba javne zaznave NtR (npr. od »drago« do »koristno«)
Vedenjski vpliv	Povečanje prookoljskih dejanj (npr. prostovoljstvo, podpora politikam)
Prisotnost v medijih	Obseg in ton medijskih omemb ali novic o NtR
Zaupanje in zadovoljstvo	Zadovoljstvo s procesom sooblikovanja ali s preglednostjo izvedbe

7.1.2. Primeri kazalnikov za ocenjevanje učinkovitosti komunikacije NtR

7.2. Določanje ustreznih kazalnikov uspešnosti NtR

Okoljski

Družbeni

Gospodarski

- **Okoljski:** Število kvadratnih metrov ali hektarjev dodanih zelenih površin.
- **Družbeni:** Število podjetij in gospodinjstev, poškodovanih zaradi poplav.
- **Gospodarski:** Stroški izvedbe NtR, npr. zelene strehe in bioretenzijske celice.
 - Kazalnik: Preprečeni neposredni in posredni stroški škode zaradi poplav.
 - Primer: 28,7 milijona EUR/leto v Barceloni

Zmanjšán površinski odtok:

Količina zadržane vode. Deževni vrtovi, zbiranje deževnice in parki lahko zadržujejo vodo kot površinski odtok ter ga zmanjšujejo v obdobjih urbanih poplav.

Indeks zelenih površin:

Odstotek ozelenjene mestne površine. Kolikšen delež prostora je neprepusten (npr. betoniran) v primerjavi z zelenimi površinami v občini.

Primeri: NDVI zemljevidi, popisi dreves, zemljevidi oddaljenosti od zelenih površin.

Število ugotovljenih živalskih vrst:

Vrste so odvisne od zasaditve flore na območju izvedbe NtR. Beleženje lahko poteka s pomočjo znanosti državljanov.

7.2.1. Okoljski kazalniki

**KOLIČINA ZMANJŠANEGA
ODTOKA:**

KOLIČINA VODE, KI JO NtR
ZADRŽI MED PADAVINSKIMI
DOGODKI

LAHKO JE IZRAŽENO V ODSOTOKIH:

KAŽE, KOLIKO VODE JE
PREPREČENO, DA BI ODTEKLA V
GLAVNO KANALIZACIJO IN ČISTILNE
NAPRAVE, TER KAŽE NA
IZBOLJŠANO KAKOVOST VODE.

**RAZLIKOVANJE MED VRSTAMI
NtR:**

ZELENE STREHE,
BIORETENZIJSKE CELICE ALI
DEŽEVNI VRTOVI, PARKI, MESTNE
ZELENE POVRŠINE IN DREVESA.

7.2.2. Okoljski kazalniki: zmanjšan površinski odtok

Znižanje temperature zraka

Znižanje temperature površin

Prisotnost CO₂ and NO₂ na hektar

7.2.3. Okoljski kazalniki: zdravje in dobro počutje

Analiza stroškov in koristi: Ekonomski strošek izvedbe NtR se analizira glede na njene koristi. Vsako rešitev, temelječo na naravi, je mogoče med seboj primerjati, da se ugotovi, katera je najbolj učinkovita.

Razmerje med koristmi in stroški (BC razmerje): Razmerje prikazuje kvantificirane koristi (npr. milimetre zadržane vode ali preprečene stroške čiščenja odpadnih voda) glede na stroške posamezne NtR.

Letna ocena: Vsaka možnost se letno ocenjuje glede na to, koliko njeno razmerje presega vrednost 1. Zelena/modra infrastruktura je imela največje koristi v scenariju stoletne poplavne ujme v Oslu, ocenjene na 26,81 milijona NOK (2,25 milijona EUR).

7.2.4. Ekonomski kazalniki: analiza stroškov in koristi

NETO SEDANJA VREDNOST (NPV):

Kaže razliko med sedanjo vrednostjo koristi in sedanjo vrednostjo stroškov v določenem obdobju.

OCENJEVANJE DONOSNOSTI:

NPV pomaga oceniti donosnost naložbe ali projekta. V eni od študij je NPV v Barceloni postal pozitiven po **10–11 letih**, ob upoštevanju vseh koristi.

DISKONTNA STOPNJA:

Izračun NPV temelji na diskontni stopnji – stopnji donosa, s katero se prihodnji denarni tokovi prilagodijo na njihovo sedanjo vrednost.

7.2.5. Ekonomski kazalniki: neto sedanja vrednost (NPV)

NPV – Net Present Value

Obdobje povračila naložbe: Izračuna, koliko let je potrebnih, da se povrne začetna naložba.

Izračun: Znesek naložbe v NtR se deli s pričakovanimi letnimi prihranki.

Omejitev: Pomanjkljivost tega kazalnika je, da ne upošteva **časovne vrednosti denarja**, npr. inflacije.

7.2.6. Ekonomski kazalniki: obdobje povračila naložbe

Pričakovana letna škoda (EAD): Študija je primerjala razlike v EAD med tradicionalno infrastrukturo in zeleno infrastrukturo (GI) v Barceloni in Badaloni v Španiji.

Prekinitev poslovanja: Obravnavana je bila kot posreden strošek, ki je pri izračunu EAD znašal med 19 % in 39 %.

Uporaba poplavljenega območja kot kazalnika ranljivosti je **primeren pristop za daljša povratna obdobja** (npr. 100 let), vendar morda **ni ustrezna** za krajša obdobja.

7.2.7. Ekonomski kazalniki: pričakovana letna škoda (EAD)

EAD – Expected Annual Damage

Število ustvarjenih delovnih mest: Pomembno je razlikovati med začasnimi in stalnimi delovnimi mesti glede na posamezen sektor.

Delovna mesta glede na velikost površine: Merijo se glede na število ustvarjenih delovnih mest na hektar ali aker površine projekta.

Delovna mesta na milijon enot valute: Hitri način za oceno, koliko delovnih mest se ustvari za vsak milijon porabljenih sredstev.

7.2.8. Ekonomski kazalniki – ustvarjanje delovnih mest

7.3. NtR in koncept naravnega kapitala

Kaj je naravni kapital?

- Naravni kapital = ekosistemi + storitve, ki jih zagotavljajo.
- NtR krepijo naravni kapital z obnovo ekosistemskih funkcij.
- Naravni kapital prinaša ekonomski donos.

Ključni okviri: The Economics of Ecosystems and Biodiversity (TEEB), Intergovernmental Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES), EU Biodiversity Strategy.

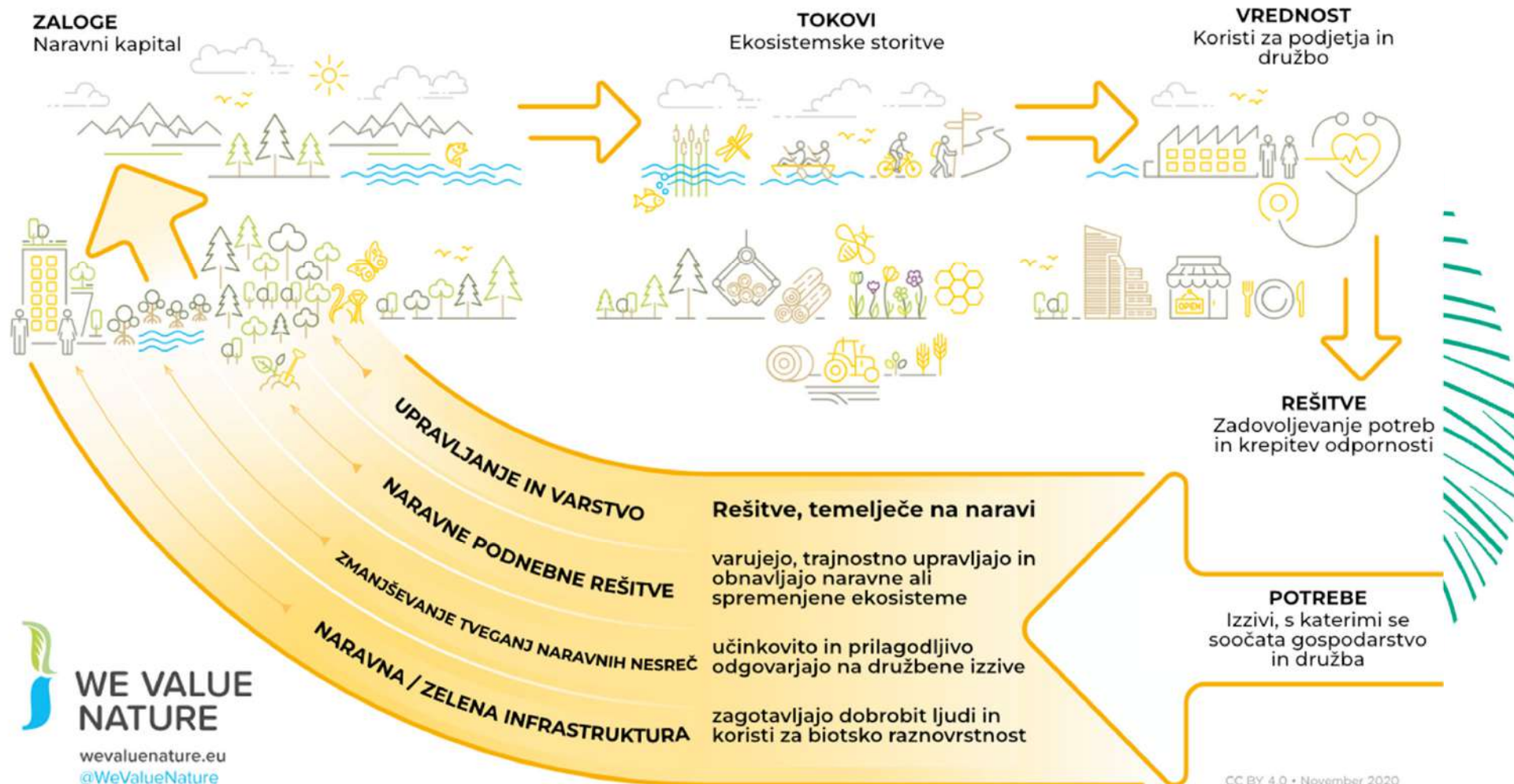
Naravni kapital zajema svetovne zaloge naravnih virov, vključno z geologijo, prstjo, zrakom, vodo in vsemi živimi bitji, ki skupaj zagotavljajo ekosistemske storitve, bistvene za človekovo blaginjo in gospodarsko dejavnost.

- Te storitve vključujejo **filtracijo vode, uravnavanje podnebja, opraševanje, zaščito pred poplavami in rekreacijsko vrednost.**
- NtR **krepijo ali obnavljajo naravni kapital**, saj podpirajo **ekološke funkcije**, ki omogočajo nastajanje teh storitev.

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

7.4. Metode zbiranja in spremljanja podatkov

Kako zberemo ustrezne podatke?

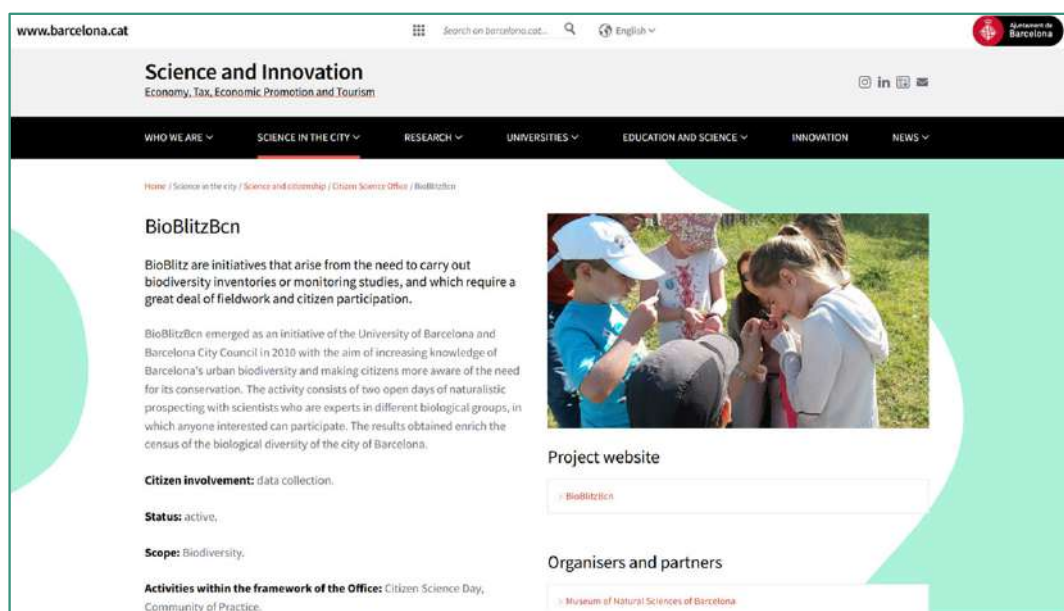
- **Državlјanska znanost:** Vključevanje skupnosti v štetje ptic, dogodke za spremljanje biotske raznovrstnosti (Bioblitz) in beleženje padavin.
- Spremljanje v skupnosti: Sodelovanje lokalnih šol pri merjenju vlažnosti tal in drugih parametrov v zelenih površinah.
- **Tehnične ocene:** Uporaba strokovnjakov, transektov, daljinskega zaznavanja in GIS orodij za natančne in deljive rezultate.

Najboljša praksa

Združite **nizkotehnološke in visokotehnološke** metode – s tem se izboljša **kakovost podatkov** in poveča **vklučenost javnosti**.

- **BioBlitz's:** Pobude, namenjene izvajanju popisov biotske raznovrstnosti ali monitoringov, ki zahtevajo obsežno terensko delo in aktivno udeležbo državljanov.

URWAN

Co-funded by
the European Union

- **Transekti:** Strokovni terenski sprehodi po vnaprej določeni poti, kjer strokovnjaki prepoznavajo in štejejo vrste.

ADALIA BIPUNCTATA

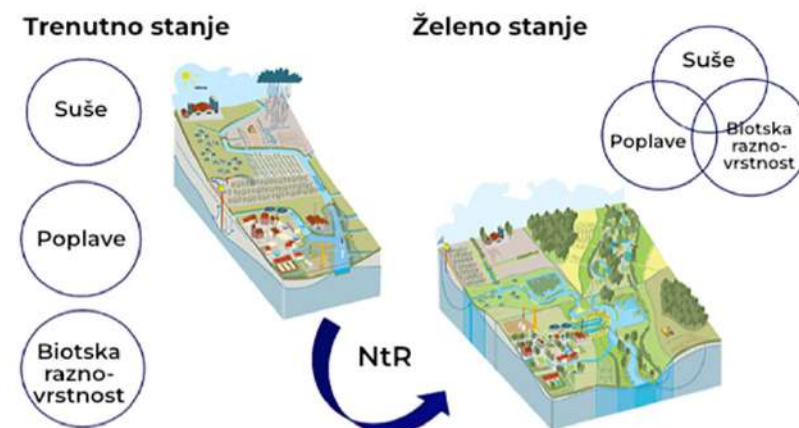
COCCINELLA
SEPTEMPUNCTATAHIPPODAMIA
VARIEGATAOENOPIA
COMLOBATA

7.4.1. Metode zbiranja in spremljanja podatkov

7.5. Pretvarjanje podatkov v privlačna sporočila

● Uporaba infografik, grafov in primerjav pred/po izvedbi

- Uporabite vizualne primerjave pred in po izvedbi, ki prikažejo spremembe – npr. križišče, preoblikovano v žepni park.
- Pripovedujte zgodbe o tem, kako SUDS (trajnostni urbani drenažni sistemi) delujejo pod zemljo in kako so povezani z mestom.
- Pripravite infografike, ki primerjajo NtR in sivo infrastrukturo glede na donosnost naložbe (ROI).
- Vizualne razlage omogočajo, da dosežete širše občinstvo.
- Uporabite grafe in prikaze, da jasno predstavite rezultate in kompleksne odnose.

Nadaljnji koraki:

Izboljšati razumevanje procesov.

Delovati na ravni krajine.

Izboljšati integrirano modeliranje in širitev rezultatov.

Uporabljati dosleden nabor kazalnikov za vrednotenje.

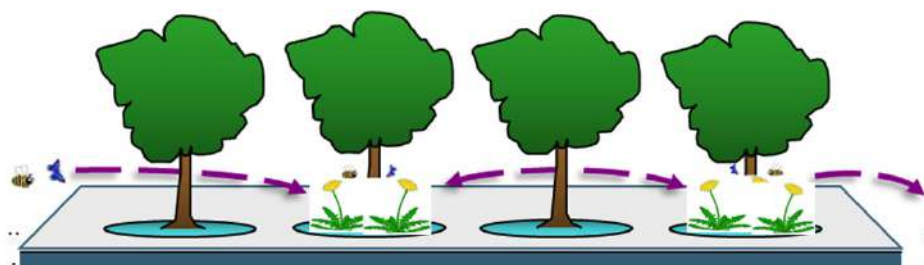
Študija primera: Komisija za SUDS

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

Tehnične komunikacijske strategije, uporabljene za NtR

7.5.1. Študija primera – Pripovedovanje zgodb o uporabi NtR v Barceloni

7.6. Komuniciranje negotovosti in omejitev

- Bodimo iskreni glede tega, kar vemo – in česar ne vemo.
- Zakaj je to pomembno:
 - Gradimo zaupanje z **odprtim** in preglednim komuniciranjem.
 - Sklicevanje na **pretekle izkušnje z neuspešnimi rešitvami** ustvarja občutek bližine pri poslušalcih.
 - Pomaga **upravljati pričakovanja** glede ekoloških časovnic in spremenljivosti.
 - Spodbuja **prilagodljivo upravljanje**: »spremljaj, uči se, prilagajaj se.«

Negotovost in omejitve spremenimo v pripoved!

Bodimo iskreni glede tega, kar vemo – in česar ne vemo

Zakaj je to pomembno

Negotovost spremenimo v pripoved

- Priznajmo **sezonske spremembe, vrzeli v podatkih ali dolgoročne učinke**, ki jih še vedno merimo.
- Na primer, **NtR morda niso vedno enako učinkovite v vseh pogojih**, vendar vseeno ublažijo večino ekstremnih situacij.
- Ko gre za NtR, se lahko zgodi, da je **strošek neukrepanja na koncu večji od stroška ukrepanja!**

Pravilo »25 %« 🏡 🌳 **Zakaj mesta potrebujejo biotsko raznovrstnost za uspevanje**

Ohranjanje vsaj 20–25 % polnaravnih habitatov na km² naj bo osnovni cilj urbanističnega načrtovanja.

 Edu Farmers

UREJANJE KAKOVOSTI VODE

NADZOR EROZIJE TAL

ZMANJŠEVANJE NARAVNIH NESREČ

UČINKOVITO OPRAŠEVANJE

NADZOR ŠKODLJIVCEV IN
PATOGENOV

TELESNE IN PSIHOLOŠKE
IZKUŠNJE LJUDI

URWAN

Interreg
Euro-MED

Co-funded by
the European Union

Vaja 2 – Priloga 2. Praktične vaje in delavnice

1. Priprava enostavnega komunikacijskega načrta za projekt NtR

2. Vaja igranja vlog za urjenje vključevanja deležnikov

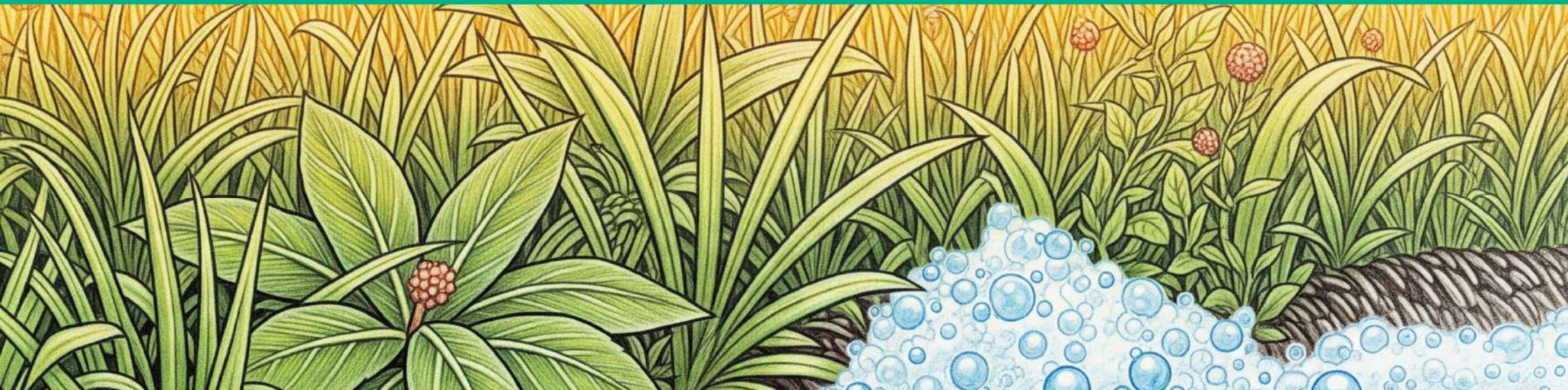
3. Načrtovanje seje soustvarjanja

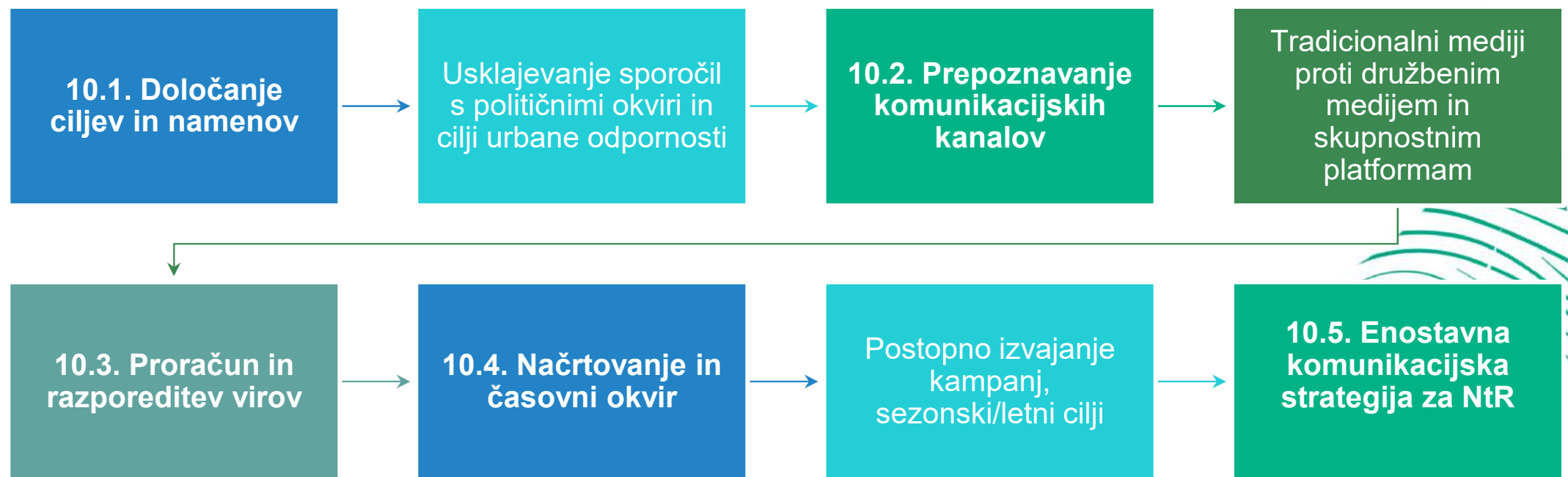
4. Razlaga podatkov o vplivih za javno predstavitev

8. Načrtovanje komunikacije in razvoj strategije

8. Načrtovanje komunikacije in razvoj strategije

8.1. Določanje ciljev in namenov

8.2. Prepoznavanje komunikacijskih kanalov

- Izberite prave kanale!
- Tradicionalni mediji proti družbenim medijem in skupnostnim platformam

Vrsta kanala	Primeri	Prednosti	Kdaj uporabiti
Tradicionalni mediji	Lokalni časopisi, radio, televizija	Širok doseg, verodostojnost	Za objavo mejnikov ali začetek projektov
Družbeni mediji	Facebook, Instagram, X (Twitter), LinkedIn	Privlačni, interaktivni, doseg mladih, strokovnjaki	Za stalno pripovedovanje zgodb, vizuale in objave
Skupnostni kanali	Javna srečanja, obiski šol	Temeljijo na zaupanju, lokalno zasidrani	Za soustvarjanje in izobraževalne kampanje

8.3. Načrtovanje proračuna in razporeditev virov

8.4. Načrtovanje in časovni okvir

Komunicirajte po fazah! Ne pustite komunikacije za konec!

Primer fazne kampanje

Pred izvedbo – Ustvarite zanimanje (npr. delavnice sooblikovanja)

Med izvedbo – Zagotovite preglednost (npr. pojasnite motnje ali spremembe)

Po zaključku – Praznovanje (npr. otvoritveni dogodek, izjave sodelujočih)

Stalno – Določanje ciljev, spremljanje, pripovedovanje zgodb, izobraževanje

Strokovni dogodki – Predstavite predavanja, sodelujte na konferencah in simpozijih skozi celoten proces.

Izkoristite sezonske priložnosti: sajenje dreves = jesen, prilagajanje vročini = pomlad, zaščita pred poplavami = zima

8.5. Enostavna komunikacijska strategija (8 taktik)

Delite svoj delovni proces

Izobražujte druge o temi, ki ste jo uspešno rešili

Javnosti predstavite svoje dosežke

Delite izjave in izkušnje ljudi, ki so sodelovali z vami

Pokažite, kako rešujete izzive

Delite svoje ideje

Bodite dostopni in pristni

Nasvet: priznajte zasluge sodelavcem za njihovo delo

LA VANGUARDIA

EL BUZÓN DEL LECTOR

Cuando las malas hierbas engullen a las papeleras

• La polémica sobre la depauperación de los espacios verdes de Barcelona aporta imágenes singulares como los hierbajos creciendo sin control en las aceras del Poblenou

Las malas hierbas empiezan a cubrir la papeleras. (Fotografía: Rafael Anguita Trallero / S&K)

REDACCIÓN
BARCELONA

12/10/2020 06:08 | Actualizado a 12/10/2020 09:59

Rafael Anguita Trallero vive con estupefacción el crecimiento sin control de los hierbajos en las calles de Poblenou, con lo que ha querido compartir una imagen ilustrativa en El Buzón del Lector de La Vanguardia para dar un toque de atención sobre la falta de mantenimiento.

"¿Hasta cuándo piensa el Ayuntamiento de Barcelona y Parques y Jardines estar sin limpiar las malas hierbas?", se pregunta este vecino.

"En la calle Llacuna con Llull, las malas hierbas ya empiezan a hacer desaparecer una papeleras", describe a la hora de compartir la fotografía como testimonio gráfico.

Ante la proliferación de hierbajos en la ciudad, el Ayuntamiento anunció a finales de la semana pasada que iba a poner en marcha, precisamente, una serie de actuaciones que tuvieron que posponerse por la pandemia.

LA VANGUARDIA

EL MIRADOR

Los hierbajos colonizan Barcelona

• La abundante lluvia y la falta de peatones y cuidadores por la pandemia ha llenado la ciudad de hierbajos de toda clase

IGNACIO OROVIO
BARCELONA

20/09/2020 01:10 | Actualizado a 21/09/2020 06:49

Amaranta es una okupa. Nadie la ha invitado pero ella se ha instalado en la esquina Aragó-Paseo de Sant Joan. Para entrar a vivir. Es cierto que el habitáculo estaba libre y cada vez más lleno de suciedad, con polvo, colillas... También es cierto que Amaranta disimula los despojos, porque ha ido ocupando todo el habitáculo y, si hay papeles o roña bajo sus hojas, ahora no se ven. Amaranta es una planta invasora y hoy ocupa ya buena parte del alcorque donde un día hubo un árbol. Amaranta recibe sol todo el día y se la ve con buena salud. Busca la luz, se ha ido extendiendo por encima de la acera y, en exacta dirección sur, pronto alcanzará la calzada. Ahí, los neumáticos le impedirán que siga creciendo. Si fuera por ella...

8.5.1. Ko novice niso dobre

URWAN

Interreg
Euro-MEDCo-funded by
the European Union

8.5.2. Ustrezni strokovnjaki lahko priskočijo na pomoč

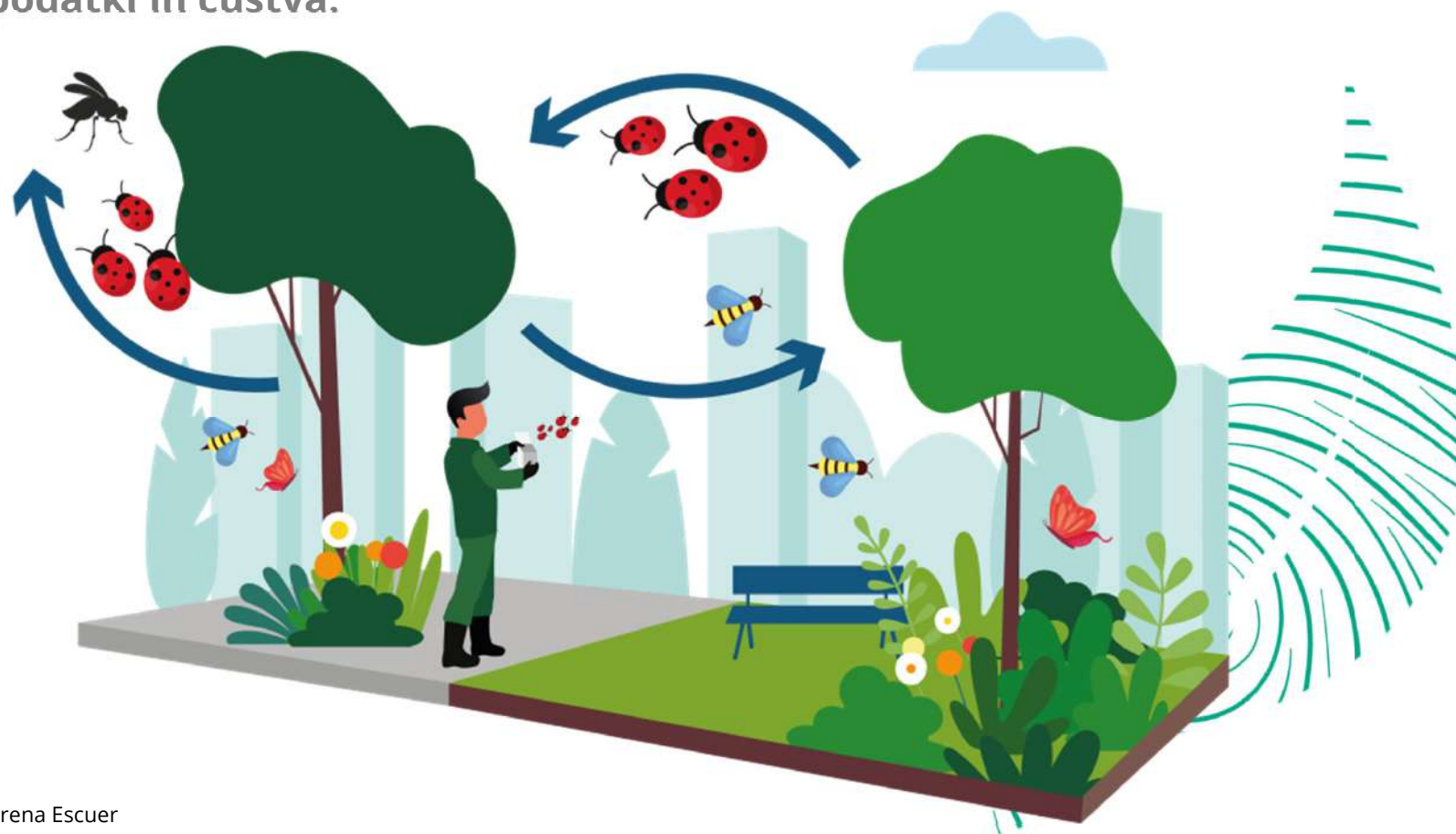
Študija primera: Ponovna vzpostavitev divjine

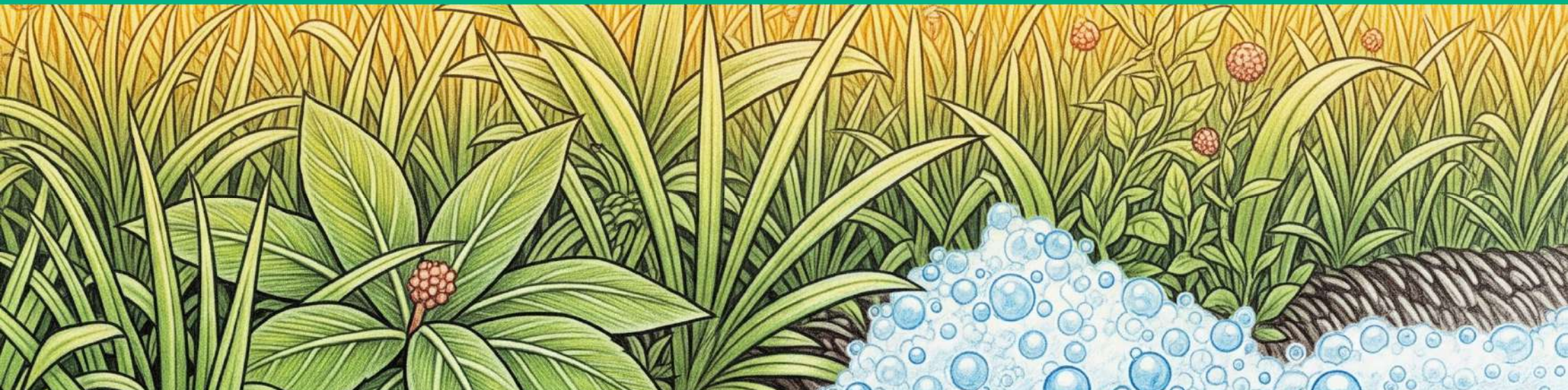
URWAN

Interreg
Euro-MEDCo-funded by
the European Union

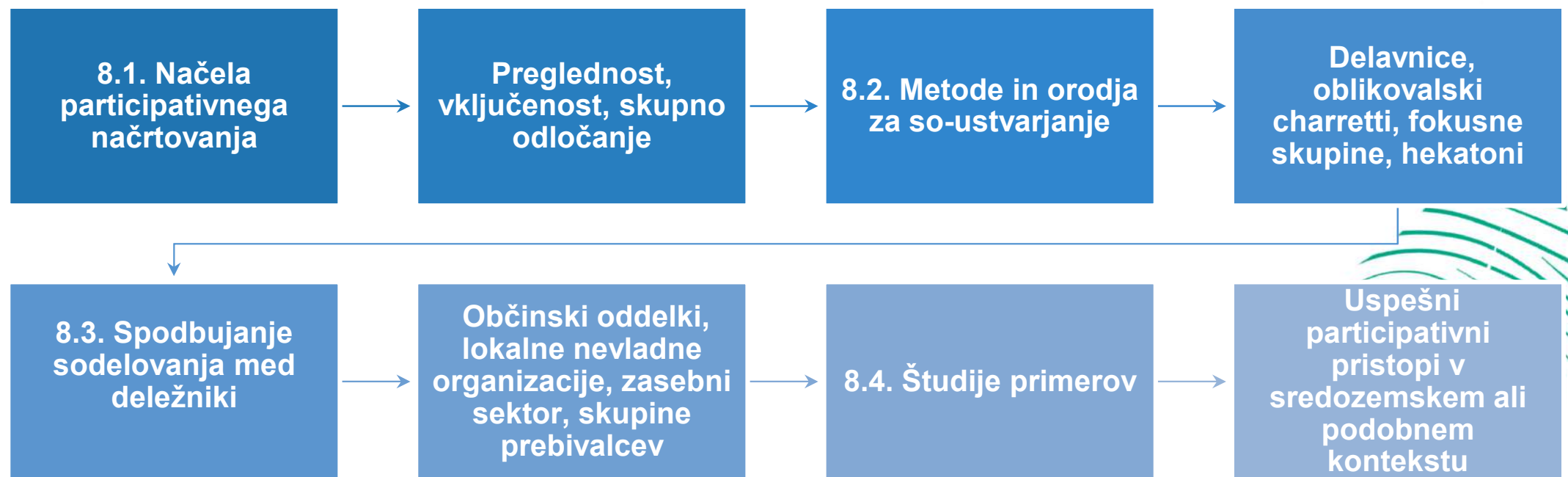
- Pripovedovanje zgodb, ki povezuje ponovno vzpostavitev divjine in zdravje ljudi: podatki in čustva.

9. Participativno načrtovanje in so-ustvarjanje za širjenje NtR

9. Participativno načrtovanje in so-ustvarjanje za širjenje NtR

9.1. Načela participativnega načrtovanja

1. Preglednost

Na začetku jasno predstavite cilje, postopke in omejitve.

Zgradite zaupanje z jasno komunikacijo o vlogah, financiranju in časovnih okvirih.

2. Vključenost

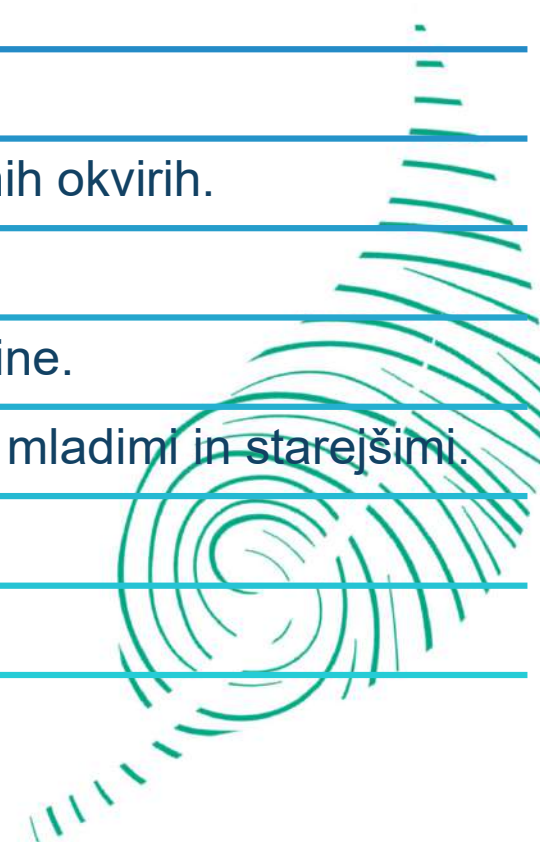
Aktivno vključujte marginalizirane, premalo zastopane in raznolike skupine.

Uporabite prilagojene pristope za različne družbene skupine, vključno z mladimi in starejšimi.

3. Skupno odločanje

Premaknite se od posvetovanja k resničnemu so-ustvarjanju.

Dovolite skupnostim, da vplivajo na prioritete in elemente načrtovanja.

Metode participativnega načrtovanja in so-ustvarjanja za NtR se nanašajo na strukturirane, vključujoče procese, ki vključujejo različne deležnike pri skupnem načrtovanju, oblikovanju, izvajanju in vzdrževanju NtR.

Deležniki vključujejo **širok prerez družbe** – prebivalce, občinske uslužbenke, nevladne organizacije in zasebni sektor.

Pristopi participativnega načrtovanja in so-ustvarjanja dajejo **prednost preglednosti, skupnemu lastništvu in lokalno prilagojenim rešitvam**, da se zagotovi družbena sprejemljivost, pravičnost in dolgoročna trajnost ukrepov NtR.

Ta model **prepoznava znanje, vrednote in potrebe vseh vključenih akterjev** ter si prizadeva graditi kolektivno odgovornost in opolnomočenje skozi celoten življenjski cikel NtR.

Uspešno sodelovanje in so-ustvarjanje vključujeta uporabo specifičnih strokovnih znanj in metod ter **ne moreta temeljiti zgolj na dobri volji.**

9.1.2. Participativno načrtovanje in metode so-ustvarjanja za NtR

Mesta v Sredozemlju se razlikujejo po velikosti, kulturi in upravljanju, zato imajo koristi od **vkjučujočega načrtovanja**.

Družbena sprejemljivost **ni samoumevna**.

Participativno načrtovanje pomaga zagotoviti **dolgoročno sprejemanje** in skrb za NtR.

Aktivna vključenost obravnava družbene, politične in gospodarske ovire pri uvajanju NtR.

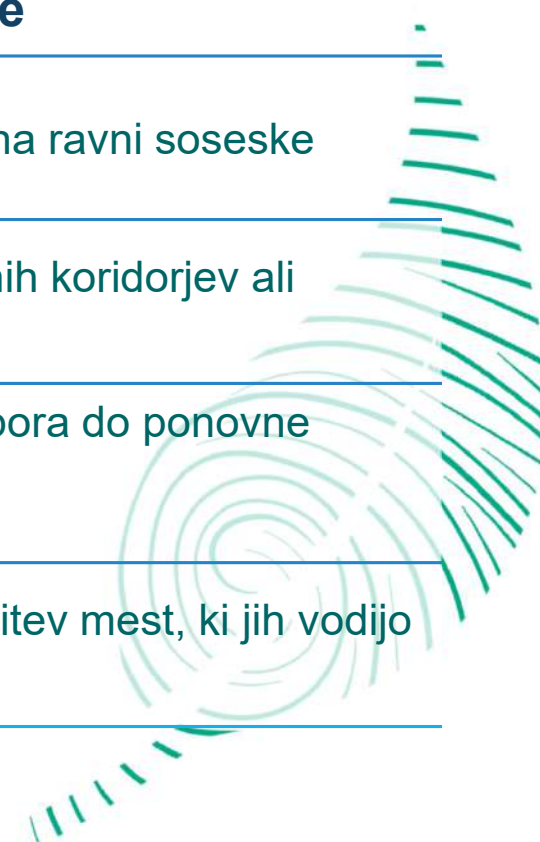
9.1.3. Zakaj je udeležba pomembna

- **Pogosto se zgodi, da so nekateri deležniki izključeni iz procesa so-ustvarjanja NtR.**
- **Pogosto izključeni deležniki (CES) so pogosto odsotni v procesih NtR.**
- **Za vključevanje teh deležnikov je oblikovanih osem vodilnih načel:**
 - **Namenoma vključevanje** – Jasno prepoznajte in prednostno vključite izključene deležnike z namernimi strategijami.
 - **Gradnja zaupanja** – Spodbujajte preglednost, vzajemnost in dolgoročne odnose.
 - **Prilagodljivost procesa** – Prilagodite časovne okvire, metode in vstopne točke glede na potrebe izključenih deležnikov.
 - **Pravičnost in priznanje** – Povrnite stroške, priznajte prispevke in enakovredno vrednotite vse vrste znanja.
 - **Raznolikost metod** – Uporabljajte različne pristope (vizualne, izkustvene, nizko- in visokotehnološke) poleg delavnic.
 - **Kulturna občutljivost** – Odpravite zgodovinske predsodke, spoštujte lokalne vrednote in znanje ter vključite medgeneracijske poglede.
 - **Skupna pričakovanja** – Ustanovite skupno razumevanje NtR in razjasnite vloge za boljše upravljanje pričakovanj.
 - **Refleksivnost in učenje** – Nenehno razmišljajte, spremljajte in prilagajajte procese, da ostanejo odprti in pravični.

9.1.4. Pogosto izključeni deležniki

9.2. Metode in orodja so-ustvarjanja

Metoda	Namen	Primer uporabe
Delavnice	Raziskovanje lokalnega znanja, spodbujanje dialoga	Načrtovanje NtR na ravni soseske
Načrtovalske charrette	Kratkoročno intenzivno sodelovalno načrtovanje	Načrtovanje zelenih koridorjev ali žepnih parkov
Fokusne skupine	Poglobljeno razumevanje zaznav, potreb in kompromisov	Razumevanje odpora do ponovne uporabe vode
Hekatoni	Zbiranje ustvarjalnih, tehnološko podprtih rešitev	Rešitve za ozelenitev mest, ki jih vodijo mladi

Dimenzije participacije

- Potrebe družbe in prebivalcev
- Orodja: metodologija in tehnike s pomočjo strokovnjakov
- Izvajanje strategije z viri, ki jih zagotavljajo oblasti

Značilnosti prostora za sodelovanje

- Zaupanje in izmenjava podatkov
- Spoznati potrebe skupnosti
- Prostor za izmenjavo, ne pa za sprejemanje odločitev

Participacija ni isto kot komunikacija ali so-ustvarjanje!

9.2.1. Metode in orodja so-ustvarjanja: Pristopi k participaciji

Kje začeti?

- Razvijte jasno vizijo za načrtovano območje in NtR s pomočjo vizualnih prikazov.
- Pripravite strateški načrt in ga preizkusite v javnosti.
- Po potrebi predlog zavrnite.
- Oblikujte nov načrt, da dosežete soglasje o novi viziji in strategiji.
- Novo strategijo razdelite na obvladljive faze in izberite pilotni projekt.

Preizkusite rešitev tam, kjer morebitni neuspeh ne bo imel večjih posledic!

Poskrbite, da že na začetku jasno opredelite finančni okvir! Če sredstva niso zagotovljena, ne ustvarjajte lažnih pričakovanj!

9.2.2. Metode in orodja so-ustvarjanja: Kje začeti?

9.3. Spodbujanje sodelovanja med deležniki

Občinski oddelki

- Vključijo ozaveščanje o NtR v načrtovanje, mobilnost, stanovanjsko politiko in javne storitve.
- Uporabljajo medoddelčne delovne skupine (npr. Komisija za SUDS v Barceloni).

Lokalne nevladne organizacije

- Izkoristijo zaupne vezi v skupnosti za izmenjavo informacij.
- Omogočajo lokalno izobraževanje, skrbništvo nad okoljem in spremljanje.

Zasebni sektor

- Sodeluje z nepremičninskim, turističnim in komunalnim sektorjem.
- So-financira NtR, kot so zelene strehe ali skupnostni vrtovi.

Skupine prebivalcev

- Opolnomočijo sosvetne svete, mladinske in seniorske skupine.
- V NtR vključujejo dobro oblikovane zgodbe in kulturno identiteto skupnosti.

9.4. Start park: metoda sooblikovanja

Načela

- Prilagajanje podnebnim spremembam
- Odporne skupnosti
- Sooblikovanje in sodelovalno razmišljanje
- Zelena-modra infrastruktura (GBI)
- Nenehne spremembe
- Igrifikacija (uporaba iger kot orodja za vključevanje)

svimed.
centro euromediterraneo
per lo sviluppo sostenibile ETS

Sodelovalno načrtovanje
in dizajnersko
razmišljanje

Blagovna grafična
zbirka (START
PARK/URWAN)

Licenca Creative
Commons

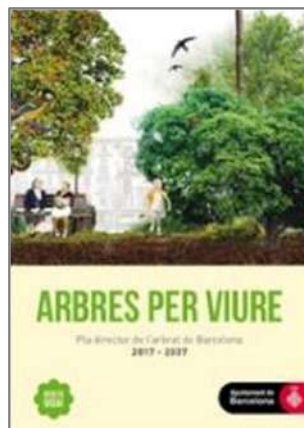

9.4.1. Primer časovnice projekta Start Park

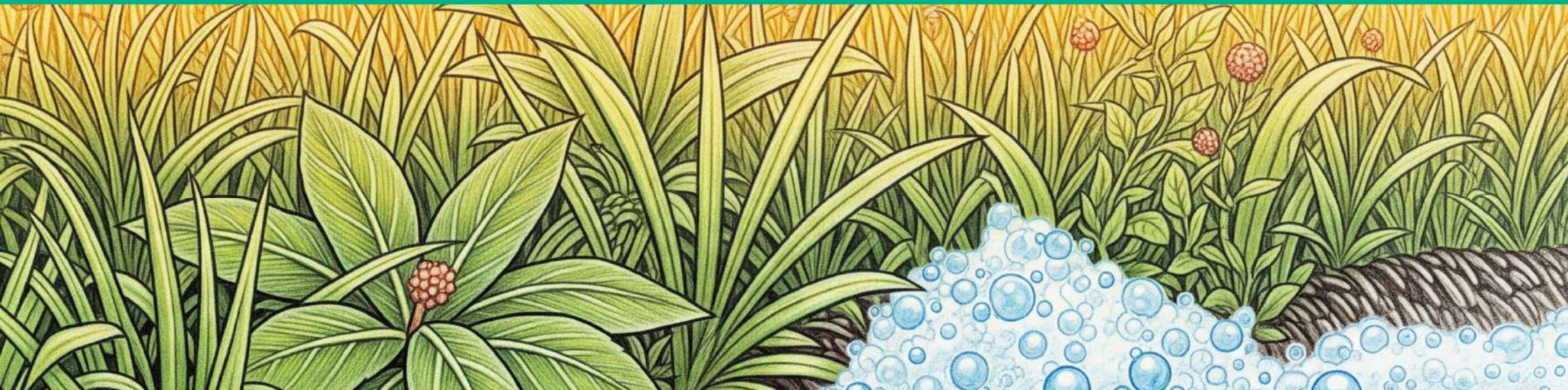
Študija primera: Primeri iz Barcelone

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

10. Metode za javno analizo, vključevanje in sodelovanje

10. Metode za javno analizo, vključevanje in sodelovanje

10.1. Ključne participativne metode

10.2. Orodja za ankete in kartiranje deležnikov

10.3. Družbena omrežja in digitalne platforme

Spletne ankete, spletni seminarji, virtualna srečanja skupnosti

10.4. Tehnike vključevanja v živo

Ulične stojnice, zbori občanov, dogodki "odprtih vrat"

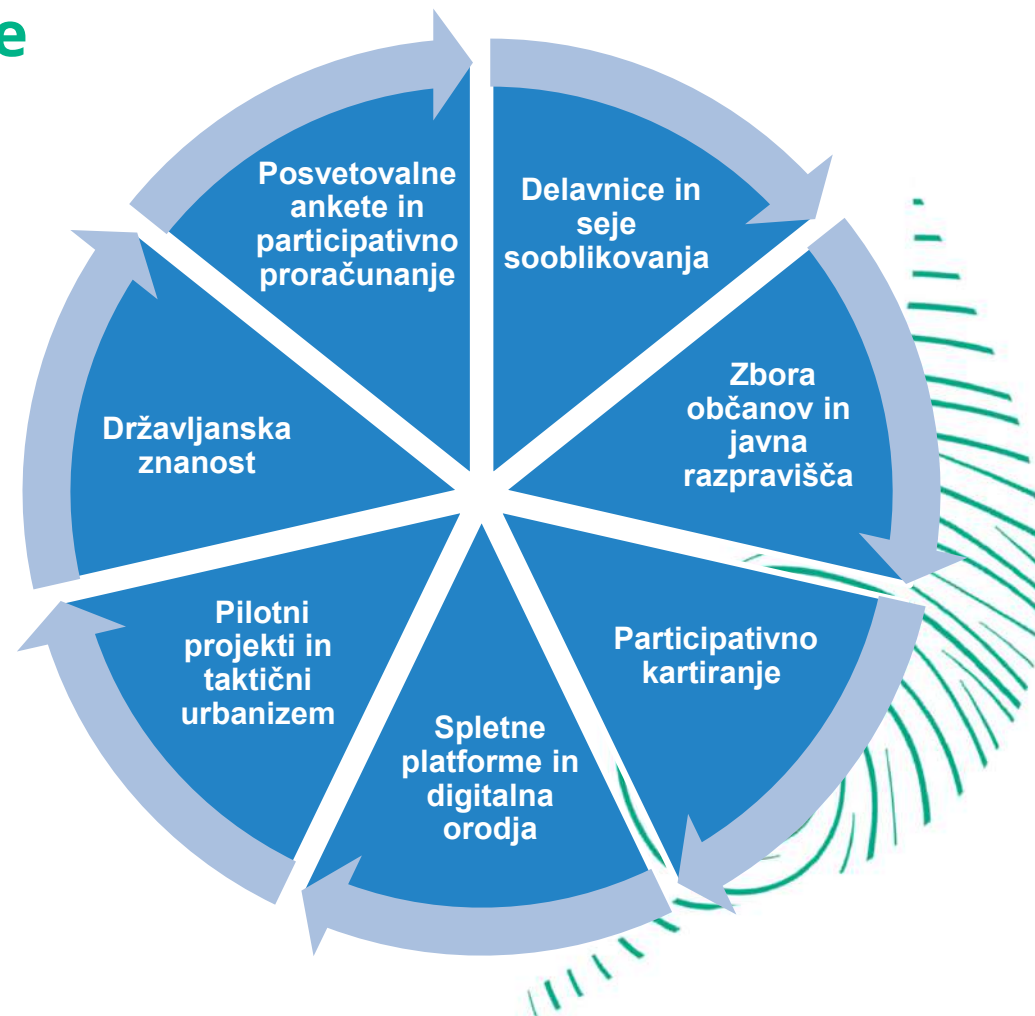
9.5. Evaluating Engagement Outcomes

Povratne zanke, ankete po dogodkih, naučene lekcije

10.1. Ključne participativne metode

- Obstaja več **ključnih participativnih metod**, ki se pogosto uporabljajo pri urbanističnem in krajinskem načrtovanju.
- Te metode se običajno uporabljajo za **posebne namene**.
- Pogosto delujejo kot orodja za sodelovanje in sooblikovanje, **hkrati pa služijo tudi** kot orodja za ankete in kartiranje deležnikov.

Participativne metode v urbanističnem načrtovanju NtR

Izkušnje in orodja za vključujoče sooblikovanje in sodelovanje

Delavnice in seje sooblikovanja

Vključevanje deležnikov v skupne načrtovalske aktivnosti

Zbori občanov in javne razprave

Zbiranje prebivalcev za razpravo in odločanje o vprašanjih

Participativno kartiranje

Zbiranje prostorskih podatkov s pomočjo skupnosti

Spletne platforme in digitalna orodja

Preizkušanje začasnih rešitev pred širšo uporabo

Državlјanska znanost

Zbiranje okoljskih podatkov s strani prostovoljcev

Posvetovalne ankete in participativno proračunanje

Sprejemanje odločitev s strukturiranim sodelovanjem

● Hibridna participativna strategija

- Barcelona združuje digitalno platformo Decidim.Barcelona z osebnimi srečanji, da zagotovi vključevanje vseh prebivalcev.
- Ta odprtokodna platforma omogoča predlaganje idej in spremljanje njihove izvedbe, s čimer zagotavlja preglednost in odgovornost.
- Mesto ponuja jasne poti za prebivalce, ki želijo začeti lastne participativne procese.

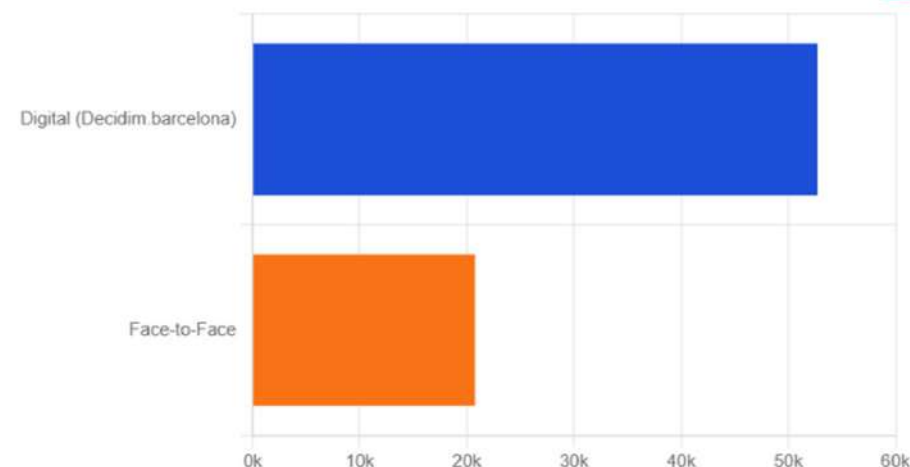

10.1.2. Ključne participativne metode: hibridni nabor orodij za sodelovanje, Barcelona, Španija

- Več kot 800 predlogov je bilo ocenjenih v okviru participativnega proračuna.
- Zemljevid civilnodružbenih omrežij je vključeval šole, nevladne organizacije in podjetja.
- Strategije vključevanja so znižale starost sodelujočih na 14 let.
- Ciljno usmerjeno vključevanje je zagotovilo raznolikost glasov.

Barcelonin načrt za demokracijo

Interaktivni vpogled v vodilni svetovni model državljanske participacije

10.1.3. Kartiranje deležnikov v praksi: Decidim Barcelona

10.2. Orodja za anketiranje

- **Participativne metode:** omogočajo splošen vpogled v deležnike.
- **Neposredne ankete:** pomagajo razumeti zaznave, potrebe in skrbi.
- **Participativno kartiranje:** prepoznavna vplivne posameznike, posrednike in premalo zastopane skupine.
- **Specifična orodja:** SWOT matrika in analiza družbenih omrežij.
- **Digitalne platforme:** povezujejo kartiranje z orodji demokratičnega sodelovanja.
- **Združite kvantitativne in kvalitativne metode!**

10.3. Družbena omrežja in digitalne platforme

● Uporabljajte različne kanale za različne namene

- Družbena omrežja: Facebook, Instagram, Telegram
- Prednosti: doseg, hitrost, povratne informacije
- Omejitve: digitalni razkorak, tveganje dezinformacij

● Digitalna orodja za sodelovanje

- Spletne ankete: hiter vpogled za zgodnje vključevanje
- Spletni seminarji in virtualna javna srečanja: poglobljen, sproten dialog
- Prednosti: interaktivnost in komunikacija v realnem času
- Omejitve: neenaka udeležba zaradi dostopa

● Institucionalne digitalne platforme

- Decidim.Barcelona: platforma za celoten participativni cikel
- Sledenje predlogom, komentarjem, glasovanjem in napredku
- Pregleden in sledljiv sistem

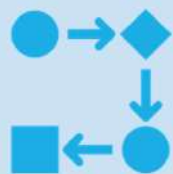

10.4. Tehnike osebnega vključevanja

- **Ključne metode: pilotni projekti, ulične stojnice, javne razprave, dnevi odprtih vrat**
 - Pilotni projekti: prebivalcem omogočajo, da "doživijo" spremembo pred popolno izvedbo.
 - Javne razprave: strukturiran dialog in izmenjava med različnimi sektorji.
 - Dnevi odprtih vrat: interaktivne postavitve in vizijske delavnice.
 - Ulične stojnice: neformalne, dostopne in dobro vidne aktivnosti.
- Združite z sprehodi po skupnosti, pripovedovanjem zgodb in otipljivimi modeli.
- Neposreden dialog spodbuja pogovor, a lahko povzroči napetosti.
- Uporabljajte tako strokovna poročila kot ustvarjalne, manj formalne dogodke.
- Omejitve: Pilotni projekti se lahko izjalovijo in povzročijo negativno medijsko pozornost; razprave pa lahko prevzamejo politični aktivisti.

	
Pilotni projekti in taktični urbanizem	Zbori občanov in javni forumi
preizkušanje začasnih, nizkocenovnih rešitev	vključevanje prebivalcev v razprave o urbanih in krajinskih vprašanjih
Primer: Decidim, Barcelona	primer: mestni akcijski programi, Barcelona

10.5. Vrednotenje rezultatov vključevanja

Uporabljene metode:

Povratne zanke: pokažite, kako so bili prispevki upoštevani

Ankete po dogodkih: ocenite zadovoljstvo, vrzeli in raven zaupanja

Poročila o pridobljenih izkušnjah: institucionalni spomin za naslednjo fazo

Kazalniki za spremljanje:

Stopnja udeležbe

Demografska raznolikost

Izvedba sprememb, ki jih je predlagala skupnost

- **Vključevanje javnosti ni izbirno:** je ključno za uspeh rešitev, temelječih na naravi (NtR).
- Uporabljajte hibridne metode: kombinirajte spletne in osebne pristope.
- Spremljajte in ocenjujte svoj proces ter rezultate vključevanja.
- Uskladite vključevanje z vrednotami raznolikosti, vključenosti in preglednosti.

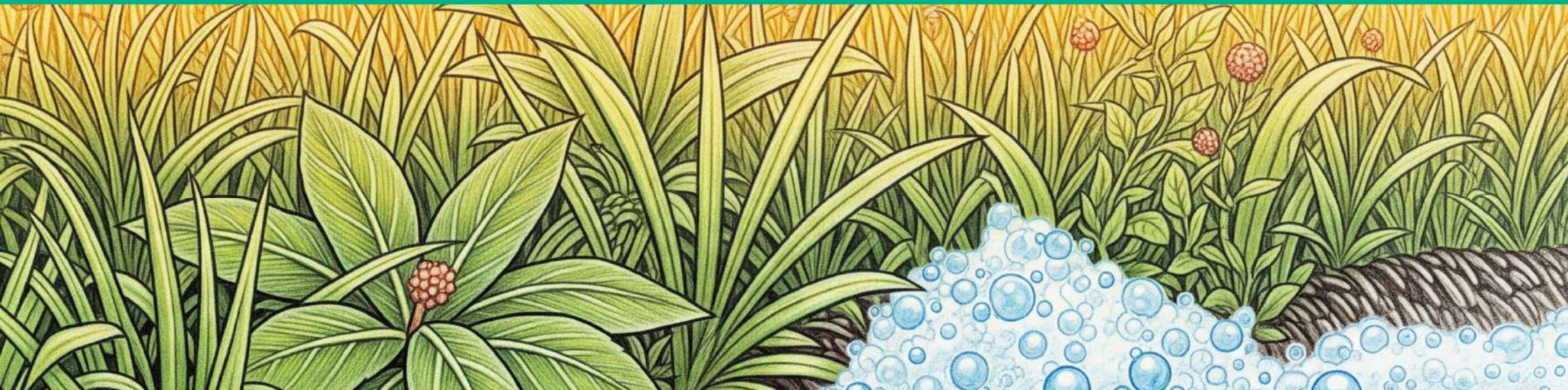

10.5.1. Ključna spoznanja za lokalne oblasti

Kategorija metode	Posebna metoda/kanal	Funkcija/namembnost	Pirmer uporabe/kontekst
Digitalne platforme Decidim.Barcelona	Splošna platforma	Soustvarjanje politik, strateško načrtovanje, priprava predlogov, spremljanje izvajanja, krepitev preglednosti in zaupanja.	Občinski akcijski načrt (več kot 7.000 predlogov prebivalcev), splošna javna posvetovanja, spremljanje odobrenih predlogov.
	Participativni procesi	Strukturirano vključevanje pri kompleksnih temah, postopni pristop, vključevanje različnih komponent.	Participativni proračun, skupno oblikovanje predpisov, načrtovanje javnih prostorov, priprava javnih politik.
	Komponenta participativnega proračuna	Neposredno odločanje prebivalcev o porabi javnih sredstev in glasovanje o posameznih projektih.	Participativni proračun Barcelone 2020–2023 (namenjenih 30 milijonov EUR, izbranih 76 projektov).
	Državlanske pobude	Priprava predlogov po pristopu od spodaj navzgor, zbiranje podpor, razprave in širjenje pobud, ki jih vodijo prebivalci.	Predlogi občinskih odlokov, pobude za izboljšanje javnih prostorov, zbiranje podpisov za nove pobude.
Neposredno vključevanje	Javna srečanja in delavnice	Izmenjava informacij, zbiranje povratnih mnenj, gradnja soglasja, neposreden dialog in obravnava specifičnih vprašanj.	Projekt Superblocks (soustvarjanje z prebivalci in podjetji), individualna srečanja za opredelitev projektov participativnega proračuna.
	Ciljno usmerjeno vključevanje in kulturno občutljive metode	Zagotavljanje vključujočega sodelovanja za zgodovinsko marginalizirane ali premalo zastopane skupine, odpravljanje ovir, kot sta jezik in dostopnost.	Zagotavljanje varstva otrok ali pomoči pri prevozu, organizacija srečanj na dostopnih lokacijah/ob ustreznih urah, delo v skupnostih, pripovedovanje zgodb.
Hibridni pristopi	Model večkanalnega sodelovanja	Kombinacija digitalnih in osebnih metod za doseg čim širšega kroga ljudi in prilagoditev različnim potrebam ter stopnjam dostopa.	Participativni proračun (73.490 interakcij, 20.772 osebno, 52.718 digitalno).
Pobude prebivalcev	Državlanske peticije/pobude	Formalni mehanizmi, s katerimi lahko prebivalci sprožijo zakonodajne ali participativne postopke na podlagi določenega števila podpisov.	Pobude, ki zadevajo celotno mesto (9.000 podpisov) ali posamezne četrti (zmanjšano število podpisov).

10.5.2. Ključna spoznanja za lokalne oblasti: Metodologija Decidim Barcelona

11. Povzetek ključnih spoznanj

11.1. Povzetek ključnih spoznanj

Premor za vajo 3 – Priloga 2. Praktične vaje in delavnice

1. Priprava enostavnega komunikacijskega načrta za projekt NtR

2. Vaja igranja vlog za urjenje vključevanja deležnikov

3. Načrtovanje seje soustvarjanja (co-creation)

4. Razlaga podatkov o vplivih za javno predstavitev

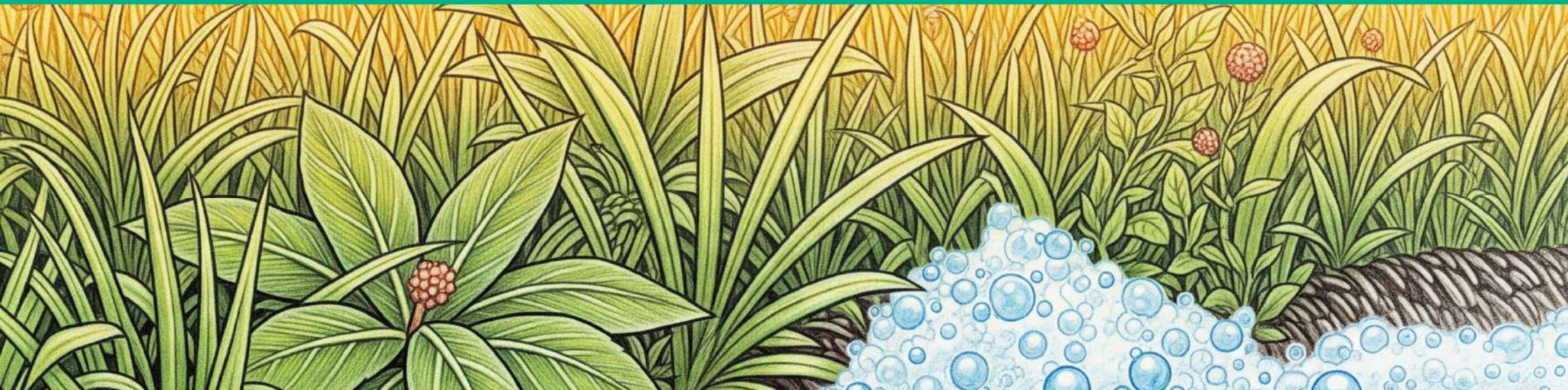

Dodatek - Komuniciranje za spodbujanje družbene sprejemljivosti NtR

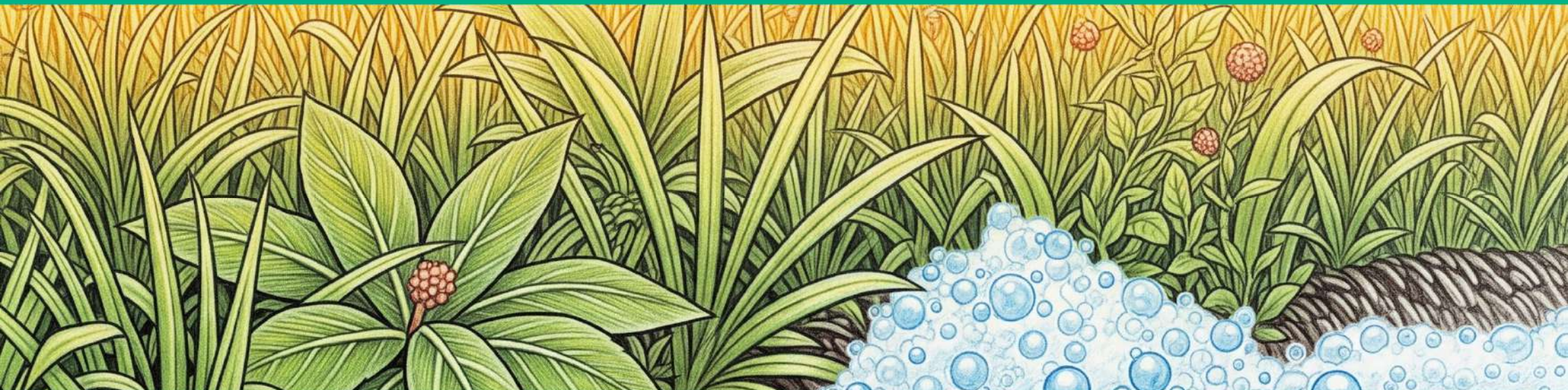
**URWAN Učni komplet 4
Dodatki**

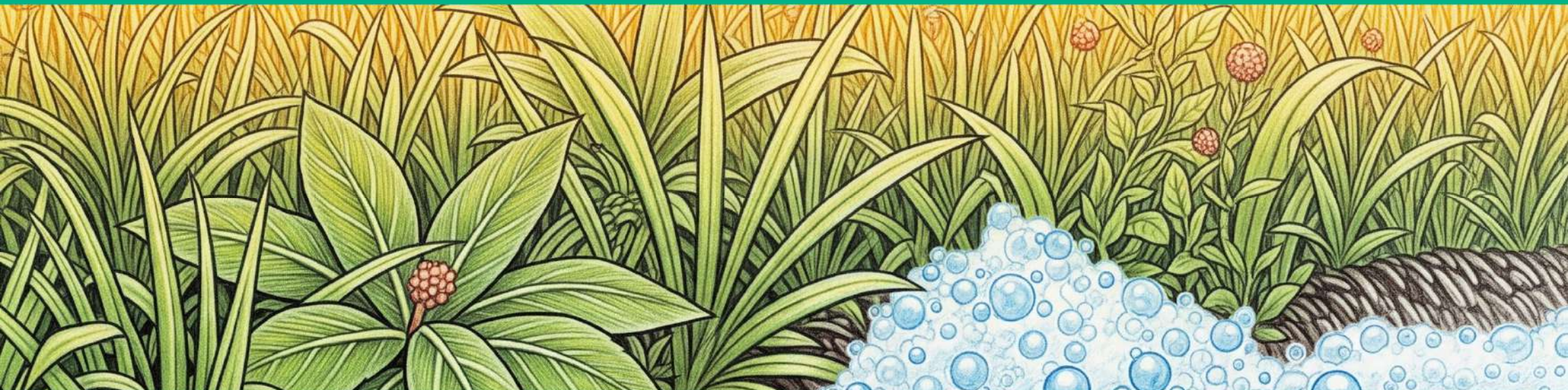
12. Dodatki

Dodatek 1. Študije primerov

5.1.3. Študija primera – Komunikacijska strategija, mesto Huesca, Španija

Študija primera: Strategija mesta Huesca

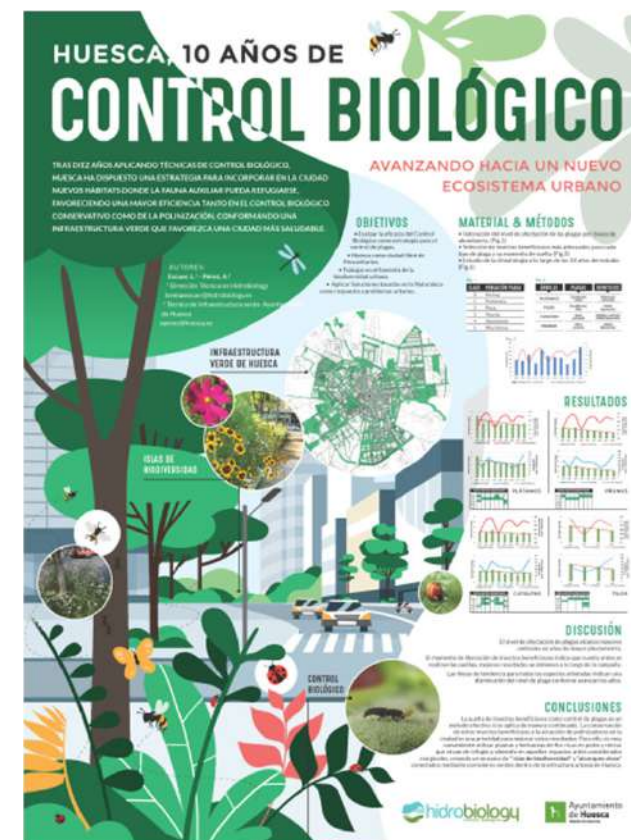

URWAN

Interreg
Euro-MED

 Co-funded by
the European Union

Grafike: Zemljevid zelenih površin mesta Huesca in plakat »10 let biološkega nadzora«

5.1.3. Študija primera – Komunikacijska strategija, mesto Huesca, Španija

Študija primera: Strategija mesta Huesca

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

Študija primera: komunikacijska strategija oddelka za zelene površine, mesto Huesca, Španija

Ayuntamiento de Huesca
Medio Ambiente

ESPACIOS VERDES

Inicio » Áreas » Medio Ambiente » ESPACIOS VERDES

ESPACIOS VERDES

- Parques urbanos
- Biodiversidad urbana
- Espacios naturales
- Bosque urbano
- Normativa
- Concurso de fotografía

Huesca en verde: una ciudad entre jardines y naturaleza urbana

Huesca se consolida como una ciudad verde, en la que los espacios ajardinados y naturales forman parte esencial del paisaje urbano y de la vida cotidiana. Alcanza ya las **150 hectáreas de zonas verdes** y naturales distribuidas por todos los barrios y más de 180 espacios inventariados.

La infraestructura verde de Huesca está en constante evolución para responder a los retos del cambio climático, la biodiversidad urbana y el bienestar de la ciudadanía.

La ciudad cuenta con **más de 19.000 árboles** de más de 200 especies diferentes, de los cuales 6.000 se encuentran en alineaciones en calles. Nuestro bosque urbano contribuye a una mejora significativa de la calidad del aire, la reducción de la isla de calor y la conectividad ecológica. Puedes consultar los tipos de árboles en el **Arbomap Ciudadano**.

Estos datos se traducen en **26,78 m² de zona verde por habitante**, cifra que sitúa a Huesca entre las cabezas de lista de las ciudades españolas.

Cabe destacar que el dato importante no son los metros cuadrados por habitante, sino la accesibilidad, la cobertura de copas que tenga la ciudad y la calidad de la infraestructura verde.

Tal y como se explica en la **norma 3-30-300**, los ciudadanos deberían poder ver al menos tres árboles desde su ventana, al menos el 30% del barrio debe estar cubierto por vegetación y se recomienda vivir a una distancia máxima de 300 metros hasta el espacio verde más cercano.

Más allá de los datos, Huesca apuesta por una **gestión diferenciada y sostenible** de sus espacios verdes, incorporando principios de naturalización, participación ciudadana y soluciones basadas en la naturaleza. Un modelo de ciudad que prioriza el contacto cotidiano con la naturaleza, el confort climático y la equidad en el acceso a espacios verdes de calidad.

Arbomap Ciudadano

Študija primera: komunikacijska strategija oddelka za zelene površine, mesto Huesca, Španija

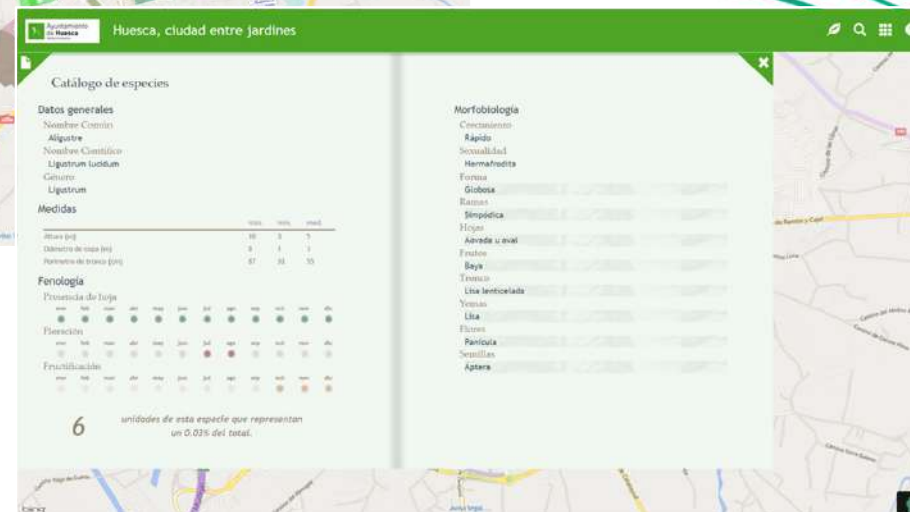
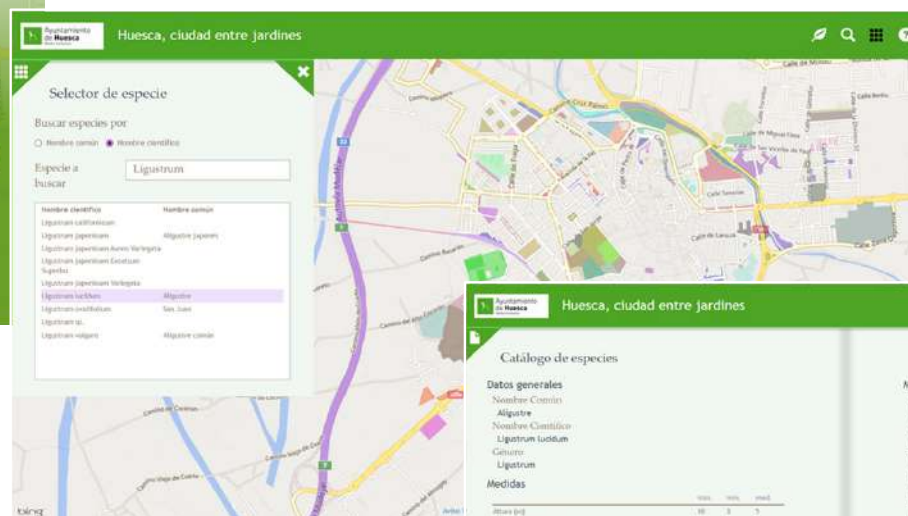
Študija primera: Strategija mesta Huesca

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

Študija primera: komunikacijska strategija oddelka za zelene površine, mesto Huesca, Španija

Študija primera: Strategija mesta Huesca

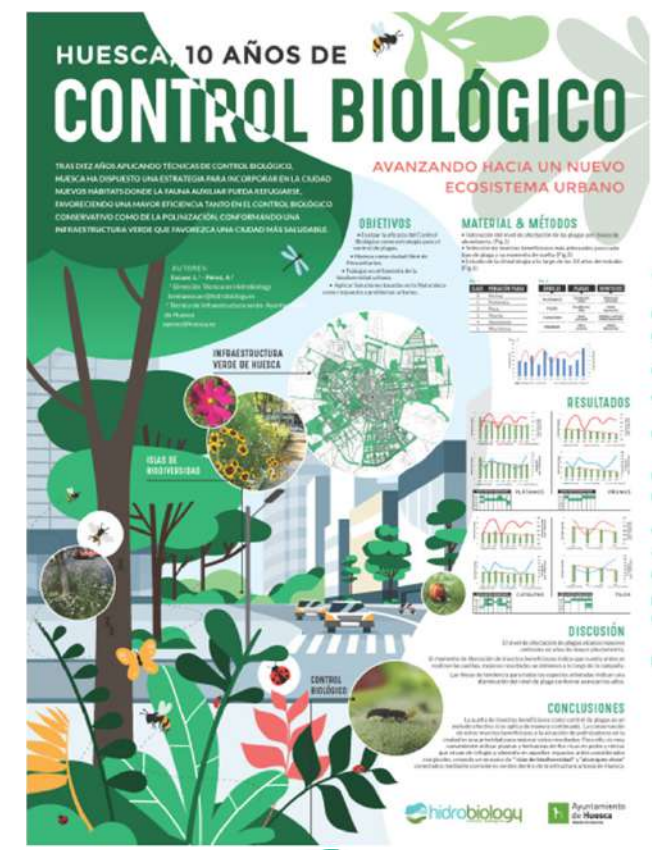

URWAN

Co-funded by the European Union

Študija primera: komunikacijska strategija oddelka za zelene površine, mesto Huesca, Španija

Grafike: Zemljevid zelenih površin mesta Huesca in plakat »10 let biološkega nadzora«

Študija primera: Strategija mesta Huesca

URWAN

Interreg
Euro-MED

Co-funded by
the European Union

Študija primera: komunikacijska strategija oddelka za zelene površine, mesto Huesca, Španija

Grafike: Občutite metulje v mestu, Žive jame za drevesa in Rezervoarji biotske raznovrstnosti

Študija primera: Strategija mesta Huesca

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

Študija primera: komunikacijska strategija oddelka za zelene površine, mesto Huesca, Španija

AÑO	LOCALIZACIÓN	EJECUCIÓN	TIPOLOGÍA	m ²
2021	Parque San Martín	Tepe	Pradera	134,00
2021	Parque del Encuentro	Siembra	Pradera	120,00
2021	Doctor Artero	Tepe	Alcorque	2,25
2020	Terraza Parque Bar	Siembra	Alcorque	13,80
2019	Camino Cocorón	Siembra	Alcorque	463,68
2018	Polígono 41	Siembra	Pradera	220,00
2017	Parque Miguel Servet 3	Siembra	Pradera	60,00
2017	Parque Miguel Servet 2	Siembra	Pradera	53,00
2017	Parque Miguel Servet 1	Siembra	Pradera	50,00
2016	Cruce de Banco de España	Siembra	Pradera	54,38
				1.116,73

Metulji v urbanem okolju, Koristne žuželke (Program biotsko raznovrstnih otokov)

Študija primera: Strategija mesta Huesca

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

Študija primera: komunikacijska strategija oddelka za zelene površine, mesto Huesca, Španija

Aphis mellifera

Anthidium florentinum

Halictus scabiosae

Bombus sp.

Crisantemo					
	Jun	Jul	Ago	Sep	Oct

<i>sphaerophoria sp.</i>					
Sírfido sin identificar					

Centaurea					
	Jun	Jul	Ago	Sep	Oct

<i>Aphis mellifera</i>					
<i>Halictus sp.</i>					
<i>Halictus scabiosae</i>					
<i>Bombus sp.</i>					
<i>Bembix oculata</i>					

Cosmos					
	Jun	Jul	Ago	Sep	Oct

<i>Aphis mellifera</i>					
<i>Halictus sp.</i>					
<i>Halictus scabiosae</i>					
Hemiptero					
Sírfido sin identificar					

Gaillardia					
	Jun	Jul	Ago	Sep	Oct

<i>Halictus scabiosae</i>					
---------------------------	--	--	--	--	--

Source - Lorena Escuer

Študija primera: Strategija mesta Huesca

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

Študija primera: komunikacijska strategija oddelka za zelene površine, mesto Huesca, Španija

Infraestructura verde urbana. Las islas de biodiversidad de Huesca: del control biológico a la naturalización urbana

Autor(es): Ana Pérez-Adell, José Luis Rodríguez Gamo
N° 145 Año(s): 2021
Observaciones: Páginas 65-68

Las islas de biodiversidad de Huesca: del control biológico a la naturalización urbana. La evolución de una estrategia de gestión de la biodiversidad. Cómo empieza Huesca. Objetivo de la estrategia. El proceso de establecimiento de las islas de biodiversidad. La importancia de la comunicación y una ayuda inesperada. Más allá de la belleza: servicios ecosistémicos. Resultados. El futuro de la naturalización en la ciudad de Huesca.

<https://www.revistamontes.net/Buscador.aspx?id=15127>

[Descarga este artículo](#)

SBN OBSERVATORIO DE SOLUCIONES BASADAS EN LA NATURALEZA

LAS SBN OBSERVATORIO COMUNIDAD BIBLIOTECA PROYECTOS NOTICIAS CONTACTO

Artículos y tribunas

Las Islas de Biodiversidad de Huesca: praderas y alcorques urbanos para observar las estaciones y reconectar con la naturaleza

15/03/2022 - Observatorio SbN

Entrevista a Ana Pérez-Adell, técnico de Infraestructura Verde del Ayuntamiento de Huesca, sobre el proyecto Islas de Biodiversidad de Huesca.

Pequeñas zonas con malvas, amapolas y mariposas anuncian cada año la llegada de las estaciones en la ciudad de Huesca. Son las llamadas "Islas de Biodiversidad", es decir, praderas de flor y alcorques utilizados para el control biológico de plagas.

Tehnični prispevek o otokih biotske raznovrstnosti ter intervju za španski spletni katalog NtR

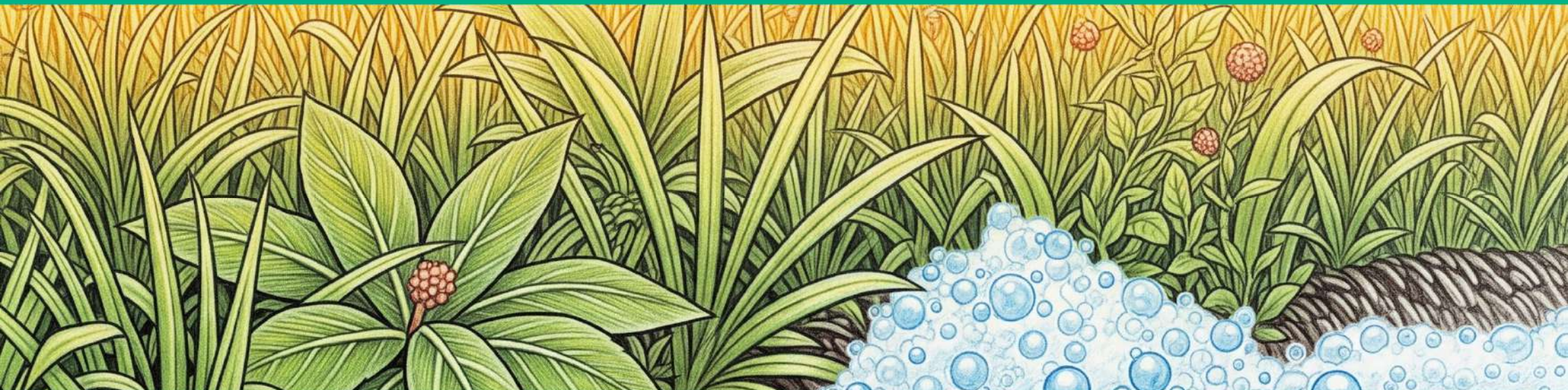
Študija primera: Strategija mesta Huesca

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

5.3.2. Študija primera – LIFE CERSUDS, demonstracijski projekt, Benicassim, Španija

Študija primera: LIFE CerSUDS Benicassim

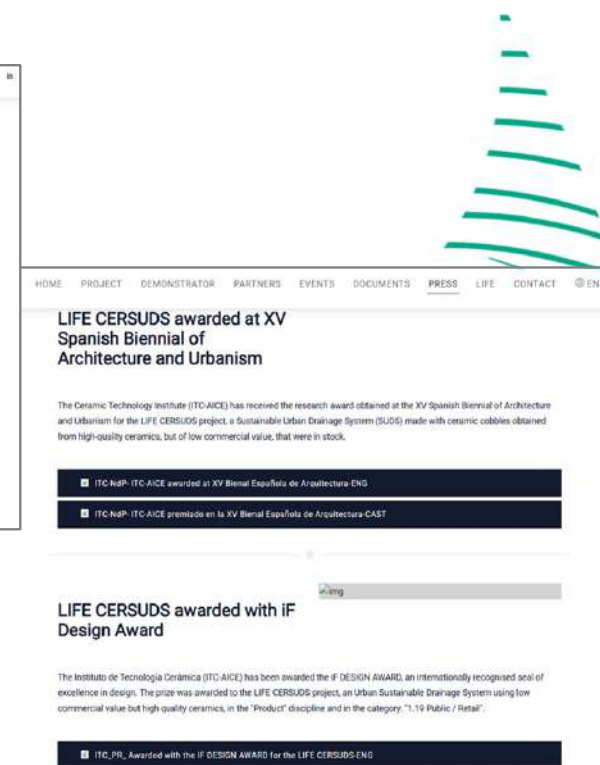
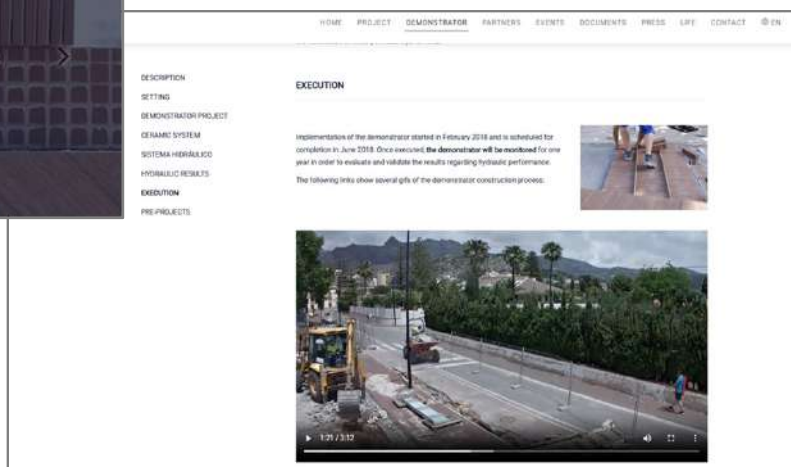
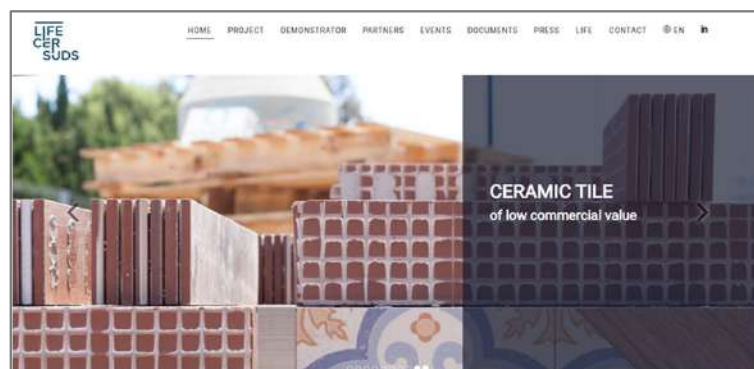
URWAN

Interreg
Euro-MED

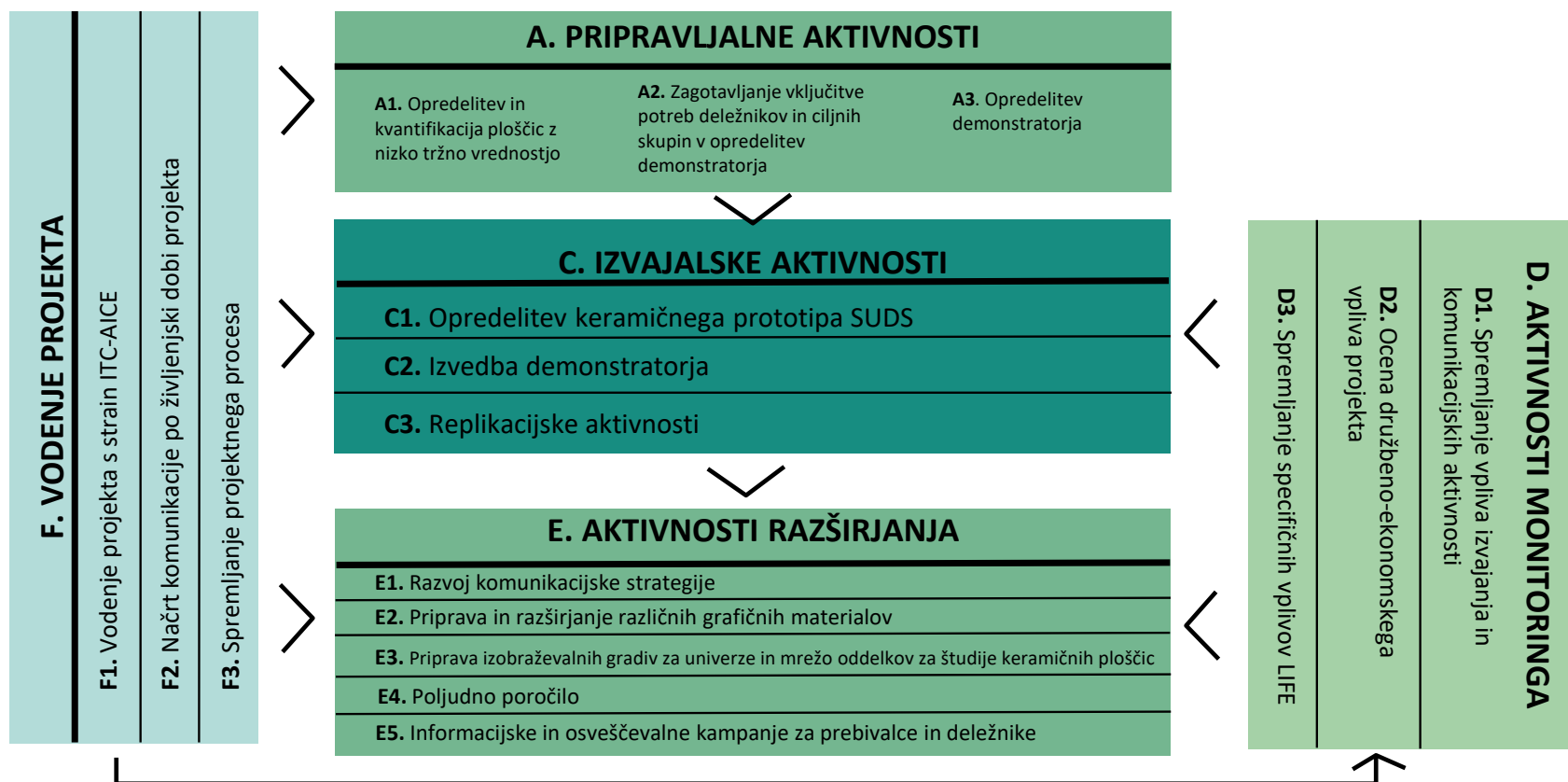
Co-funded by
the European Union

- Poudarjanje lokalnih izzivov: suše, poplave, onesnaženje in industrija

5.3.2. Študija primera: LIFE CERSUDS, demonstracijski projekt, Benicassim, Španija

LIFE CERSUDS - STRUKTURA PROJEKTA

5.3.3. Izpostavljanje lokalnih vprašanj: načrtovane akcije razširjanja

E. DEJAVNOSTI RAZŠIRJANJA

E1. Razvoj komunikacijske strategije

E2. Priprava in razširjanje različnih grafičnih gradiv

E3. Priprava izobraževalnih gradiv za univerze in mrežo oddelkov za študij keramičnih ploščic

E4. Poljudo poročilo

E5. Informacijske in ozaveščevalne kampanje za državljane in deležnike

5.3.4. Izpostavljanje lokalnih vprašanj: načrtovane akcije razširjanja

Študija primera: LIFE CerSUDS Benicassim

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

PRESS RELEASES/NEWS

PHOTOGRAPHS

VIDEOS

LOGOS

The demonstrator of the LIFE CERSUDS Project has successfully managed 28 rainfall events since its construction.

On Wednesday, September 18, the LIFE CERSUDS Project presented its results at an international conference held in Madrid at the European Hall of the headquarters of the European Commission.

■ Ndp 36-Jornada europea LIFE CERSUDS-CAST

■ Ndp 36-European Conference-LIFE CERSUDS-ENG

HOME PROJECT DEMONSTRATOR PARTNERS EVENTS DOCUMENTS **PRESS** LIFE CONTACT EN

PRESS RELEASES/NEWS

PHOTOGRAPHS

VIDEOS

LOGOS

0:00 / 0:26

LIFE CERSUDS

3. ¿WHAT HAVE WE DONE AT LIFE CERSUDS?

The 3-year LIFE CERSUDS project started in October 2016 and ended in September 2019. Prior to the action of constructing the demonstrator, it was necessary to carry out a series of actions, such as, for example:

To characterize and quantify ceramic tiles with low commercial value.

A study of the ceramic stock available in Spain, Italy and Portugal was carried out, which can be downloaded at www.lifecersuds.eu/es/documentos.

This study was carried out through a series of interviews held with the most representative companies of the ceramic sectors in these countries, thus making it possible to assess the quantity, quality, location and prices of the material with low commercial value of the Italian, Spanish and Portuguese ceramic companies.

	Spain	Italy	Portugal
Excess stock in the ceramic sector	7,33	4,72	0,24
Available stock for the project	5,24	3,65	0,14

Millions m²

LAYMAN'S REPORT
LIFE CERSUDS

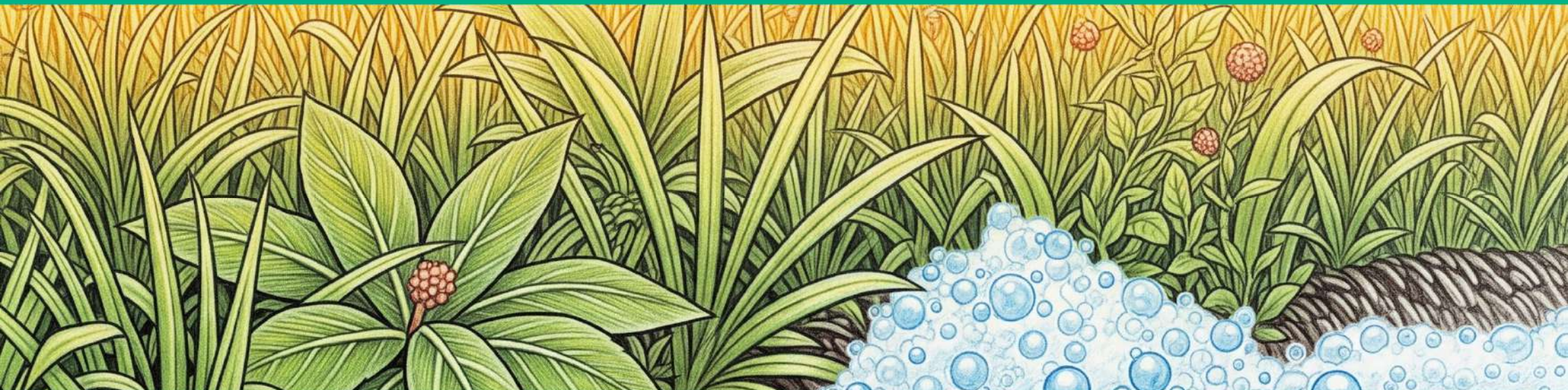
LIFE15 CCA/ES/000091

LIFE CERSUDS

/ENG

5.3.4. Izpostavljanje lokalnih vprašanj: načrtovane akcije razširjanja

7.5.1. Študija primera – Pripovedovanje zgodb za uporabo NtR v Barceloni

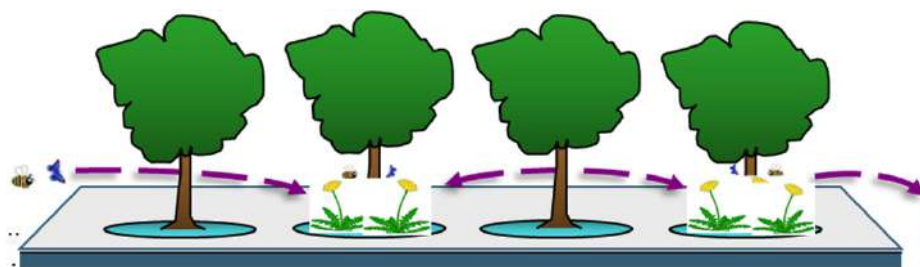
Študija primera: Komisija za SUDS

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

- Primeri tehničnih komunikacijskih strategij, uporabljenih pri NtR

7.5.1. Študija primera – Pripovedovanje zgodb za uporabo NtR v Barceloni

Source – Ajuntament de Barcelona

Študija primera: Komisija za SUDS

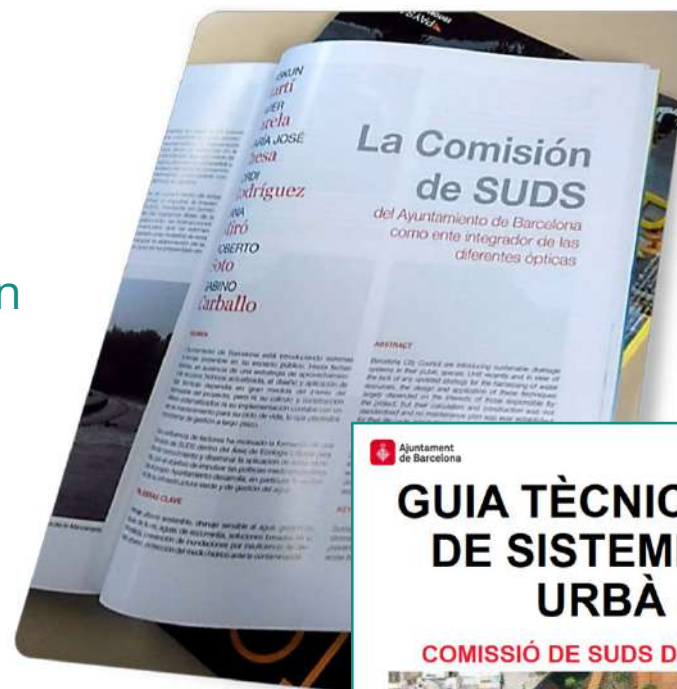

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

Koordinacija komisije je privedla do neposredne izdelave:

- Člankov, konferenc in izobraževalnih delavnic o načrtovanju SUDS
- Številnih vizualnih prikazov, diagramov in tehničnih grafičnih predstavitev, ki razlagajo SUDS
- Tehničnega priročnika za načrtovanje SUDS
- Delovala je **kot središče znanja, ki temelji na izkušnjah.**

7.5.2. Vloga barcelonske komisije za SUDS v komunikaciji

Študija primera: Komisija za SUDS

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

Primer SUDS

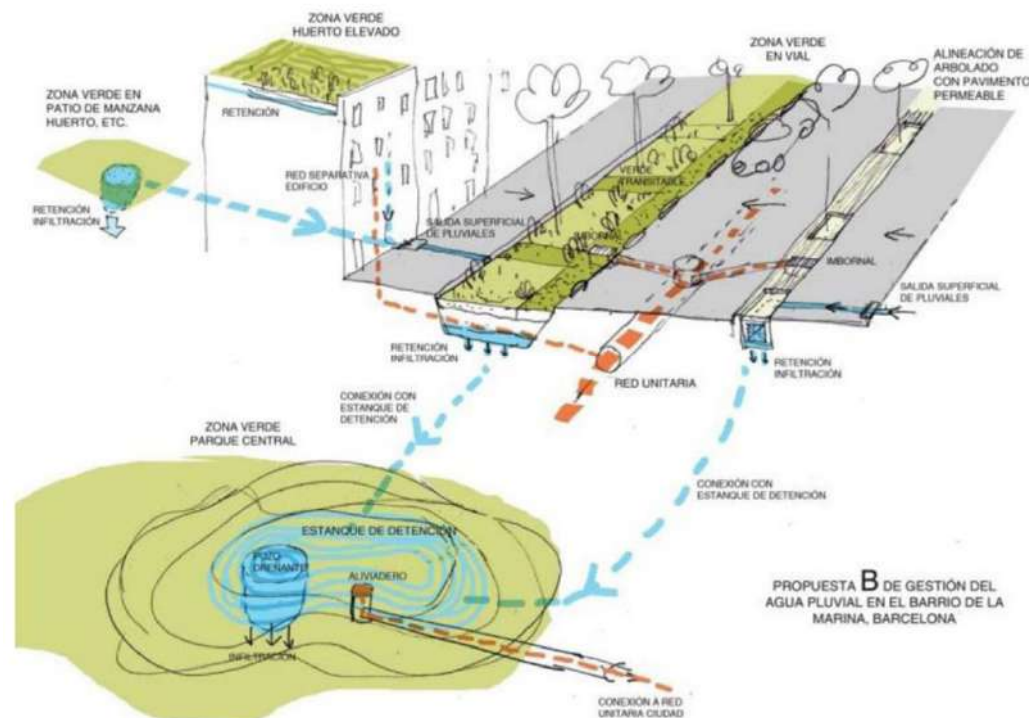

Diagram razlage delovanja SUDS

7.5.3. Grafično pripovedovanje: delovanje SUDS

Študija primera: Komisija za SUDS

URWAN

Interreg
Euro-MEDCo-funded by
the European Union

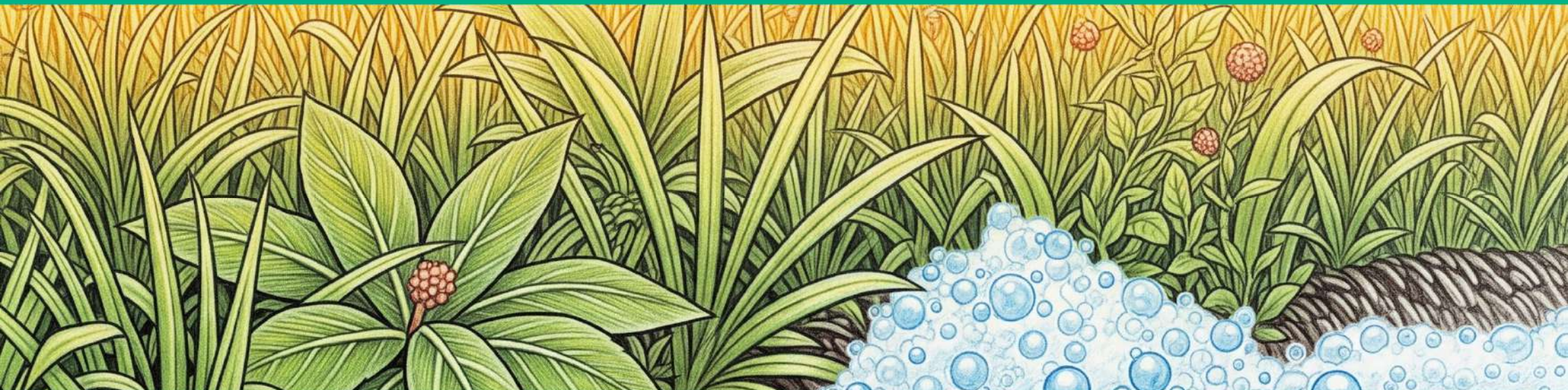
SUDS v Bon Pastor

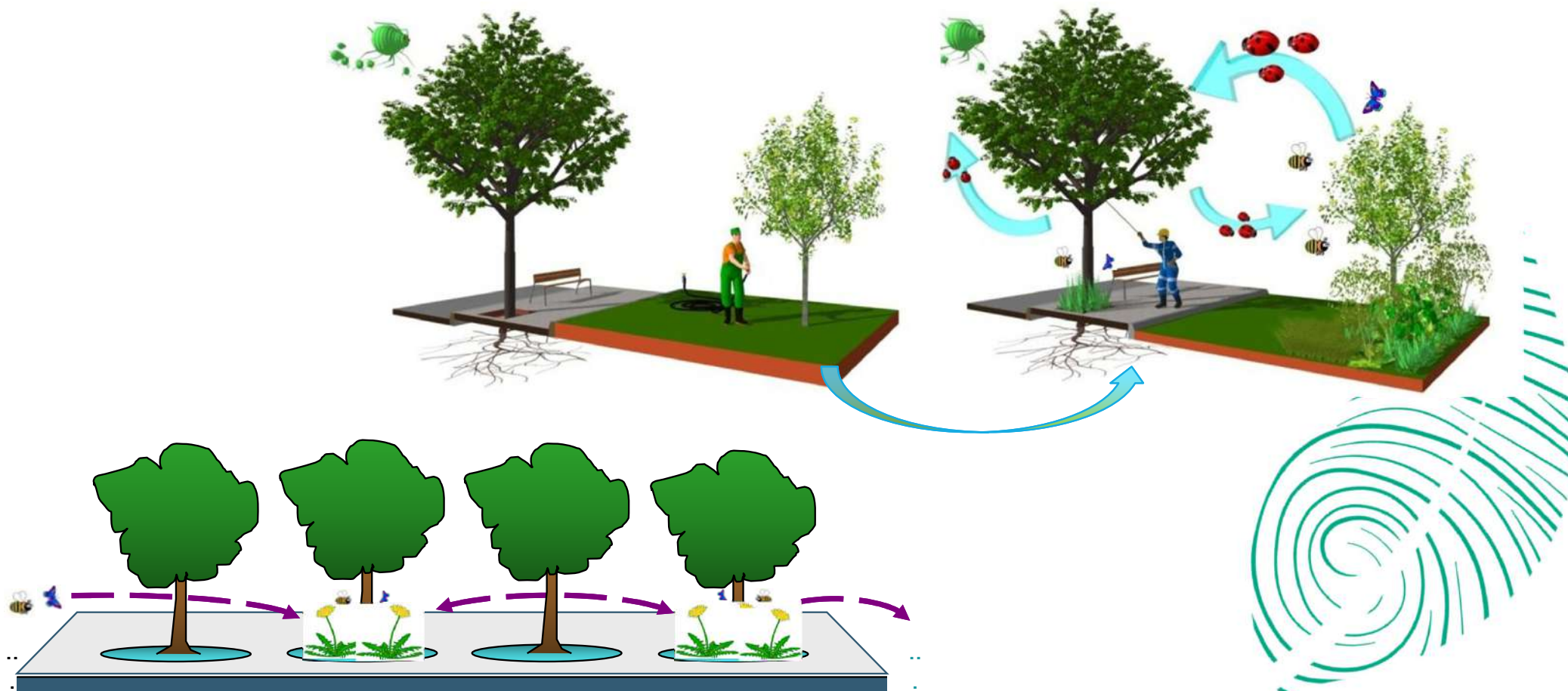

SUDS v Cristobal De Moura

7.5.4. Grafično pripovedovanje: delovanje SUDS

8.5.3. Študija primera – Pripovedovanje o ponovni vzpostavitvi divjine v Barceloni

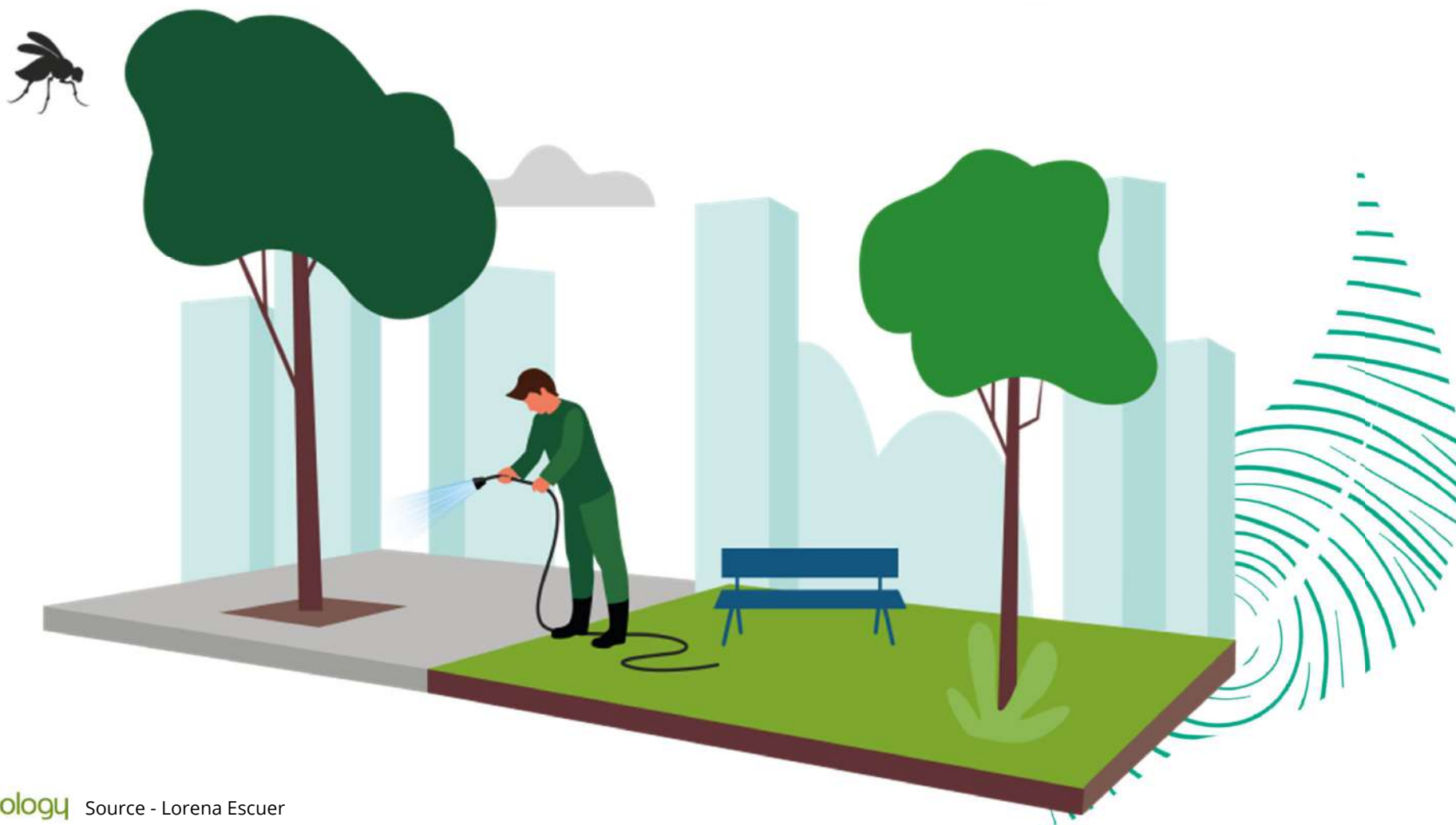

8.5.3. Grafično pripovedovanje: odstranjevanje tlakovanja in ustvarjanje mikrohabitato v Barceloni

Študija primera: Pripovedovanje o ponovni vzpostavitvi divjine

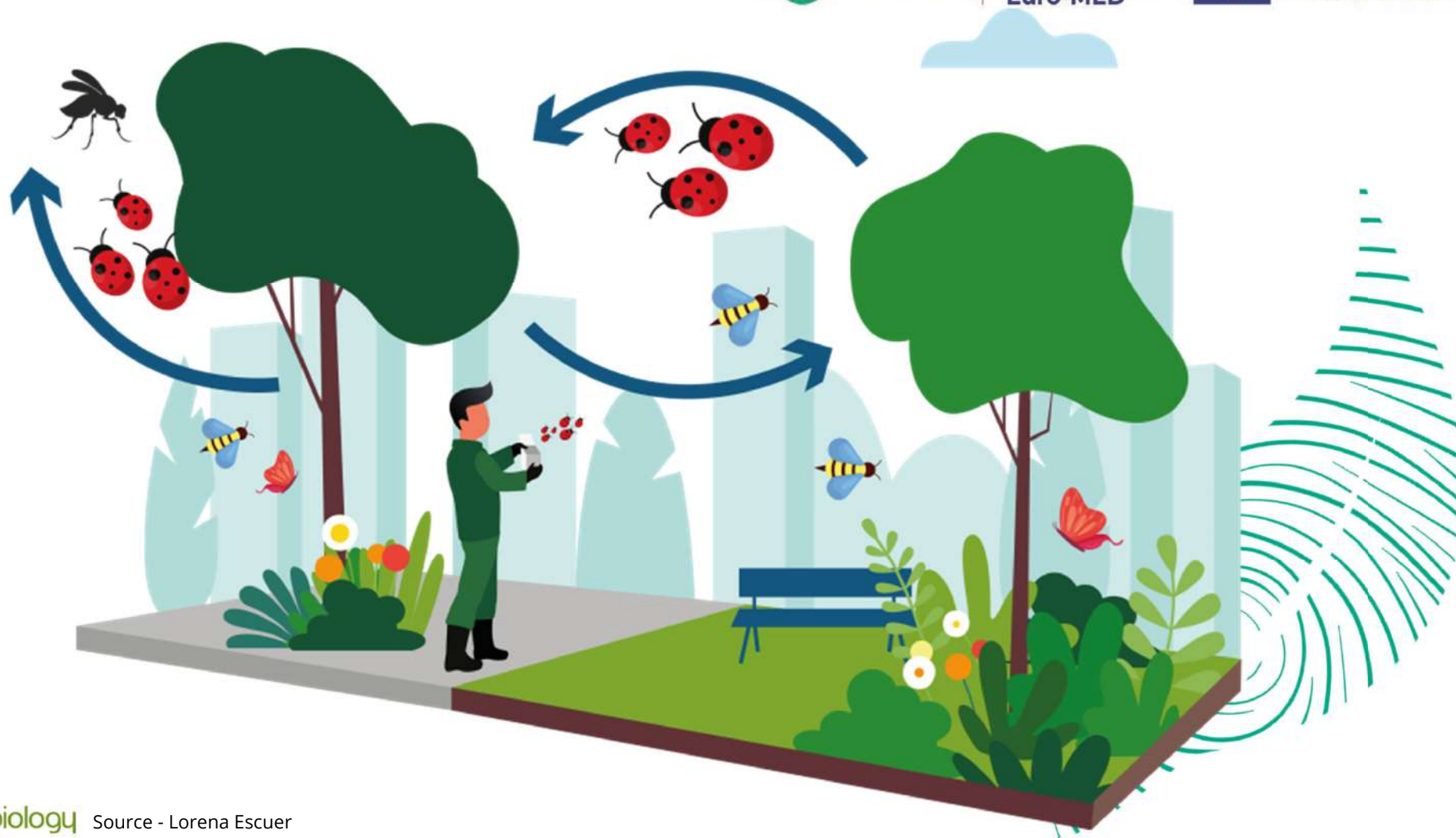
URWAN

Interreg
Euro-MEDCo-funded by
the European Union

Študija primera: Pripovedovanje o ponovni vzpostavitvi divjine

URWAN

Interreg
Euro-MEDCo-funded by
the European Union

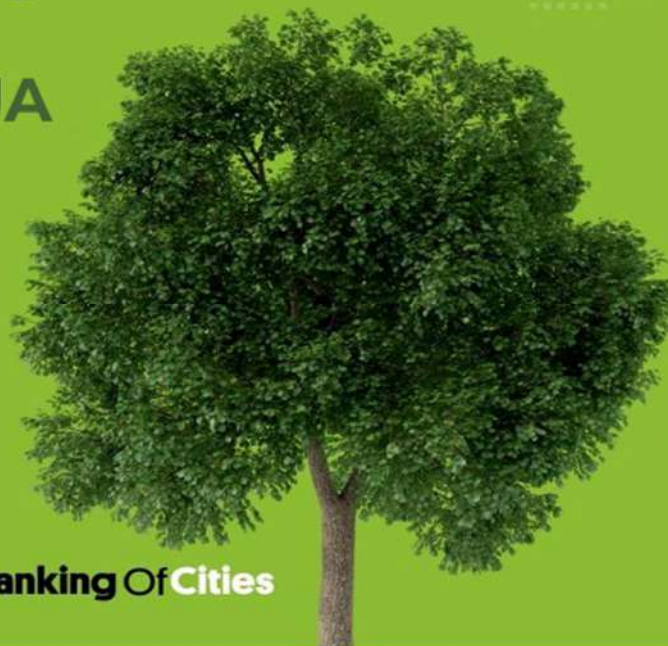

TOP 10

EVROPSKIH MEST* Z NAJNIŽJO UMRLJIVOSTJO ZARADI POMANJKANJA ZELENIH POVRŠIN**

*Mesta z več kot 100.000
prebivalci

**Glede na normalizirani
indeks vegetacije (NDVI)

- 1 ELCHE, ŠPANIJA
- 2 TELDE, ŠPANIJA
- 3 GUIMARÃES, PORTUGALSKA
- 4 PERUGIA, ITALIJA
- 5 CARTAGENA, ŠPANIJA
- 6 WAŁBRZYCH, POLJSKA
- 7 COIMBRA, PORTUGALSKA
- 8 NIKOZIJA, CIPER
- 9 ALICANTE, ŠPANIJA
- 10 ROTHERHAM, ZDRUŽENO KRALJESTVO

isglobalranking.org

MESTA V EVROPI BI LAHKO
PREPREČILA DO

43.000 smrti
na leto

če bi dosegla priporočila svetovne
zdravstvene organizacije (WHO) glede
dostopa do

ZELENIH POVRŠIN.

več kot

60%

prebivalstva ima
nezadosten dostop
do zelenih površin.

#ISGlobalRanking

ISGlobal _____ Ranking Of Cities

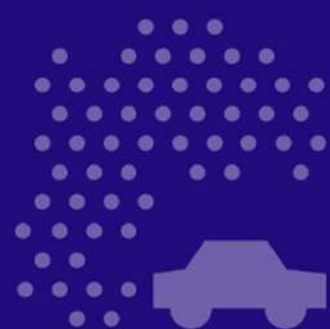
ISGlobal RankingOfCities

Študija urbanega zdravja v
1.000 evropskih mestih

84%

prebivalstva v evropskih mestih
je izpostavljenega ravnom $PM_{2.5}$,
ki presegajo mejne vrednosti
WHO (World Health
Organization)

Znižanje ravni
onesnaženosti
zraka bi lahko
vsako leto
preprečilo na
tisoče smrti v
evropskih mestih:

▼ do **125.000** smrti/leto
z znižanjem ravni $PM_{2.5}$

▼ do **80.000** smrti/leto
z znižanjem ravni NO_2

Študija primera: Pripovedovanje o ponovni vzpostavitvi divjine

URWAN

Interreg
Euro-MED

Co-funded by
the European Union

ISGlobal — Ranking Of Cities

Študija urbanega zdravja v 1.000 evropskih mestih

Barcelona

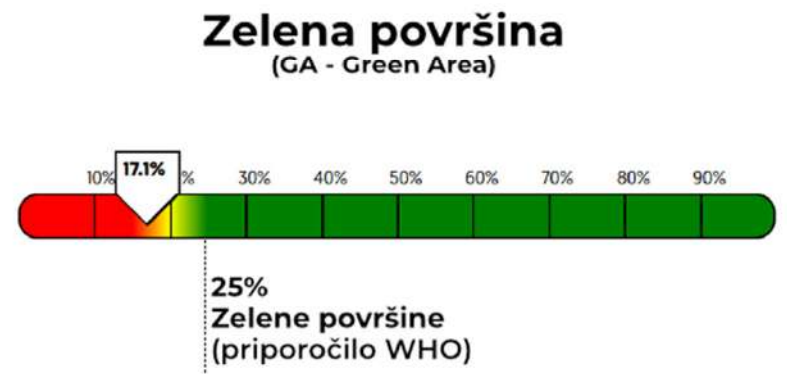
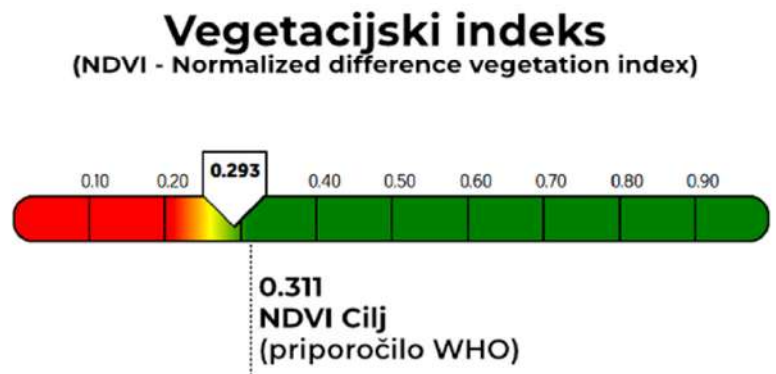
SPAIN

Onesnaženost zraka

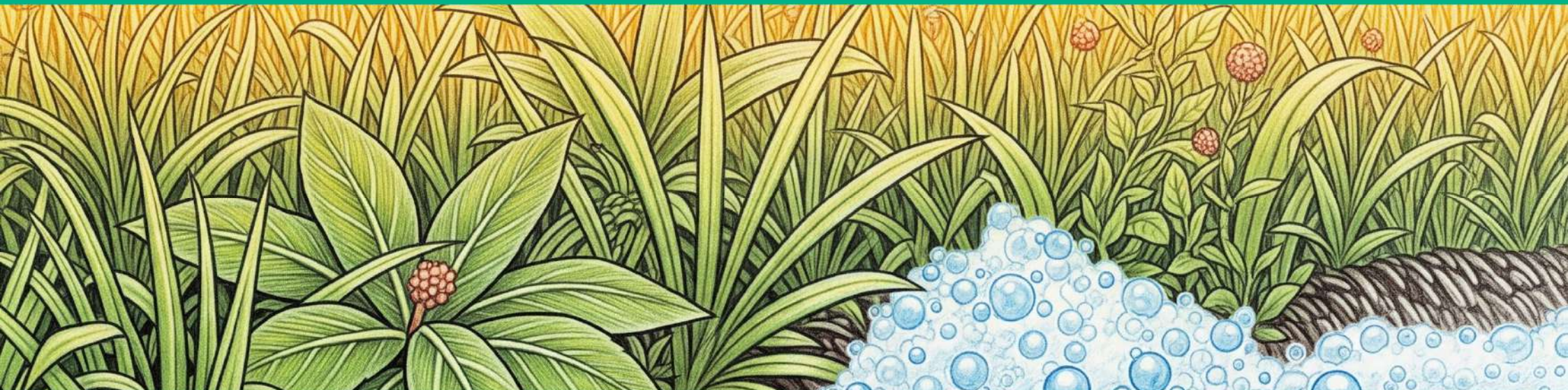
Zelene površine

Hrup

Zelene površine

9.5. Študija primera – Primeri participacije in soustvarjanja iz Barcelone

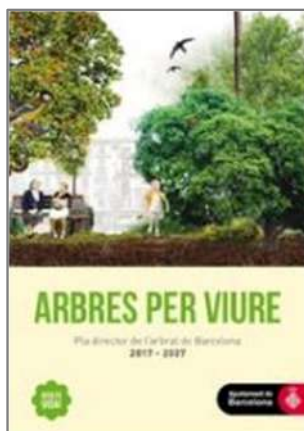
Študija primera: Primeri iz Barcelone

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

9.5. Študija primera – Primeri participacije in soustvarjanja iz Barcelone

Študija primera: Primeri iz Barcelone

URWAN

Interreg
Euro-MEDCo-funded by
the European Union

- **Metode participativnega načrtovanja in soustvarjanja za NtR** se nanašajo na strukturirane, vključujoče procese, ki vključujejo različne deležnike pri skupnem načrtovanju, oblikovanju, izvajanju in vzdrževanju NtR.
- Deležniki vključujejo **prerez družbe**, kot so prebivalci, občinski uslužbenci, nevladne organizacije in zasebni sektor.
- Pristopi participativnega načrtovanja in soustvarjanja **dajejo prednost preglednosti, skupnemu lastništvu in lokalno prilagojenim rešitvam**, da se zagotovi družbena sprejemljivost, pravičnost in dolgoročna trajnost NtR posegov.
- Ta model **prepoznava znanje, vrednote in potrebe vseh vpletenih akterjev** ter si prizadeva graditi kolektivno odgovornost in opolnomočenje skozi celoten življenjski cikel NtR.
- Uspešna participacija in soustvarjanje vključujeta uporabo specifičnih strokovnih znanj in metod ter ju **ni mogoče improvizirati na podlagi dobre volje**.

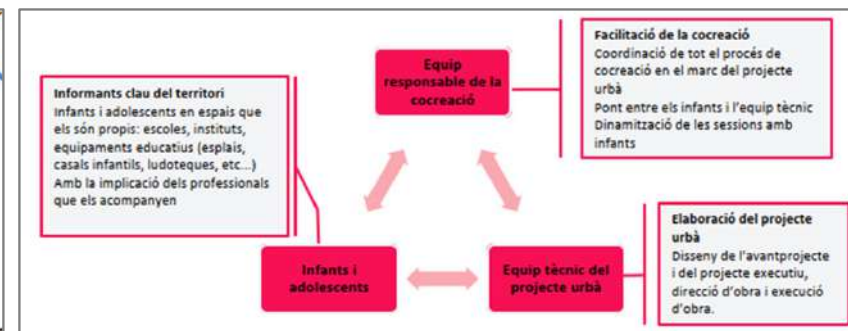
9.5.1. Metode participativnega načrtovanja in soustvarjanja za NtR

Študija primera: Primeri iz Barcelone

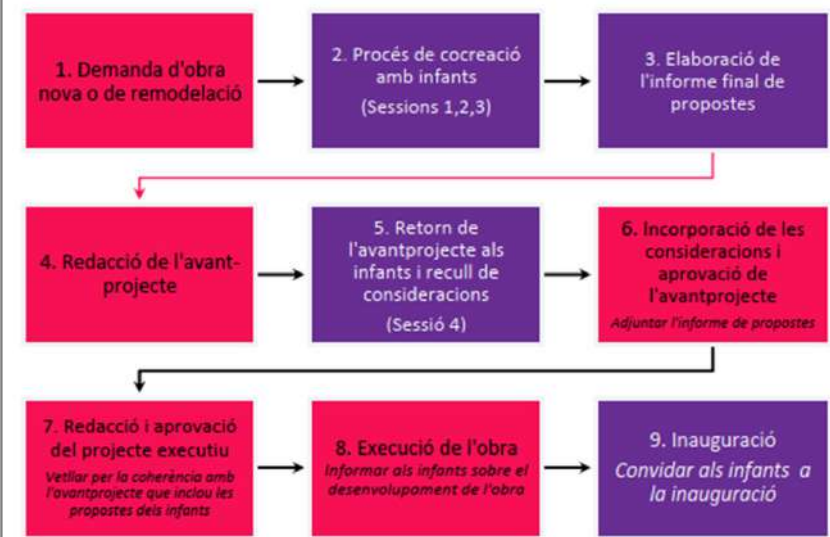
- Vodnik.
- Orodje za soustvarjanje igralnih prostorov z otroki in mladostniki

URWAN

Interreg
Euro-MEDCo-funded by
the European Union

Procediment del projecte urbà amb cocreació amb infants

9.5.2. Študija primera – Orodje za soustvarjanje igralnega mesta, 2020. Barcelona, Španija

Študija primera: Primeri iz Barcelone

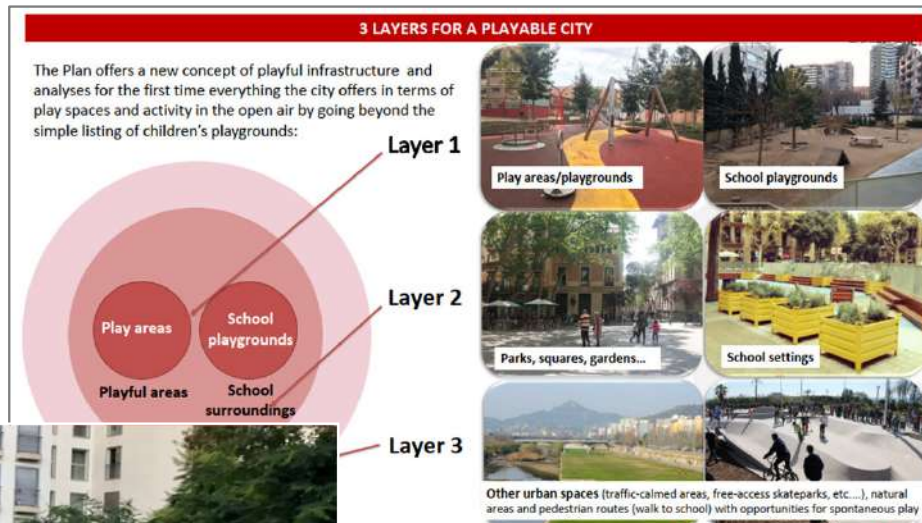
URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

Plan for Play in public spaces, 2030 horizon in Barcelona

The importance of a context-specific deployment in the poorer areas of the city.

In collaboration with

 Institut
Infància i
adolescència

Factors that explain the differences:

- Greater presence and participation by local council-backed social entities.
- More ongoing projects designed to stimulate socio-communitary interaction.
- Participatory processes to design play areas.
- More regular use of play areas by families, schools, etc.

Community dynamics stimulate positive play
and positive play favours more community life.

9.5.3. Študija primera – Načrt za igro na javnih površinah, obzorje 2030, 2019. Barcelona

Študija primera: Primeri iz Barcelone

URWAN

Interreg
Euro-MED
Co-funded by
the European Union

- **Kakšni so cilji tega projekta?**
- Neprofitnim organizacijam omogočiti sodelovanje pri skrbi za zelene površine mesta.
- Koordinirati proces vzdrževanja zelenih površin prek sporazuma o soupravljanju z vsemi vpletenimi stranmi.
- Potreben je dogovor o sodelovalni zavezi med upravnim organom in nevladno organizacijo.
- Obe strani imata pravice in odgovornosti.

9.5.4. Študija primera – Soupravljanje javnih prostorov, Barcelona, Španija

Študija primera: Primeri iz Barcelone

URWAN

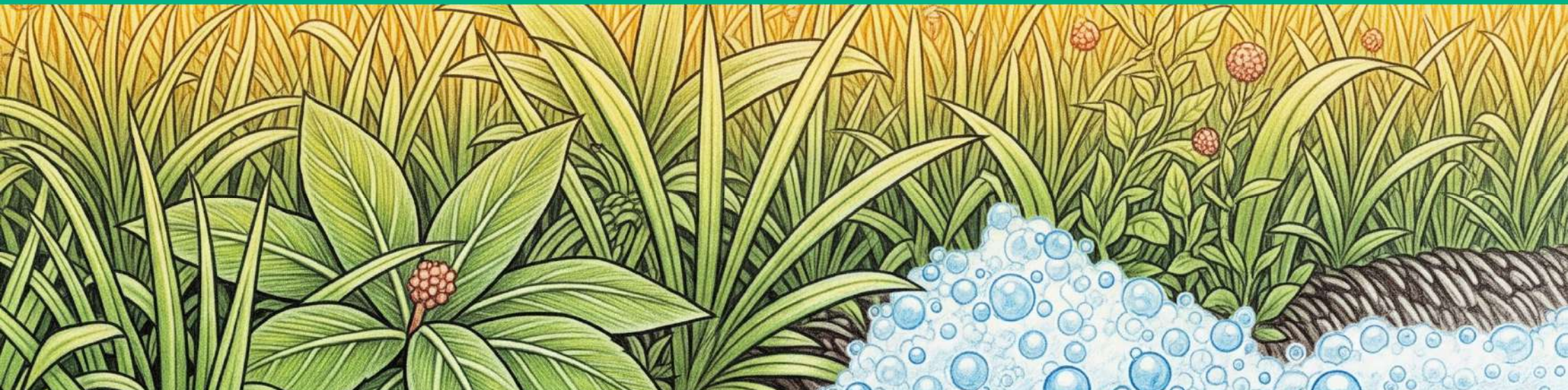
Interreg
Euro-MEDCo-funded by
the European Union

- Program za **krepitev urbane zelene infrastrukture** je ambiciozen vladni ukrep, sprejet leta 2017.
- Barcelona želi **ponovno vzpostaviti divjino** v mestu in do leta 2030 ustvariti 165 ha novih zelenih površin.
- Ukrepi bodo potekali na različnih urbanih ravneh in zajemajo štiri glavne cilje::
 - I. Povečanje zelene infrastrukture;
 - II. Izboljšanje zelene infrastrukture za pridobitev več ekosistemskih storitev;
 - **III. Soudležba pri vzdrževanju urbane narave;**
 - IV. Spremljanje in ocenjevanje zelene infrastrukture.

9.5.5. Študija primera – Večfunkcionalna zelena infrastruktura za spodbujanje razmišljanja o NtR, Barcelona, Španija

Priloga 2. Praktične vaje in delavnice

Vaja 2 – Priloga 2. Praktične vaje in delavnice

1. Priprava enostavnega komunikacijskega načrta za projekt NtR

2. Vaja igranja vlog za urjenje vključevanja deležnikov

3. Načrtovanje seje soustvarjanja (co-creation)

4. Razlaga podatkov o vplivih za javno predstavitev

Priloga 2.1. Razvoj enostavnega komunikacijskega načrta za projekt NtR

Naslov: Enostranski komunikacijski načrt (20–25 min)

- **Materiali:** listki post-it, list A4/A3, pisala (spletno: skupna tabla ali dokument)
- **Posamezno ali v skupinah po 3–5 oseb**
- **Izberite projekt (resničen ali hipotetičen): poimenujte ga z 10 besedami.**
 - **Ciljna skupina:** navedite 3 prednostne ciljne skupine (npr. prebivalci v bližini lokacije, MSP, občina).
 - **Cilj:** en stavek na ciljno skupino (kaj želite, da mislijo/storijo).
 - **Sporočilo:** napišite ključno sporočilo v preprostem jeziku za vsako ciljno skupino (brez žargona).
 - **Kanal:** izberite 1–2 kanala na ciljno skupino (ulična stojnica, šolski pogovor, skupina na Facebooku, radio ipd.).
 - **Dokaz:** en podatek ali vizual, ki ga boste uporabili (fotografija prej/potem, kazalnik).
 - **Poziv k dejanju:** en konkreten naslednji korak (prijava, udeležba, sooblikovanje, povratne informacije).
 - **Odgovorna oseba in rok:** kdo opravi nalogo in do kdaj.
- **Rezultat:** ena stran listkov post-it; 60-sekundna predstavitev vsake skupine.
- **Hibridno:** spletne skupine uporabljajo stolpce v skupnem dokumentu/tabli.

Priloga 2.2. Vaje igranja vlog za urjenje vključevanja deležnikov

Naslov: Mini igra vlog za deležnike (20–25 min)

- **Materiali:** kartice oseb (post-it listki), kratek scenarij
- **Skupine po 4–6** (vloge + opazovalec)
- **Dodelitev vlog:**
 - Občinski inženir (vodja projekta)
 - Komunikacijski uradnik
 - Lastnik lokalnega podjetja (zaskrbljen zaradi parkirišča)
 - Prebivalec ulice, ki je nagnjena k poplavam
 - Vodja vzdrževalne ekipe
 - Opazovalec (zabeleži vedenja in rezultate)
- **Scenarij (3 min branja):** »Javna informativna seja o novem deževnem vrtu in jarkih za drevesa.«
- **Izvedba (8–10 min):** Vodite 5-minutni »sestanek«.
- **Cilj:** prepoznati skrbi, poiskati eno skupno korist in se dogovoriti za naslednji korak.
- **Povratne informacije opazovalca (3–4 min):** Kaj je delovalo? Kje se je zataknilo?
- **Zamenjajte vloge in ponovite, če čas dopušča.**
- **Rezultat:** plakat z (a) skupno koristjo, (b) zavezami, (c) naslednjim korakom in datumom.
- **Hibridno:** vloge razdelite po spletnih sobah; opazovalec uporablja skupno predlogo za zapiske.

Priloga 2.3. Načrtovanje seje soustvarjanja

Naslov: Načrt seje soustvarjanja (25–30 min)

- **Materiali:** platno A3 (ali predstavitev), post-it listki, pisala (spletno: skupno platno)
- **Skupine po 3–5**
- Platno A3 zapolnite z **načrtom s 7 sklopi** za 90-minutno delavnico soustvarjanja:
 1. **Cilj:** en rezultat („prednostne lokacije“ / „možnosti oblikovanja A/B“).
 2. **Udeleženci:** kdo mora biti prisoten? (največ 5 skupin).
 3. **Enakost in dostop:** čas, jezik, varstvo otrok, mobilnost, nadomestila.
 4. **Dnevni red (po minutah):** ogrevanje (5), prispevek (10), manjše skupine (40), deljenje (20), zaključek (15).
 5. **Orodja:** zemljevidi, nalepke, glasovanje s pikami, zgodbenih kartice, fotografije prej/potem.
 6. **Osnovna pravila:** spoštljivo izmenjevanje, preprost jezik, zabeleži nestrinjanja.
 7. **Rezultati:** kaj boste odnesli (razvrščene lokacije, merila oblikovanja, seznam skrbnikov) in kako boste poročali.
- **Rezultat:** fotografirano platno; prostovoljec predstavi 60-sekundni potek seje.
- **Hibridno:** združite fizične mize z eno spletno mizo; določite digitalnega zapisovalca.

Priloga 2.4. Interpretacija podatkov o vplivih za javno predstavitev

Naslov: Od podatkov do zgodbe (20–25 min)

- **Materiali:** lokalni podatki s 5–6 kazalniki, pisala, milimetrski papir.
- **Posamezno ali v parih**
- **Izberite 3 kazalnike** (npr. preprečena škoda zaradi poplav, m² nove prepustne površine, % poletne sence, št. zaščitenih domov, strošek vzdrževanja na m²).
- **Vsakega prevedite v preprost jezik** (≤12 besed) + **zakaj je pomemben** (≤12 besed).
- **Narišite enostaven vizual:** stolpični prikaz, ikone ali fotografijo prej/potem.
- **Ustvarite naslov** po načelu »Zakaj je to pomembno? Koga zadeva? Kaj sledi?«
 - Zakaj (vpogled) → Koga zadeva (ciljna skupina) → Kaj sledi (poziv k dejanju).
- **30-sekundna mikro predstavitev** skupini.
- **Rezultat:** ena mini »kartica učinka« na kazalnik + 30-sekundna predstavitev.
- **Hibridno:** spletni pari delajo v skupnem dokumentu; posnetki zaslona štejejo kot »osnutek«

Priloga 3.2. Reference

Atanasova, N., Istenič, D., Krivograd Klemenčič, A., Radinja, M., Pergar, P., Goličnik Marušić, B., Dremel, M., Ravnikar, Ž., & Griessler Bulc, T. (2021). *Voda v krožnem gospodarstvu z uporabo trajnostnih konceptov*. V: **Simpozij z mednarodno udeležbo Vodni dnevi 2021**, Rimske Toplice, 7.–8. oktober 2021, 31–43.

TK3

Hvala za vašo pozornost!

Za vprašanja se obrnite na:
info@naturalbasesolutions.com

